

NorgesGruppen
Årsregnskap 2018

2018

NorgesGruppen

NorgesGruppens årsregnskap 2018

INNHold

- Side 3** Dette er NorgesGruppen
- Side 5** Årsberetning 2018
- Side 16** Innholdsfortegnelse for regnskapet
- Side 17** Årsregnskap for NorgesGruppen konsern
- Side 54** Årsregnskap for NorgesGruppen ASA
- Side 65** Alternative resultatmål
- Side 66** Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef
- Side 67** Revisjonsberetning
- Side 70** Eierstyring og selskapsledelse
- Side 74** Aksjonærforhold og ledelse

Årsrapporteringen er tilgjengelig på
www.norgesgruppen.no

NorgesGruppens rapportering for 2018/2019

Års- og bærekraftsrapport 2018

Rapportering på selskapets finansielle resultater og bærekraftsmål.
Norsk og engelsk versjon

Årsregnskap 2018

Fullstendig regnskap med noter, årsberetning og presentasjon av styret

Årsresultat 2018

Børsrapport som omtaler årsresultatet for 2018

NorgesGruppen i korte trekk

NorgesGruppen gir forbrukerne valgfrihet gjennom supermarkeder, distriktsbutikker og lavpris-butikker – samt netthandel.

Selskapet opererer i Skandinavia med hovedfokus i Norge. Våre konsepter i dagligvare er KIWI, MENY, SPAR og Joker. Deli de Luca, MIX og Jafs er våre servicehandelskonsepter.

Våre 41 000 kjøpmenn og medarbeidere tilknyttet NorgesGruppen har levert service og kunnskap i tråd med kundenes ønsker og behov i generasjoner. Lokale kjøpmenn tilbyr kunnskap og service der folk bor og skaper liv og ringvirkninger i distriktssamfunnet. Vi har butikker i 89 prosent av landets kommuner. Vi ønsker å opprettholde sterk tilstedeværelse lokalt, som har betydning for bosettingen i distriktene.

Langsiktig eierskap og evne til å utvikle selskapet i takt med samfunnet har lagt grunnlaget for investeringer i miljøvennlig

distribusjon, teknologi og sterke kjedekonsepter. Forvaltning og fremtidige verdier går foran kortsiktige gevinster. Selskapet skal drive bærekraftig og jobbe for å bli klimanøytrale.

Nøkkelverdiene til NorgesGruppen er ansvarlig, samarbeidsorientert og kundeorientert. Vi vil gjøre morgendagens handel billigere og bedre, inspirere til gode matopplevelser og bidra til sunne og grønne valg. Kundene skal møte salgsklare butikker, fulle hyller og varer av god kvalitet og riktig pris – basert på en mest mulig effektiv verdikjede.

«Vi har salgsklare butikker som innfrir kundenes behov og serviceinnstilte medarbeidere som står på hver dag i den tøffe konkurransen.»

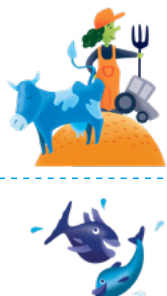
Runar Hollevik
Konsernsjef i NorgesGruppen

For mer informasjon om selskapet, gå inn på vår website:
www.norgesgruppen.no

Dette er NorgesGruppen

RÅVAREPRODUSENTER

NorgesGruppen satser bevisst på norske landbruksprodukter.

SAMARBEIDSPARTNERE

NorgesGruppen har ca. 1 200 leverandører av merkevarer, hvorav rundt 400 er store norske og nær 700 er regionale eller lokale leverandører.

DISTRIBUSJON

ASKO har et effektivt, landsdekkende distribusjonsnett og tilbyr 25 000 ulike varer.

KJEDENE

NorgesGruppens sterke kjedekonsepter dekker spennet fra lavpris via distriktsbutikker til supermarkeder. Vi har 1 834 butikker over hele landet, hvorav 1 009 er kjøpmannseide. Innen servicehandel har vi ca. 1 000 utsalgssteder.

EGEN PRODUKSJON

UNIL

Unil produserer mange av NorgesGruppens kjente merkevarer.

Bakehuset leverer bakevarer. De distribueres til 95 prosent av NorgesGruppens butikker, seks dager i uken.

Matbørsen produserer måltidsløsninger og spiseferdige produkter.

JOH. JOHANNSON
— kjent for god kaffe siden 1866

Joh. Johansson Kaffe er et helnorsk selskap som produserer en tredjedel av all kaffe som drikkes i Norge.

EKSTERNE KUNDER

Servering

ASKO har 14 000 kunder i serveringsmarkedet.

Dagligvare

I tillegg til egne butikker leverer også ASKO til eksterne dagligvareaktører.

Årsberetning 2018

VIKTIGE HENDELSER 2018

God vekst i eksisterende butikker i et marked med lav vekst

Markedsveksten for tradisjonelle dagligvarebutikker var på 2,8 prosent i 2018 (Nielsen). Markedet er preget av lavere vekst, mange priskampanjer, flere lavprisbutikker og stor oppmerksomhet rundt matkasting og plastreduksjon. NorgesGruppen sin vekst var på 3,3 prosent, hvorav 80 prosent er vekst i eksisterende butikker. Det betyr at NorgesGruppen tar markedsandeler i 2018 med flere handler per dag og større handlekurver.

Prislederen KIWI i særklasse på vekst

KIWI hadde størst vekst i markedet i 2018 basert på eksisterende butikker (4,1 prosent). KIWI vant de fleste prisundersøkelser i 2018, og har nå totalt vunnet 6 av de 7 siste matbørsene i VG. I løpet av de siste 12 månedene har KIWI kuttet prisene på blant annet lettbrus, taco, pizza, nøkkelhullsvarer og julevarer, og fulgte opp i 2019 med priskutt på fisk. KIWI PLUSS-medlemmer har fått 15 prosent bonus på all ferskpakket fisk, i tillegg til frukt og grønt.

Bidratt til å løfte norsk ost

MENY var en av samarbeidspartnerne til Oste-VM i Bergen, og fire av de norske dommerne jobber i MENY. Fanaosten fra Ostegården i Hordaland ble kåret til verdens beste ost, i et mesterskap med 3 500 oster fra hele verden.

Kvalitetskjøtt fra Angus

Sammen med Prima Jæren, Nortura og 357 norske bønder er MENY klare til å tilby førsteklasses kjøttprodukter fra rasen Angus. MENY Angus er garantert mørnet i 21 dager og håndskåret i din lokale MENY-butikk.

SPAR åpnet sin første miljøbutikk

SPAR åpnet sin første miljøbutikk i 2018. Bygget, som ligger i Bærum, bidrar til cirka 60 prosent lavere CO₂-avtrykk. Butikken har en salgsflate på 800 kvadratmeter og er nominert til prisen for «Årets trebyggeri» som deles ut i april 2019.

Over 1 mrd. kroner i oppspart bonus

For andre året på rad har Trumf-medlemmene spart over én mrd. kroner i løpet av fjoråret. Antall Trumf-medlemmer teller nå 2,2 millioner, hvorav 1,3 millioner også er KIWI Pluss-medlemmer.

ASKO snart selvforsynt med egen fornybar energi

I desember 2018 produserte ASKO fornybar energi tilsvarende over 90 prosent av grossistens totale forbruk av elektrisitet. Energikildene er fem vindturbiner og fra solcellepaneler på cirka 90 000 kvadratmeter. Tindafjellet vindpark startet første kvartal 2018 og Skurvenuten vindpark startet oktober 2018.

Første år med egenprodusert hydrogen

Hydrogenanlegget i Trondheim gir ASKO viktig læring for å oppnå fremtidige klimamål. Hydrogen produseres blant annet med energi fra egne solceller på taket. ASKO ønsker å benytte hydrogen i distribusjon på lengre avstander.

Handelens miljøfond i gang

Handelens Miljøfond, der midlene er øremerket gode tiltak som skal redusere plastforsøplingen, øke plastgjenvinningen og redusere bruken av plastbæreposer, startet opp i 2018. NorgesGruppen har vært med som initiativtaker, og vi har satt oss mål om å redusere plast på egne produkter og i egen drift med 20 prosent innen 2025.

Grønne obligasjoner

NorgesGruppen etablerte sitt første grønne rammeverk for finansiering med grønne obligasjoner i starten av 2019. Lån under det grønne rammeverket vil bli brukt utelukkende til å finansiere eller refinansiere investeringer i miljøvennlig transport, miljøbygg og fornybar energi. NorgesGruppens grønne rammeverk har fått graderingen mørke grønt av den uavhengige forskningsstiftelsen CICERO.

Utredninger av dagligvarebransjen

Konkurransetilsynet gjennomførte våren 2018 en undersøkelse hos NorgesGruppen og andre kjeder i det norske dagligvaremarkedet for å få klarlagt om det har foregått et konkurransebegrensende samarbeid mellom kjedene i bransjen. NorgesGruppen bidro konstruktivt og åpent for å avklare spørsmål fra Konkurransetilsynet om prissetting i bransjen. NorgesGruppen har strenge retningslinjer om etterlevelse av konkurranseloven til enhver tid. Undersøkelsen er fremdeles til vurdering.

Stortingsmelding om handelsnæringen

Stortingsmeldingen om handelsnæringen ble lagt frem i november i 2018. Dagligvarebransjen er viet særskilt oppmerksomhet. Regjeringen ønsker i meldingen å legge til rette for at vi får en sterk og konkurransedyktig handelsnæring også i fremtiden. NorgesGruppen mener det er tre samfunnsområder hvor handelsnæringen bør bidra; i integreringsdugnaden, til å redusere klimabelastningene og til å bedre folkehelsen.

Konsesjon som finans – og betalingsforetak

På bakgrunn av endringer i lov om Finansforetak, så NorgesGruppen et behov for å etablere konsesjon som finansforetak på grunn av våre eksisterende finansieringsengasjement til kjøpmenn og nært tilknyttede samarbeidspartnere. Samtidig har vi i flere år hatt dispensasjon for bedriftskort for bruk i

våre butikker og fant det derfor naturlig å utvide søknaden også med betalingsforetak.

Tidligere UNIL-ansatt erkjente ulovlige forhold

I 2018 opplevde et av NorgesGruppens datterselskaper, UNIL AS, en korrupsjonssak. Selskapet mottok et varsel og startet umiddelbart interne undersøkelser, i tråd med varslingsordningen. Den involverte i UNIL ble avskjediget og erkjente forholdene. UNIL og NorgesGruppen har nulltoleranse mot korrupsjon og andre former for økonomisk kriminalitet.

Ny personvernforordning

EUs personvernforordning (GDPR) ble innlemmet i norsk personvernlovgivning med virkning fra juli 2018. Lovverket pålegger virksomheter et betydelig ansvar for å dokumentere organisatorisk og teknisk etterlevelse. NorgesGruppen og kjedene har gjennom fordelsprogrammet Trumf utarbeidet en ny personvernerklæring.

REDEGJØRELSE FOR FINANSIELLE NØKKELTALL

Årsregnskapet omfatter våre 825 egneide butikker.

Flere handler og større handlekurv

NorgesGruppen tar markedsandeler i 2018 med flere handler per dag og større handlekurver. Med størst sammenlignbar vekst i markedet tar KIWI innpå hovedkonkurrenten på snittomsetning per butikk. NorgesGruppen økte driftsinntektene med 2,2 mrd. kroner til 87 813 MNOK.

Tøff markedskonkurranse

Markedet for dagligvarer er preget av lavere vekst, mange priskampanjer og flere lavprisbutikker. Hovedårsaken til lavere vekst er at flere aktører tilbyr dagligvarer, lav befolkningsvekst i Norge og at flere kaster mindre mat. Dagligvare kommer fra en lang periode med god vekst fra før 2015, men de siste årene har veksten vært avtagende.

Driftsresultat (EBIT) i 2018 var på 3 140 MNOK sammenlignet med 3 052 MNOK i 2017. Driftsmargin EBIT i 2018 er på 3,6 prosent, stabilt fra året før. Resultatmarginen var 3,5 prosent

i 2018, sammenlignet med 3,2 prosent i 2017. Resultatet før skatt i 2018 er 3 057 MNOK mot 2 778 MNOK året før.

Resultatet fra tilknyttede selskaper har økt siden i fjor. Samtidig har konsernet betydelig høyere kostnader til blant annet strøm i 2018 sammenlignet med de siste årene. Strøm- og drivstoffkostnadene økte med 170 MNOK fra 2017 til 2018.

NorgesGruppen jobber kontinuerlig med effektivisering og produktivitetsforbedringer. I 2018 ble holdbarheten på ferske kjølevarer forbedret med ca. 0,5-1 dag i snitt.

Et solid konsern

Styret vurderer selskapets egenkapital og øvrig finansieringsstruktur som god for å virkeliggjøre nåværende mål og strategier. Egenkapitalen er tilpasset den ønskede soliditets- og risikoprofilen for driften.

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2018 var MNOK 19 843, noe som gir en egenkapitalandel på 50,7 prosent. Netto rentebærende gjeld er 3 791 MNOK pr. 31.12.2018 og ubenyttede trekkfasiliteter utgjør 3 528 MNOK.

Investeringer i fremtidig bærekraftig verdiskaping

NorgesGruppen har det siste året jobbet med å optimalisere butikkmassen og utvikle eksisterende gode beliggenheter med bedre butikk løsninger. Butikketableringstakten vil øke noe i 2019. Etablering av butikkonsept sees i sammenheng med befolkningsutviklingen og kundegrunnlaget lokalt, på det aktuelle stedet.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var i 2018 på 4 248 MNOK, mot 5 181 MNOK året før.

Langsiktig eierskap og evne til å utvikle selskapet i takt med samfunnet har lagt grunnlaget for investeringer i effektiv drift, miljøvennlige løsninger, sterke kjedekonsepter og i kompetanse. Forvaltning og fremtidige verdier går foran kortsiktige gevinster. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var i 2018 på -3 638 MNOK, mot -2 507 MNOK året før.

Utbyttepolitikk

NorgesGruppens aksjonærer skal over tid ta del i selskapets verdiskaping ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på sine aksjer gjennom utvikling i reell egenkapital og utbytte. Det er et mål at minimum 25 prosent av fortjeneste per aksje utdeles i utbytte, så lenge selskapets fremtidige kapitalbehov er tilfredsstillende dekket.

Resultat per aksje, som er beregnet ut ifra majoritetenes andel av årsresultatet i forhold til gjennomsnittlig antall utestående aksjer, er 61,14 NOK. Resultat per aksje året før var 52,33 NOK.

NorgesGruppens aksjer er ikke notert på børs, men som en mulighet tilbyr NorgesGruppen å kjøpe tilbake aksjer dersom aksjonær ønsker å realisere disse. NorgesGruppen har forkjøpsrett til aksjer som omsettes. Totalt antall aksjonærer er 825 per 31.12.2018. De største aksjonærene er Joh. Johannson Handel I AS med 74,4 prosent, Brødrene Lorentzen AS med 9 prosent og Pett Kjede og Servicekontor AS med 6,3 prosent. NorgesGruppen ASA eier 2,2 prosent egne aksjer.

For informasjon om beholdning og endring i NorgesGruppens egne aksjer henvises til note 18 til konsernregnskapet, om aksjekapital og aksjonærinformasjon.

Finansiell risiko og likviditetsrisiko

NorgesGruppen legger til grunn en forsvarlig finansiell styring. De viktigste finansielle risikoområdene er renterisiko, likviditetsrisiko og valutarisiko. NorgesGruppen har som målsetting å opprettholde en sterk finansiell handlefrihet. Konsernet har en differensiert låneportefølje bestående av obligasjonslån, sertifikatlån og ulike kommitterte kredittfasiliteter i bank med varierende løpetider. Refinansiering av låneporteføljen er en kontinuerlig prosess.

NorgesGruppen etablerte sitt første grønne rammeverk for finansiering med grønne obligasjoner i starten av 2019. Lån under det grønne rammeverket vil bli brukt utelukkende til

å finansiere eller refinansiere investeringer i miljøvennlig transport, miljøbygg og fornybar energi. NorgesGruppens grønne rammeverk har fått graderingen mørke grønt av den uavhengige forskningsstiftelsen CICERO.

Styret fokuserer på konsernets finansielle situasjon og har løpende oppdatering av denne gjennom året. Styrets vurdering er at konsernet har tilfredsstillende låne – og betalings- evne som opprettholder tilstrekkelig finansiell handlefrihet. Låneporteføljen fremstår som godt diversifisert mot risiko med hensyn til forfallstruktur og finansieringskilder. Norges-Gruppen er eksponert mot endringer i pengemarkedsrenten NIBOR, da lånene i stor grad er basert på denne og endringer i rentederivatenes markedsverdi. NorgesGruppens operative virksomhet anses ikke å være spesielt renteutsatt, og konser- net har valgt en relativt lav rentebindingsportefølje. Styret har vedtatt retningslinjer for bruk av finansielle renteinstrumen- ter for å dempe effekten av svingninger i det kortsiktige rente- markedet. NorgesGruppen er i hovedsak eksponert for valuta tilknyttet varestrøm, investeringer og tjenester. Konsernet benytter valutainstrumenter for å begrense effekten som følge av svingninger i valutakurser. Konsernet har begrenset kredittrisiko i forbindelse med salg i butikk, salg til øvrige kunder og kjedemedlemmer, samt utlån. Konsernet har over lang tid hatt lave realiserte tap.

Ny regnskapsstandard for behandling av leiekontrakter

NorgesGruppen må fra 1.1.2019 innføre ny regnskapsstan- dard for leasing (IFRS 16). Standarden krever balanseføring av alle leiekontrakter både på eiendels- og gjeldssiden, noe som medfører at regnskapets samlede balanse vil bli betydelig større og nøkkeltall endres. Opsjoner som er sannsynlig at utøves er også inkludert. Opsjonene, som er fremtidige ret- tigheter og ikke en plikt, gir gode forretningsmuligheter på lengre sikt. Vi viser til nærmere omtale i note 1 til konsern- regnskapet.

Morselskapet

NorgesGruppen ASA er konsernets morselskap. Morsel- skapets virksomhet utgjør primært konsernfunksjonene

Økonomi og finans, Kommunikasjon og samfunnskontakt, Kategori, Innkjøp og Kvalitet, Forretningsutvikling og HR. Sum driftsinntekter for morselskapet i 2018 var på 280 MNOK, sammenlignet med 298 MNOK året før. Norges- Gruppen ASA sitt driftsresultat i 2018 endte på -164 MNOK. Resultatet før skatt ble 1 328 MNOK og årsresultat etter skatt 1 085 MNOK.

Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningene om fortsatt drift er til- stede. Konsernet er i en god økonomisk og finansiell stilling.

Disponering og utbytte

Årsresultatet til morselskapet er disponert som følger:

Årsresultat 2018:	1 085 MNOK
Foreslått utbytte:	626 MNOK
Overført til annen egenkapital:	459 MNOK
Foreslått utbytte pr. aksje:	16 NOK

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET DETALJ OG SERVICEHANDEL

Totale driftsinntekter for virksomhetsområdet Detalj er på 51 326 MNOK i 2018 mot 49 293 MNOK i 2017.

Utvikling i KIWI

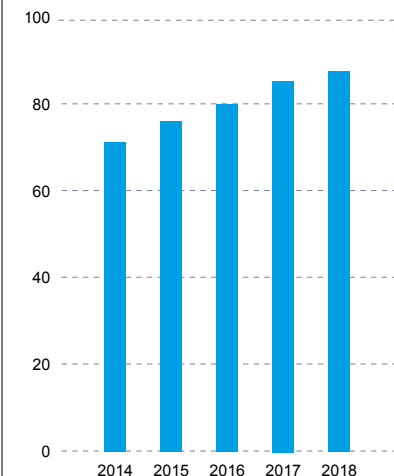
KIWI befestet sin posisjon i lavprissegmentet i 2018 med høyest sammenlignbar vekst, det vil si 4,1 prosent vekst i eksisterende butikker. De etablerte 14 nye butikker og vant de av fleste prisundersøkelsene. Lavpris driver fremdeles veksten i markedet med en andel på 68,2 prosent sammenlignet med 67,3 prosent året før (Nielsen). Markedsandelen til KIWI økte 0,5 prosentpoeng i 2018, til 21,3 prosent (Nielsen).

KIWI har kuttet prisene på blant annet frokostprodukter med nøkkelhull og lettbrus, og fulgte opp i 2019 med priskutt på fisk, som førte til gode resultater. Hos en gjennomsnittlig KIWI-butikk er ca. halvparten av produktene i frokosthylla

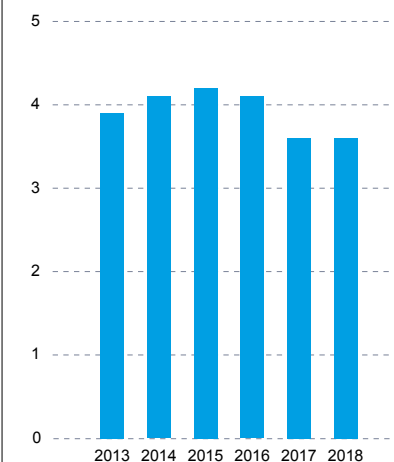
Driftsinntekter

Beløp i mill. NOK

Driftsresultat

Prosent av driftsinntekter

merket med nøkkelhull i dag. I dag står sukkerfri brus for en større andel av salget enn brus med sukker. KIWI-kundene kjøpte 42 prosent mer fisk i løpet av kampanjeperioden på fisk sammenlignet med samme periode året før, og KIWI Pluss-medlemmer har nå 15 prosent bonus på all ferskpakket fisk, i tillegg til frukt og grønt.

I 2018 fortsatte KIWI satsingen på KIWI Pluss og er nå oppe i 1,3 millioner medlemmer. Det betyr at hver fjerde nordmann er medlem og har gitt sitt samtykke til at KIWI kan kommunisere med kundene og inspirere dem til å spise litt sunnere og grønnere. KIWI gikk til topps i kåringen over sterkeste merkevare i YouGovs omfattende BrandIndex publisert i 2018. Undersøkelsen måler seks ulike imageparametere: kvalitet, generelt inntrykk, verdi for pengene, anbefaling, omdømme og kundetilfredshet.

«Billig middag for én» er en serie ferskvareprodukter i enkelt-pakninger som finnes eksklusivt i KIWI. De er tilpasset mindre husholdninger, og produktserien har fått en fantastisk mottakelse i markedet. Det gir mindre matkasting og har bidratt til å snu den negative salgsutviklingen på fisk. «Billig middag for en»-produktene utgjør nå om lag 10 prosent av totalt salg på fersk fisk i KIWI. I løpet av året utvidet de med steinbitfilet i samme konsept for å tilby større valgmulighet for forbruker. Matsvinnet i KIWI-butikkene er redusert med over 30 prosent de siste to årene.

Miljøbutikken KIWI Skollenborg åpner i 2018. Butikken reduserer klimagassutslippene med rundt 60 prosent og vant Kongsberg kommunes arkitekturpris. I 2019 åpner KIWI Lerberg i Hokksund, der kjeden ble startet for 40 år siden.

Utvikling i MENY

På sammenlignbare butikker har våre supermarkedskjeder best vekst av alle aktørene i deres segment i markedet. MENY hadde flere handler per butikk i 2018, og kundene kjøper flere varer hver gang de er innom. Veksten i eksisterende butikker var på 1,4 prosent i 2018.

MENY tilbyr et rikt matvareutvalg. 9 av 10 er fornøyde med utvalget i norske dagligvarebutikker (Kantar TNS, 2018). Forbrukerne mener at MENY er den mest spennende og inspirerende butikken å handle i sammenlignet med konkurrentene (NG Kjedetrapper, 2018). I tillegg opplever de at MENY-ansatte er de mest serviceinnstilte i bransjen og at betjeningen har høyest varekunnskap av alle dagligvarekjeder.

MENY hadde et godt annet halvår og gode resultater i julehandelen. Gårdsdagens brød, omplassert frukt og grønt, «Too good to go»-appen og donasjon til veldedige organisasjoner, har i 2018 berget mer enn 500 tonn mat fra å ende som butikkavfall i MENY.

Markedsandelen til MENY i 2018 var på 10,3 prosent, ned 0,3 prosentpoeng. Per 31.12 2018 hadde MENY 186 butikker, noen som er 8 færre enn året før. Det er lagt betydelig arbeid i å styrke eksisterende MENY-butikker i 2018.

Det siste året har MENY jobbet med å videreutvikle butikk-utforming og kategorier. Nytt middagskonsept med fokusering på hverdag og helg og satsing på netthandel, gjør at kundene opplever å få en raskere og enklere handel i større grad enn før. Prisposisjonen er styrket ved å ha 500 billige varer til enhver tid, deriblant tilbudsvarer, First Price og faste knallkjøp. MENY satser videre på netthandel, med en tredoblet omsetning fra 2017 til 2018. Netthandel i MENY omsatte for 270 millioner kroner i 2018.

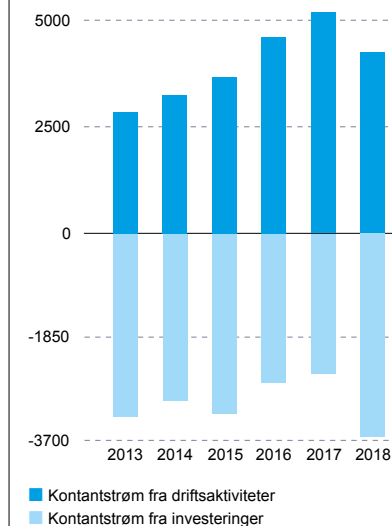
Høsten 2020 skal alle butikkene være oppgradert for å være tilpasset sitt kundegrunnlag i enda større grad enn i dag. MENY fokuserer på kundetilpasning med skreddersydde butikker ut fra beliggenhet og kundekrets.

Utvikling SPAR

SPAR hadde høy kundevekst i 2017 og klarer å beholde kundene sine i 2018. Kundene handler flere varer hver gang de er innom butikkene, viser utviklingen siste år. Veksten i eksisterende butikker var på 0,6 prosent i 2018.

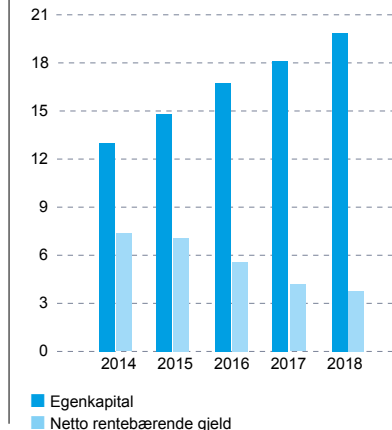
Kontantstrøm og investeringer

Beløp i mill. NOK

Egenkapital og netto rentebærende gjeld

Beløp i mill. NOK

Markedsandelen til SPAR i 2018 var på 7,2 prosent, stabilt fra året før. Kjøpmennene i SPAR leverte svært gode resultater i julehandelen, som førte til at SPAR ble vekst-vinneren i desember.

SPAR er kampanjehuset med videreføring av «alltid tilbud på noe godt». For å opprettholde prisposisjonen har SPAR i 2018 hatt gode resultater med kampanjen «Skiguttas Favoritter» der de bruker utøvere fra Skilandslaget til å profilere produkter og tilbud i markedsføring og i butikkene. SPAR leverer 10-kroners-kampanjer med gode resultater også i 2018. I 2019 relanserer SPAR First Price-sortimentet sitt.

I 2018 åpnet nye SPAR Snarøya der CO₂-avtrykket er senket med over 60 prosent. Butikken er SPAR sitt nye miljø flaggskip og vant SPAR International sin miljøpris. Kundene har tatt butikken meget godt imot. Butikken er nominert til prisen for «Årets trebyggeri» i 2018.

I 2018 utviklet ferskvarerådet til SPAR, i samarbeid med Matbørsen og Bakehuset, nye sesongtilpassede burgere som selges varme fra ferskvareavdelingen. Dette resulterte i at SPAR solgte over 1,5 millioner hamburgere i 2018 fra ferskvareavdelingen.

Netthandelen i SPAR økte betydelig, og de nådde omsetningsmålet i 2018. Primært satses det i de viktige byene Ålesund og Bergen. SPAR er også representert med netthandel i Oslo, Bodø, Molde, Hafjell, Jølstraholmen, Holsfjorden, Hauge-sund og Varhaug i Rogaland.

I 2019 etableres konseptet SPAR Kompakt, det er ett full-verdig og lokaltilpasset supermarked fra kun ca. 300m².

Undersøkelser blant kjøpmennene i SPAR i 2018 viser at de er stolte over å være en del av SPAR-kjeden og mange har stor investeringsvilje.

Utvikling Joker

Joker er vekstvinner i nærbutikksegmentet. De fikk flere kun-

der og solgte flere varer i 2018. Joker er tredje best i bransjen på vekst i eksisterende butikker med 1,5 prosent. Markedsandelen til Joker i 2018 var på 3,7 prosent, stabilt fra året før. Joker har i hovedsak sitt nedslagsfelt i lokalsamfunnene. Deres årlige kundeundersøkelse ga en totalscore på 5,25 av 6 mulige i 2018, der beliggenhet og serviceinnstilt betjening ble rangert som de viktigste faktorene for kundene.

I Joker-by-konseptet har utvalgte butikker testet et samarbeid med Foodora i 2018. Resultatene viser at det er et marked for ekspresslevering av dagligvarer gjennom veletablerte tjenester som Foodora, hvor Joker dekker et behov i markedet som foreløpig ikke er tatt av noen andre. Tjenesten er meget godt mottatt av kundene, og Joker scorer høyest på kundetilfredshet blant Foodora sine partnere (4,6 av 5.) Videre utrulling er under evaluering.

Joker har de siste årene tilpasset sitt butikkonsept med nye retningslinjer for hvor varegruppene skal stå i butikken. Denne endringen har ført til bedre lønnsomhet.

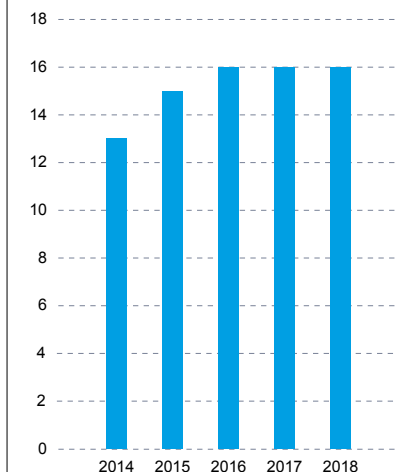
Utvikling Servicehandel

Markedet for lettvinne måltids- og drikkeløsninger vokste i 2018 og flere av konseptene har hatt en god utvikling i omsetningen. Hos MIX-kjøpmennene er vårt oppgraderte konsept i implementeringsfasen og sammen med Jafs kan kjedene vise til god vekst og rekruttering av nye kjøpmenn. Kaffebrenneriet har ytterligere styrket sin posisjon som kaffespesialisten i et svært konkurranseutsatt marked og kan vise til solide resultater også i 2018.

Deli de Luca er nå tilstede på 67 Esso-stasjoner, har utviklet et eget mattilbud for de øvrige stasjonene og jobber med pilotering av nytt konsept for butikkene i byene. I Nielsens servicehandelsundersøkelse for 2018 bevarer Deli de Luca sin nr. 1-posisjon innenfor alle kjerne kategorier for kiosk. Deli de Luca har sterk tilstedeværelse både i norske byer og langs vei. Hovedsakelig er det kategoriene mat og drikke for folk i farta som har den sterkeste veksten og som fortsatt har vært det viktigste fokusområdet i 2018. Nær 60 prosent

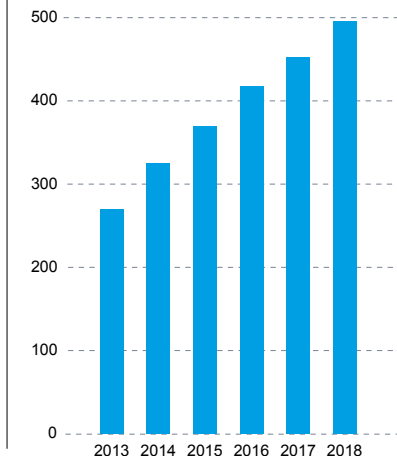
Utbytte per aksje

Beløp i NOK

Bokført egenkapital per aksje

Beløp i NOK

av omsetningen er innenfor kategoriene mat og drikke. Konseptet har en total vekst i by og langs vei på to prosent i 2018.

Utvikling Skandinavia

MENY i Danmark har 120 butikker og opplever en positiv utvikling i et marked med flat vekst. Virksomheten Food-service har imidlertid levert svakere enn forventet. Ny konsernsjef tiltrådte i august og ny strategi for å snu utviklingen og øke konkurransekraften ble besluttet mot slutten av året.

I Sverige har Axfood og NorgesGruppens felleseide virksomhet Eurocash levert et bra år.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET ENGROS

Totalte driftsinntekter for virksomhetsområdet Engros er på 66 955 MNOK i 2018 mot 64 901 MNOK i 2017. Det inkluderer transaksjoner til andre virksomheter i konsernet. ASKO leverer til ca. 1900 dagligvarekunder og om lag 14 000 serveringskunder.

ASKO Sentrallager Kjøll hadde sitt første fulle driftsår i 2018. Varene inn i anlegget rulleres i gjennomsnitt på 4-5 dager, og de aller ferskeste volumproduktene er bare innom anlegget noen timer. Et av målene med etableringen var å kunne tilby et bredere sortiment av kjølte varer og gi bedre holdbarhet til butikk. Så langt er holdbarheten på ferske kjølevarer forbedret med 0,5-1 dag. Dette er viktig for å selge flere varer i butikk og for å unngå utsolgsituasjoner.

I desember 2018 produserte ASKO fornybar energi tilsvarende over 90 prosent av sitt totale forbruk av elektrisitet fra fem vindturbiner og fra solcellepaneler. Tindafjellet vindpark og Skurvenuten vindpark er i drift, og planlegging av Lindesnes vindparker i gang.

ASKO har implementert nytt transportstyringssystem. Målet er bedre utnyttelse av transportmateriellet gjennom god planlegging, stabile leveranser og god varsling ved avvik.

Leveransene til serveringsmarkedet står for cirka 18 prosent av omsetningen i 2018. Av det totale innkjøpsbehovet til serveringsmarkedet i Norge har NorgesGruppen og ASKO en markedsandel på 35,4 prosent. Innen serveringsmarkedet er ASKO i gang med «Mat for minsten»-konseptet til barnehager i 2018, hvor de tilbyr en næringsberegnet og sunn meny tilpasset barn. I tillegg har flere lokale ferskvareleverandører kommet inn i produktsortimentet.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET EIENDOM

Eiendomsområdet understøtter detaljvirksomheten. Totale driftsinntekter for Eiendom, som inkluderer transaksjoner til andre virksomheter i konsernet, var på 419 MNOK i 2018.

Eiendom fortsatte sitt arbeid med restrukturering av eiendomsporteføljen og har i 2018 solgt eiendom for totalt 100 MNOK. I 2018 er det investert i eiendom for 727 MNOK.

Salto Eiendom og Scala Retail Property fusjonerte og etablerte kjøpesenterselskapet Scala Eiendom. NorgesGruppen er største eier med 42 prosent. Detalj og Eiendom har i 2018 fortsatt å investere i nye miljøbutikker. Målet med disse prosjektene er å halvere energiforbruket til dagligvarebutikkene sammenlignet med tradisjonelle butikker. I tillegg er det lagt vekt på bruk av miljøvennlige byggematerialer som vil redusere karbonfotavtrykket av byggene betydelig. På Snarøya i Bærum og Skollenborg i Kongsberg har vi gjennomført to prosjekter med bruk av massivt tre. Her har vi tatt i bruk nye rasjonelle og miljøeffektive konstruksjonsløsninger i både bæresystem og yttervegger. Videre har vi testet ut bruk av «Kielsteg» tretak som i tillegg til å være mer miljøvennlig enn tradisjonelle tak, også har en spennvidde som gjør butikken tilnærmet søylefri. SPAR Snarøya er nominert til Årets trebyggeri i 2018, en pris som vil bli delt ut i april 2019.

UTVIKLING I VIRKSOMHETSOMRÅDET MERKEVARE

Våre heleide selskaper UNIL, Joh. Johannson Kaffe, Matbørsen og Bakehuset skal tilby unike konsepter som sikrer at kunden velger NorgesGruppens butikker. NorgesGruppen gjør store investeringer i hvert selskap årlig for å sikre kon-

kurransekraft for sine butikker. Overordnet mål er å sikre det mest spennende og attraktive sortimentet i markedet til lavest mulig kostnad for våre butikker og kunder. Driftsinntektene for selskapene samlet, inkludert salg til andre virksomheter i konsernet, var 11 147 MNOK i 2018, sammenlignet med 10 606 MNOK i 2017.

Utvikling i UNIL

Selskapet har investert i merkevarebygging og posisjonering for å styrke vår konkurransekraft i hver enkelt kategori. Flere av selskapets egne merker, First Price, Eldorado og Jacobs utvalgte, er blant de sterkeste merkene på markedet. 2017-lanseringen av Lillego har i løpet av året etablert seg svært godt inn mot barnefamiliene. Jacobs Utvalgte sauser og krefter ble relansert i 2018. Produksjonen er flyttet hjem til Norge og en helt ny fabrikk er satt opp i Kongsvinger. Alle sausene og kraftene lages med norske landbruksvarer av høy kvalitet. Salget har overgått all forventning. UNIL har et delautomatisert lager i Våler som samlokaliserte alle varestrømmer, og dette har over tid bidratt til å redusere logistikkostnadene. Innenfor bærekraft jobber UNIL aktivt med mange prosjekter, hvor ett viktig er å erstatte all hermetikk med kartong.

Utvikling i Matbørsen

Matbørsen er NorgesGruppens eget kjøkken for måltidsløsninger og spesialutviklede konsepter til kjedene, og her går storkjøkken og industri hånd i hånd. Årlig produserer Matbørsen 25 millioner porsjonspakninger til forbruker. Flere store lanseringer til hver av kjedene har blitt produsert de siste årene, og i 2018 var «GO'middag på 1,2,3» for KIWI den største lanseringen. I tillegg samarbeider Matbørsen tett med MENY og deres tre konsepter Ukens middag, Heat & Eat og Take Away. Økt kompleksitet i sortiment har medført store endringer i produksjonen de siste årene. Forbedringer innenfor blant annet kapasitet er planlagt og igangsatt, og inn i 2019 gjennomføres et prosjekt som tydeligere skal definere sortiment, produksjon, kapasitet og arealer.

Utvikling i Bakehuset

Bakehuset er NorgesGruppens egne lokale bakerier for dagsferskt, frys og bakeoff brød- og bakevarer. De distribueres til 95 prosent av NorgesGruppens butikker seks dager i uken. Mange konkurrerende måltidsituasjoner gjør at volumutviklingen igjen er svakt fallende innenfor dagligvaremarkedet totalt. Dette gjelder også for Bakehuset selv om det er i mindre grad enn totalmarkedet. Bakehuset jobber imidlertid for fullt med sesong, lokale- og profilspesifikke produktlanseringer for å møte kundenes behov og etterspørsel. Det leveres et sortiment av både nasjonale og lokale bestselgere. Selskapet sikrer konkurransekraft til butikk også med kaker til sesong og via Kakemakeren hos MENY. Noen av lanseringene i 2018 var flere nye småbrød for KIWI i miljøvennlig papirpose, samt et forbedret småvaresortiment for KIWI. Det er videre en pågående jobb som gjøres med å øke sunnhetsprofilen i sortimentet.

Joh. Johannson Kaffe

Kaffe er en svært viktig vare for NorgesGruppens kjeder og våre kunder. Joh. Johannson Kaffe sine merker, med Evergood og Ali er blant Norges sterkeste. Evergood forbedrer sin merkevarestyrke mot konkurrenter ytterligere og kampanjen for Ali «Støttegruppa for B-mennesker» har vært en suksess. I 2018 var det en tendens til at færre kjøper kaffe, som blant annet kan forklares i flere alternative kaffeløsninger i markedet. Til tross for fallende volum i dagligvaremarkedet totalt, klarer Joh. Johannson Kaffe å ta andeler. Det nye kaffe-foredlingsanlegget står ferdig i 2019 og gir ytterligere konkurransekraft på emballasje, kvalitet, effektivitet og miljø. Målet er at bygget skal sertifiseres som BREEAM-NOR Excellent gjennom miljøvennlige materialvalg, klimanøytral drift og lavutslippssprosess for kaffe-foredling.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Sykefravær

Totalt sykefravær for NorgesGruppen for 2018 var på 6,2 prosent av total arbeidstid, sammenlignet med 6,4 prosent i 2017. Dette er en gledelig forbedring, drevet av noe lavere langtidsfravær. Trivsel, ledertrening og redusert sykefravær

er noe alle virksomhetene i NorgesGruppen fokuserer på. Mange av våre virksomheter, og da spesielt ASKO, trener på en lederstil som er mer veiledende, som et tiltak for å se den enkelte og forebygge sykefravær.

Alderssammensetning

55 prosent av våre medarbeidere er under 30 år hvorav ca. 15 prosent er under 20 år. NorgesGruppen er i mange av sine virksomheter den første arbeidsplassen for mange arbeidstakere. Dette gir et ansvar som vi er stolte av å kunne inneha. For mange er deltidsjobb i en av våre mange butikker en avgjørende faktor for å kunne ivareta ønsket om skole og utdanning på en fleksibel og god måte. Tidlig arbeidstrening gir et godt tillegg til skole og utdanning i kombinasjon. Mulighetene er mange for at man senere etter endt skole og utdanning kommer tilbake til en av våre kjeder. 3,6 prosent av våre ansatte er over 60 år.

LIKESTILLING OG KJØNNBALANSE

Totalt i NorgesGruppen er det tilnærmet lik kjønnsfordeling med henholdsvis 50,4 prosent kvinner og 49,6 prosent menn. Det er stor variasjon i ulike deler av virksomheten. NorgesGruppen skal være en foretrukken arbeidsgiver som gir mulighet for begge kjønn i alle deler og nivåer av selskapene. NorgesGruppen sin ambisjon for kjønnsbalanse er å ha minimum 40 – 60 prosent av begge kjønn på topp- og mellomledernivå. Kjønnsbalansen i ledende stillinger er i dag på 32,6 prosent kvinner og 67,4 prosent menn.

DISKRIMINERING

NorgesGruppens ambisjon er å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på bakgrunn av blant annet kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, språk og livssyn. Dette skal ivaretas gjennom like vilkår, rettigheter og muligheter i ansettelses- og arbeidsforholdet. Tiltak vurderes og utformes etter behov i virksomhetene. Det er nulltoleranse mot trakassering. NorgesGruppen oppfordrer enhver arbeidstaker til å varsle om kritikkverdige forhold. Alle virksomhetsområder i NorgesGruppen skal ha en varslingsordning.

Trygghet på arbeidsplassen

Virksomhetene vektlegger sikkerhet og trygghet på arbeidsplassene. Sikkerhetsansvarlige samarbeider i et felles forum og opp mot hovedorganisasjonen Virke, som koordinerer bransjearbeidet knyttet til sikkerhet i butikk. NorgesGruppen er medlem av Næringslivets Sikkerhetsråd hvor formålet er å bekjempe kriminalitet i og mot næringslivet.

Bakehusets nest største bakeri, HEBA i Brumunddal, ble rammet av omfattende brann i september 2018. Ingen medarbeidere ble skadet, og markedet er ivaretatt gjennom produksjon på omkringliggende Bakehuset-bakerier og hos tredjepart. Bakeriet vil bli gjenreist og det forventes å være fullt operativt senhøsten 2019.

VURDERINGER KNYTTET TIL MULIGHETER OG TRUSLER DE NESTE ÅRENE

Vilje til å ta risiko er nødvendig for en sunn forretningsutvikling, herunder det å identifisere og gripe nye muligheter i et endret markedsbilde og det å styre nedsiderisiko.

Prinsipper for risikostyring

Prinsipper for risikostyring i NorgesGruppen bygger på at dette er en integrert del av virksomhetsstyringen, anvendt i mål- og resultatstyringen. Tilfredsstillende styring av risiko øker sannsynligheten for at strategiske og operative mål blir nådd.

Risikostyring i NorgesGruppen bygger på rammeverket til COSO Enterprise Risk Management. Styret og konsernsjef påser at det er forsvarlig risikostyring i konsernet som helhet, samt gjennomgår konsernets overordnede risikoområder og etablerer strategier i tråd med ønsket risikoprofil. For datterselskapene ligger ansvaret til daglig leder og styret. Styrets vurdering er at NorgesGruppen sett under ett har en moderat risikoeksponering.

Overvåking av nye risikoer, hendelser i markedet og leverandøroppfølging har vært prioriterte innsatsområder i 2018.

Et marked i endring

Årsaken til den avtagende veksten for dagligvarebutikkene de siste årene er i hovedsak bransjeglidning. Det betyr at flere aktører tilbyr dagligvarer og at netthandel fortsetter å vokse. Markedet for mat og drikke i Norge er på ca. 286 mrd. kroner (Andhøy og Virke), hvorav omsetningen fra dagligvarebutikker utgjør ca. 176 mrd. kroner – ca. 60 prosent av markedet totalt sett. Omsetningsveksten for grensehandelsbutikker, spesialforretninger, nettbutikker og faghandelsbutikker er langt høyere enn omsetningen i dagligvarebutikkene. Den sterke konkurransen gir seg blant annet utslag i et urolig marked med mange kampanjer som flytter kunder mellom kjeder og butikker. NorgesGruppen forventer at veksten holder seg lav i dagligvaremarkedet de neste årene.

Dagligvarehandelen er preget av lave marginer, derfor er det avgjørende å være konkurransedyktig i markedet. Kontinuerlig topplinjevekst i kombinasjon med kostnadsfokus og effektivitet er viktig i et marked med lav vekst. Dagligvarebutikkene jobber kontinuerlig med kundetilpasning og optimalisering av butikkene. Både kjedekonsept og vare-sortimentet må tilpasses kundegrunnlaget lokalt.

Detaljhandelen med dagligvarer synes å ha en høy produktivitetsvekst sammenlignet med andre sektorer (Pettersen, NIBIO).

Rammevilkår i endring

Stortingsmeldingen om handelsnæringen ble lagt frem i november i 2018. NorgesGruppen mener det er tre samfunnsområder hvor handelsnæringen bør bidra: Vi kan bidra i integreringsdugnaden, til å redusere klimabelastningene og til å bedre folkehelsen.

Konkurransetilsynet utreder konkurranseforhold i dagligvaremarkedet på oppdrag fra regjeringen. NorgesGruppen har bidratt konstruktivt og åpent for å avklare spørsmål fra Konkurransetilsynet om prissetting i bransjen. Selskapet har en streng policy om etterlevelse av konkurranseloven til enhver tid. NorgesGruppen praktiserer allerede god handels-

skikk og vil implementere eventuelle konsekvenser av en lov om god handelsskikk så snart den er vedtatt.

Oslo kommune har foreslått å redusere parkeringsplasser for bil i sentrumsområdene. Parkeringsnormen påvirker butikk-etableringer. Et sannsynlig utfall er at kun mindre butikker etableres i disse områdene.

Mattrygghet og leverandøroppfølging

Et nytt rapporteringsverktøy er implementert i 2018 for å bidra til mattrygghet i årene fremover. NorgesGruppen jobber kontinuerlig med å sikre at våre leverandører har tilstrekkelige systemer for å ivareta mattrygghet og kvalitet, arbeidstakerrettigheter, miljø og dyrevelferd i sin verdikjede. Arbeidet med risikovurdering har blitt utviklet betraktelig i 2018. Ikke minst har vi forsterket innsatsen mot matsvindel. I 2019 implementerer vi felles retningslinjer i konsernet og mer systematisk leverandørsikring sammen med våre mindre leverandører.

IKT og informasjonssikkerhet

NorgesGruppens virksomhet har et betydelig omfang av transaksjoner og avtaler med leverandører og kunder. Det er viktig for NorgesGruppen at alle avtaleelementer knyttet til bonuser, rabatter og markedsstøtte blir håndtert presist og fordelt gjennom verdikjeden i tråd med etablerte avtaler og prinsipper. På denne måten kommer det sisteleddet og forbrukeren til gode. For å håndtere dette, sammen med hensynene til effektiv og trygg logistikk og håndtering av mattrygghet, har konsernet etablert integrerte IT-løsninger gjennom hele verdikjeden.

IKT-arbeidet skal bidra til økt konkurransekraft ved å effektivisere forretningsprosesser, utnytte stordriftsfordeler og finne nye forretningsmuligheter. I tillegg skal IKT sikre stabil drift og god sikkerhet, systematisering av forretningsprosesser, effektivisering av handelstransaksjoner og rask behandling. Videre skal IKT i NorgesGruppen bidra til å utvikle og integrere nye tjenester og kanaler helt ut mot både kunde og samarbeidspartnere. Tiltak innen informasjonssikkerhet må følge endringer i risiko- og trusselbildet.

Systemporteføljen til NorgesGruppen består av standardiserte pakkeløsninger og egenutviklede løsninger som videreutvikles i tett samarbeid med forretningsvirksomhetene. Infrastruktur og applikasjoner driftes og forvaltes i en sentral IT-organisasjon med bruk av ulike underleverandører. Det er etablert en forvaltningsstruktur for å sikre god drift, arbeidsdeling og internkontroll over IT-systemene.

Forbrukernes stadig større bruk av digitaliserte tjenester forsterker verdien av fordelsprogrammet Trumf som verktøy for kundedialog og tjenesteutvikling. Trumf-medlemmenes personopplysninger blir behandlet i tråd med personvernforordning (GDPR) fra EU, der det blant annet er utviklet løsninger slik at medlemmet enkelt kan få innsyn i egne opplysninger eller motta opplysninger i et datalesbart format. I tillegg vektlegges sikker behandling av personopplysninger om ansatte, i tråd med det ansvaret personvernforordningen gir alle virksomheter om å etterleve og dokumentere organisatorisk og teknisk etterlevelse for alle typer personopplysninger.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

NorgesGruppen følger den til enhver tid gjeldende norske anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og regnskapslovens § 3-3b. Fullstendig anbefaling er tilgjengelig på www.nues.no. Hovedtrekkene i NorgesGruppens prinsipper er gjengitt i sin helhet på www.norgesgruppen.no. Styret er ansvarlig for konsernets eierstyring og selskapsledelse.

Bestemmelser om sammensetningen av styret er inntatt i selskapets vedtekter. Styret har til sammen åtte aksjonærvalgte medlemmer, to ansattevalgte representanter og to ansattevalgte observatører. Styremedlemmer velges for en periode på to år. Styreleder velges av generalforsamlingen for ett år av gangen. Nærmere opplysninger om de enkelte styremedlemmers erfaringsbakgrunn finnes i årsrapporten.

Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. NorgesGruppens etiske retningslinjer inneholder bestemmelser om håndtering

av inhabilitet og interessekonflikter. Hovedaksjonær er ansatt i konsernet. Representanter fra den daglige ledelsen sitter ikke i styret.

Det er i 2018 avholdt totalt 8 styremøter, samt en strategisamling med konsernets ledelse.

Konsernets visjon og verdigrunnlag er presentert i års- og bærekraftrapporten. NorgesGruppen krever ærlighet, integritet, lojalitet og redelighet i alle forhold som angår vår forretningsvirksomhet. Alle ansatte og tillitsvalgte i NorgesGruppen skal i sitt virke fremme konsernets grunnleggende verdier og operere innen rammene av de etiske retningslinjene. Opptreden i strid med de etiske retningslinjene kan få store konsekvenser for NorgesGruppen og overtredelser vil derfor bli fulgt opp.

ANTIKORRUPSJON

Korrupsjon bidrar til å forringe grunnleggende samfunnsmekanismer. For næringslivet er korrupsjon et hinder for sunn konkurranse, gode priser, god kvalitet og innovasjon. NorgesGruppen har nulltoleranse for korrupsjon og har eta-

blert et rammeverk for å sikre at våre holdninger etterleves blant alle medarbeidere, ledere og partnere. NorgesGruppens krav og rammer for antikorrupsjonsarbeidet er forankret i konsernets felles policyer, konsernets etiske retningslinjer, etiske retningslinjer for leverandører og retningslinjer for antikorrupsjon for virksomheter i NorgesGruppen. Alle transaksjoner i NorgesGruppen skal være avtalefestede, lovlige og forretningsmessig begrunnet. Ansatte eller tillitsvalgte i NorgesGruppen skal aldri kreve, motta, tilby eller gi bestikkelser, gaver, ytelser, tjenester eller andre begunstigelser utover dette, og heller ikke medvirke til slik adferd.

I 2018 opplevde en av NorgesGruppens datterselskaper, UNIL AS, en korrupsjonssak. Selskapet mottok et varsel gjennom sin varslingsordning, og startet umiddelbart interne undersøkelser. De interne undersøkelsene var ennå ikke avsluttet da vedkommende selv meldte seg til Økokrim i september 2018 og erkjente å ha mottatt urettmessige ytelser. Saken involverte et begrenset antall utenlandske kontraktsparter, og den involverte i UNIL ble avskjediget. UNIL og NorgesGruppen har nulltoleranse mot korrupsjon og andre former for økonomisk kriminalitet.

BÆREKRAFT

NorgesGruppen er et ansvarlig og bærekraftig konsern. Helse og sunnhet, klima og miljø, mennesker og distrikt er definerte hovedområder. En bærekraftig verdikjede utgjør fundamentet i alt arbeidet vi gjør. NorgesGruppen jobber systematisk mot målene som er satt innen bærekraft. Bærekraft innebærer at vi tar sosiale, etiske og miljømessige hensyn, og at vi har lønnsomhet. Mer informasjon om selskapets arbeid innenfor bærekraft finnes i års- og bærekraftrapporten for 2018.

OM VIRKSOMHETEN

NorgesGruppen gir forbrukerne valgfrihet gjennom supermarkeder, distriktsbutikker og lavprisbutikker. I tillegg tilbyr MENY, SPAR og Joker netthandel. NorgesGruppen gir konkurransedyktige betingelser og sterke kjedekonsepser til kjøpmenn. Effektiv varelevering og et godt vareutvalg fra ASKO sikrer kjøpmenn over hele landet et godt driftsgrunnlag. NorgesGruppen sysselsetter ca. 28 000 medarbeidere i egeneid virksomhet og nærmere 41 000 totalt når ansatte i kjøpmannseide butikker inkluderes. Nøkkelveidene til NorgesGruppen er ansvarlig, samarbeidsorientert og kundeorientert. Selskapet opererer i Skandinavia med hovedfokus i Norge.

Oslo 27. mars 2019
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johansson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

Styret i NorgesGruppen ASA pr. 31.12.2018

KNUT HARTVIG JOHANNSON (1937)

Styreleder i Joh. Johannson I Handel, som innehar 29 760 242 aksjer i NorgesGruppen.

SVERRE LORENTZEN (1944)

Direktør og innehar styreverv i Brødrene Lorentzen AS, som innehar 3 600 000 aksjer i NorgesGruppen.

GURI STØRVOLD (1976)

Partner i Zynk Communication & Leadership AS.
Styremedlem i Gammel Nok.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

GISELE MARCHAND (1958)

Heltids styrearbeidende. Styreleder i Gjensidige Forsikring ASA, Selvaag Bolig ASA, Boligbygg KF og NorgesGruppen Finans Holding AS. Styremedlem i Scatet Solar ASA, Eiendomsspar AS og Viktoria Eiendom.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0.

JAN MAGNE BORGEN (1950)

Kjøpmann og innehar styreverv i diverse andre selskaper innen handel og eiendom. MENY Indre Havn AS innehar 983 aksjer i NorgesGruppen.

MATS GUNNAR KNUDSEN (1986)

Ansattevalgt styremedlem
Butikksjef KIWI Skedsmokorset
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

HANNE-BEATHE HALVORSEN (1963)

Ansattevalgt styremedlem
Ferskvaremedarbeider MENY Heimdal.
Hovedtillitsvalgt MENY.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

STIAN KVALVAAG (1980)

Ansattevalgt observatør
Konserttillitsvalgt ASKO Norge AS
Styremedlem ASKO Midt-Norge AS
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

LISE HANNE MIDTGAARD (1959)

Kjøpmann SPAR Hurdal.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

CECILIE BLINDERN MYHRE (1965)

Ansattevalgt observatør
Markedssjef i NorgesGruppen Detalj AS
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

HILDE VATNE (1965)

Regionsdirektør JM Norge AS.
Styremedlem DnB Næringsseiendom AS,
JM OY, Parteo Bank ASA og Norges-
Gruppen Finans Holding AS.
Styreverv i flere eiendomsutviklings-
selskaper i regi av JM Norge.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

ØRJAN SVANEVIK (1966)

Daglig leder i Oavik Capital AS.
Antall aksjer i NorgesGruppen: 0

RUNAR HOLLEVIK (1968)

Konsernsjef i NorgesGruppen.

NorgesGruppens konsernregnskap og NorgesGruppen ASA

INNHold

KONSERNREGNSKAP

	Side		Side
Resultatregnskap	17	Note 13 Langsiktige lån, pantstillelser og garantiansvar	43
Totalresultatoppstilling	18	Note 14 Annen kortsiktig gjeld	44
Balanse	19	Note 15 Finansinntekter og finanskostnader	44
Oppstilling over endringer i egenkapitalen	21	Note 16 Finansielle investeringer	45
Kontantstrømoppstilling	22	Note 17 Skatt	49
Noter til årsregnskapet	24	Note 18 Aksjekapital og aksjonærinformasjon	50
Note 1 Regnskapsprinsipper	24	Note 19 Resultat pr. aksje	50
Note 2 Estimatusikkerhet	29	Note 20 Nærstående parter	51
Note 3 Konsernets sammensetning	30	Note 21 Operasjonelle leieavtaler	52
Note 4 Segmentinformasjon	31	Note 22 Andre driftsinntekter	52
Note 5 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.	33	Note 23 Langsiktige fordringer, kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	52
Note 6 Varige driftsmidler og investeringseiendom	34	Note 24 Spesifikasjon av utvidet resultat	53
Note 7 Immaterielle eiendeler	35	Note 25 Hendelser etter balansedagen	53
Note 8 Nedskrivningsvurderinger	36		
Note 9 Kjøp av virksomhet	37		
Note 10 Investering i tilknyttede selskaper	37		
Note 11 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	39		
Note 12 Finansiell risikostyring	40		

NORGESGRUPPEN ASA

	Side
Resultatregnskap	54
Balanse	55
Kontantstrømoppstilling	57
Noter til årsregnskapet	58
Note 1 Regnskapsprinsipper	58
Note 2 Datterselskap	59
Note 3 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse, lån til ansatte m.m.	59
Note 4 Mellomværende med selskap i samme konsern	60
Note 5 Varige driftsmidler, goodwill og immaterielle eiendeler	60
Note 6 Investering i tilknyttede selskap	61
Note 7 Pensjonskostnader og -forpliktelser	61
Note 8 Finansiering	62
Note 9 Finansiell risiko	62
Note 10 Pantstillelser og garantiansvar	62
Note 11 Skatt	63
Note 12 Egenkapital	63
Note 13 Nærstående parter	64

NorgesGruppen

Resultatregnskap – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)	Note	2018	2017
Salgsinntekter	4	84 649 792	82 308 168
Andre driftsinntekter	22	3 162 926	3 323 421
Sum driftsinntekter	4	87 812 718	85 631 589
Varekostnader		(65 148 516)	(63 298 903)
Lønnskostnader	5	(10 301 031)	(10 049 107)
Andre driftskostnader		(7 371 639)	(7 045 235)
Av- og nedskrivninger	6, 7	(2 151 414)	(2 116 473)
Inntekt på investering i tilknyttede selskaper	10	300 218	(69 451)
Sum driftskostnader		(84 672 382)	(82 579 168)
Driftsresultat		3 140 337	3 052 420
Finansinntekter	15	122 067	119 350
Finanskostnader	15	(205 496)	(393 844)
Netto finansresultat		(83 429)	(274 494)
Resultat før skattekostnad		3 056 908	2 777 927
Skattekostnad	17	(646 605)	(688 190)
ÅRSRESULTAT		2 410 303	2 089 737
Minoritetenes andel av årsresultatet		19 646	41 087
Majoritetenes andel av årsresultatet		2 390 656	2 048 650
Resultat pr. aksje /utvannet resultat pr. aksje (kroner)	19	61,14	52,33

NorgesGruppen

Totalresultatoppstilling – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
ÅRSRESULTAT		2 410 303	2 089 737
Utvidet resultat			
<i>Utvidede resultatposter som ikke kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjonsordninger	11	(26 707)	(28 991)
Egenkapitaleffekt fra tilknyttede selskaper		(33 111)	15 443
Andre utvidede resultatposter	24	107	6 566
Skatt	17	6 118	5 259
<i>Utvidede resultatposter som kan bli reklassifisert over resultatet</i>			
Sikring	12	34 087	31 855
Omregningsdifferanser valuta		(3 391)	11 461
Skatt	17	(7 840)	(7 327)
Periodens utvidede resultat		(30 737)	34 266
Totalresultat for perioden		2 379 566	2 124 003
Minoritetenes andel av totalresultatet		34 501	42 867
Majoritetenes andel av totalresultatet		2 345 065	2 081 136

NorgesGruppen

Balanse 31. desember – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	7	4 873 070	4 831 864
Utsatt skattefordel	17	376 482	340 651
Varige driftsmidler	6	16 249 146	15 404 511
Investerings eiendom	6	622 670	697 702
Investeringer i tilknyttede selskaper	10	3 435 617	3 042 306
Andre langsiktige fordringer	23	1 105 455	776 464
Andre finansielle eiendeler	16	96 525	97 708
Sum anleggsmidler		26 758 964	25 191 205
Omløpsmidler			
Varebeholdning		5 895 922	6 248 931
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	23	4 717 653	5 124 947
Andre finansielle eiendeler	16	20 701	23 407
Bankinnskudd og kontanter	16	1 778 162	1 089 616
Sum omløpsmidler		12 412 437	12 486 902
SUM EIENDELER		39 171 402	37 678 107

NorgesGruppen

Balanse 31. desember – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital	18	1 825 209	1 825 352
Opptjent egenkapital		17 757 787	16 049 217
Minoritetsinteresser		259 586	260 079
Sum egenkapital		19 842 581	18 134 648
Langsiktig gjeld			
Utsatt skatt	17	921 450	905 373
Pensjonsforpliktelser	11	560 462	521 221
Langsiktig gjeld	13	4 333 225	4 660 942
Andre finansielle forpliktelser	16	43 604	89 168
Sum langsiktig gjeld		5 858 740	6 176 704
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		5 438 069	6 094 734
Annen kortsiktig gjeld	14	7 384 513	6 567 540
Betalbar skatt	17	647 497	704 482
Sum kortsiktig gjeld		13 470 080	13 366 755
Sum gjeld		19 328 820	19 543 459
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		39 171 402	37 678 107

Oslo 27. mars 2019
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johansson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

NorgesGruppen

Oppstilling over endringer i egenkapitalen – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	Innskutt egenkapital			Opptjent egenkapital			Sum	Minoritetsinteresser	Total egenkapital
		Aksje- kapital	Overkurs	Egne aksjer	Annen egenkapital	Valuta- omregnings- differanser	Verdijusteringer og sikring			
Egenkapital 31.12.16		400 000	1 434 239	(8 138)	14 669 471	72 701	(91 868)	16 476 405	252 082	16 728 487
Årets resultat		-	-	-	2 048 650	-	-	2 048 650	41 087	2 089 737
Årets utvidede resultat	24	-	-	-	(3 502)	11 461	24 528	32 487	1 780	34 266
Årets totalresultat		-	-	-	2 045 147	11 461	24 528	2 081 137	42 867	2 124 004
Endring i egne aksjer	18	-	-	(749)	(55 311)	-	-	(56 060)	-	(56 060)
Transaksjoner med minoriteter		-	-	-	-	-	-	-	(13 702)	(13 702)
Utbetalt utbytte	18	-	-	-	(626 914)	-	-	(626 914)	(21 168)	(648 082)
Transaksjoner med aksjonærene		-	-	(749)	(682 225)	-	-	(682 974)	(34 870)	(717 843)
Egenkapital 31.12.17		400 000	1 434 239	(8 887)	16 032 393	84 162	(67 339)	17 874 568	260 079	18 134 648
Årets resultat		-	-	-	2 390 656	-	-	2 390 656	19 646	2 410 303
Årets utvidede resultat	24	-	-	-	(68 448)	(3 391)	26 247	(45 592)	14 855	(30 737)
Årets totalresultat		-	-	-	2 322 208	(3 391)	26 247	2 345 065	34 501	2 379 566
Endring i egne aksjer	18	-	-	(143)	(11 311)	-	-	(11 454)	-	(11 454)
Transaksjoner med minoriteter		-	-	-	590	-	-	590	(7 770)	(7 180)
Utbetalt utbytte	18	-	-	-	(625 774)	-	-	(625 774)	(27 224)	(652 998)
Transaksjoner med aksjonærene		-	-	(143)	(636 495)	-	-	(636 638)	(34 994)	(671 632)
Egenkapital 31.12.18		400 000	1 434 239	(9 030)	17 718 107	80 771	(41 092)	19 582 994	259 586	19 842 581

NorgesGruppen

Kontantstrømoppstilling – konsern

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:			
Resultat før skattekostnad		3 056 908	2 777 927
Periodens betalte skatt	17	(707 471)	(683 859)
Avskrivninger	6, 7	2 023 736	1 928 485
Nedskrivninger	6, 7	127 678	187 987
Verdijusteringer finansielle instrumenter		599	5 682
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	11	12 534	11 141
Tap/gevinst ved salg av driftsmidler og finansielle eiendeler		(44 541)	(71 620)
Inntekt på investering i tilknyttede selskaper	10	(300 218)	69 451
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper	10	255 811	266 351
Endring i varer		353 009	(149 448)
Endring i kundefordringer	23	346 920	(319 134)
Endring i leverandørgjeld		(656 665)	551 883
Endring i andre tidsavgrensningsposter		(219 700)	607 108
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		4 248 601	5 181 954
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler og investeringseiendom		235 719	753 091
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og investeringseiendom	6	(3 053 350)	(2 891 596)
Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler	7	(100 711)	(34 056)
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler		134 954	86 718
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler		(525 983)	(608 278)
Endring i lån til tilknyttede selskaper	23	(370 153)	119 368
Endring i andre langsiktige fordringer	23	41 162	67 688
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(3 638 363)	(2 507 065)

NorgesGruppen

Kontantstrømoppstilling – konsern, forts.

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:			
Innbetaling ved opptak av langsiktig gjeld	13	4 341 783	4 996 288
Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	13	(4 280 363)	(6 332 234)
Endring i kortsiktig gjeld	14	681 341	(252 594)
Utbetaling ved kjøp av egne aksjer	18	(11 454)	(56 060)
Utbetalinger av utbytte	18	(652 998)	(648 082)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		78 309	(2 292 682)
Netto endring i bankinnskudd og kontanter		688 546	382 207
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 01.01.		1 089 616	707 409
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 31.12.		1 778 162	1 089 616

NorgesGruppen

Noter til årsregnskapet

NOTE 1 • REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELL INFORMASJON

NorgesGruppen er landets største handelsforetak. Konsernets kjernevirksomhet er detalj- og engrosvirksomhet innenfor daglige forbruksvarer.

NorgesGruppen ASA er et allmennaksjeselskap hjemmehørende i Norge. Selskapet har obligasjons- og sertifikatlån notert på Oslo Børs. Selskapets hovedkontor er i Karenslyst Allé, Oslo, Norge.

Årsregnskapet er godkjent av selskapets styre 27. mars 2019 for vedtak på generalforsamlingen 7. mai 2019.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet er utarbeidet i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger publisert av International Accounting Standards Board (IASB) og fastsatt av EU. IFRS-standarder og fortolkninger (IFRIC) som er tatt i bruk i 2018 eller som er offentliggjort, men som konsernet har valgt å ikke ta i bruk, er omtalt avslutningsvis i denne noten.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kostprinsippet med unntak av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Det er benyttet ensartede regnskapsprinsipper i konsernet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet inkluderer NorgesGruppen ASA og dets datterselskaper. Note 3 redegjør nærmere for konsernets sammensetning.

Datterselskaper

Datterselskaper er selskaper der NorgesGruppen ASA har direkte eller indirekte kontroll. Kontroll oppnås normalt i de tilfellene hvor konsernet eier mer enn 50 % av stemmeberettiget kapital. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll oppnås til det tidspunkt hvor kontroll opphører.

Datterselskaper regnskapsføres i samsvar med oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi av vederlaget. Eventuelle transaksjonskostnader kostnadsføres. Konsernets anskaffelseskost blir fordelt på identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser basert på virkelig verdi på kjøpstidspunktet. Den del av konsernets anskaffelseskost som ikke kan henføres til identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser klassifiseres som goodwill. I de tilfeller hvor konsernets andel av virkelig verdi på overtatte eiendeler og forpliktelser overstiger konsernets anskaffelseskost blir det overskytende innregnet i resultatregnskapet på oppkjøpstidspunktet.

Minoritetenes andel av resultatet etter skatt og andel av egenkapitalen (ikke-kontrollerende interesser) er presentert på egne linjer. Konserninterne mellomværende, transaksjoner og urealisert internfortjeneste er eliminert i konsernregnskapet. Urealiserte tap elimineres i utgangspunktet, men vurderes som en indikator på verdifall i forhold til nedskrivning for den overførte eiendel.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper hvor man har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse foreligger normalt ved eierandel mellom 20 og 50 %. Tilknyttede

selskaper er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Etter egenkapitalmetoden balanseføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost på kjøpstidspunktet. Konsernets andel av resultatet i tilknyttede selskaper inkluderes i konsernets driftsresultat fra det tidspunkt betydelig innflytelse oppnås, til det tidspunkt betydelig innflytelse opphører.

Urealiserte gevinster knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper elimineres i henhold til konsernets eierandel. I utgangspunktet elimineres urealiserte tap, men det foretas en vurdering av hvorvidt nedskrivning av overført eiendel skal gjennomføres.

Valuta

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

NorgesGruppen har ikke datterselskaper med vesentlig virksomhet i andre land enn Norge. NorgesGruppen presenterer konsernregnskapet i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta og presentasjonsvaluta.

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen på balansedagen. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes til kursen på transaksjonstidspunktet.

Inntekter

Ny standard for inntektsføring, IFRS 15, er implementert fra 1. januar 2018. Se note i 2017 regnskapet for regnskapsprinsipper for inntektsføring i sammenligningstallene i 2018 konsernregnskapet. Se for øvrig omtale av overgangen til IFRS 15 under. Hovedprinsippet i IFRS 15 er å bokføre inntekter til et beløp som reflekterer beløpet som enheten forventer å ha en rettighet til i bytte mot overføring av varer eller tjenester til en kunde. Dette gjøres basert på en fem-steps modell

for vurdering av tidspunkt for inntektsføring og måling av inntekter. Konsernets virksomhet består hovedsakelig av salg av dagligvarer gjennom konsernets engrosvirksomhet og butikker.

Salg av varer

Konsernets hovedinntektskilde er salg av varer. Salg av varer består i hovedsak av daglige forbruksvarer fra engros- og detaljvirksomheten. Konsernet har oppfylt sin leveranseforpliktelse ved leveranse til kunde og kunden har oppnådd kontroll over varen – det vil si på et bestemt tidspunkt. Salg av varer resultatføres til transaksjonspris redusert med merverdiavgift og rabatter, jf avsnitt under om lojalitetsprogram. Salg av varer i detaljvirksomheten gjøres i hovedsak opp med kontanter som vederlag eller ved betaling med bank- eller kredittkort. I konsernets engrosvirksomhet er det mest vesentlige kredittsalg. Salg av varer inngår i salgsinntekt i resultatregnskapet. Omfanget av returer er ubetydelig.

Lojalitetsprogram

Konsernet har etablert lojalitetsprogrammet Trumf. Gjennom dette programmet opptjener kunden rett til bonus basert på kjøp i butikk. Bonusen gjøres umiddelbart tilgjengelig for kunden og regnskapsføres løpende, i takt med varesalg, som en reduksjon i salgsinntekter og balanseføres som annen kortsiktig gjeld inntil kunden tar ut bonusen.

Salg av tjenester

Konsernet selger tjenester i form av kjedemedlemsskap, markedsføringstjenester, regnskapstjenester og tilsvarende til i hovedsak kjøpmannseid virksomhet. Konsernet oppfyller disse leveranseforpliktelsene primært over tid da kunden mottar og forbruker samtidig fordelene av leveransene. Tjenester inntektsføres i den perioden hvor tjenesten utføres eller over avtaleperioden. Tjenester inngår i andre driftsinntekter i resultatregnskapet og fordeles seg i hovedsak på virksomhetsområdet detalj, engros og andre aktiviteter.

Renteinntekter

Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode etterhvert som de opptjenes.

Leieinntekter

Leieinntekter består i hovedsak av utleie av fast eiendom til kjøpmannseid butikkvirksomhet. Leieinntekter inntektsføres lineært over leieperioden og inngår i andre driftsinntekter i resultatregnskapet.

Utbytte

Utbytte inntektsføres først når konsernet har en ubetinget rett til å motta utbytte, det vil si når det er vedtatt på avgivende selskaps generalforsamling.

Varige driftsmidler og investeringseiendom

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrullet akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall. Etterfølgende utgifter balanseføres når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet og når utgiften kan måles pålitelig. Balanseført verdi av komponenter som skiftes ut resultatføres på tidspunkt for utskifting. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden utgiften pådras.

Investeringseiendom er eiendom som ikke benyttes av konsernet, men som eies for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning. Investeringseiendom vises på egen linje i konsernets balanse. På samme måte som for varige driftsmidler føres investeringseiendom i balansen til anskaffelseskost, fratrullet akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall.

Varige driftsmidler og investeringseiendom avskrives lineært ved at eiendelens anskaffelseskost, fratrullet en eventuell utrangeringsverdi, fordeles over eiendelens brukstid. Tomter avskrives ikke. Driftsmiddelets eller investeringseiendommens avskrivningsmetode, brukstid og utrangeringsverdi vurderes på hver balansedag, og endres hvis det er behov for det. Endringer behandles som estimatendring. Hvis utrangeringsverdi er høyere enn balanseført verdi, vil eiendelen ikke avskrives. Når betydelige deler av et driftsmiddel eller en investeringseiendom har forskjellig brukstid, avskrives de ulike komponentene hver for seg. Dette vil i hovedsak gjelde fast eiendom.

Gevinster og tap ved avgang av driftsmidler resultatføres under andre driftsinntekter/andre driftskostnader. Gevinster og tap beregnes som differansen mellom salgspris, fratrullet salgskostnader, og balanseført verdi på salgstidspunktet.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto identifiserbare eiendeler. Ved investeringer i tilknyttede selskaper er goodwill klassifisert sammen med investering i tilknyttede selskaper.

Goodwill balanseføres til anskaffelseskost fratrullet eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Negativ goodwill ved oppkjøp balanseføres ikke, men resultatføres direkte. Det foretas ikke avskrivninger av goodwill. Goodwill fordeles på tilhørende kontantstrømgenererende enhet og blir testet minst årlig for verdifall.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler består blant annet av kjøpte varemerker, leveringsrettigheter og husleierettigheter. Egenutviklede varemerker og lignende balanseføres ikke, men resultatføres når utgiften påløper.

Balanseført verdi av andre immaterielle eiendeler er anskaffelseskost fratrullet akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger ved verdifall. Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar brukstid avskrives lineært over forventet levetid. Varemerker som har ubestemt brukstid avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall. Andre identifiserte varemerker vil normalt bli avskrevet over 5–10 år. Balanseførte husleierettigheter avskrives over kontraktsfestet leieperiode. Avskrivningsmetode og gjenværende brukstid vurderes på hver balansedag. Endringer behandles som estimatendring.

Verdifall på ikke-finansielle anleggsmidler

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes for verdifall årlig eller ved indikasjoner på verdifall. Andre ikke-finansielle

anleggsmidler vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på dette. Testing av verdifall gjennomføres ved at gjenvinnbart beløp av kontantstrømgenererende enhet beregnes og sammenlignes med bokført verdi av enhetens netto eiendeler. Gjenvinnbart beløp er høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. I de tilfeller gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning som resultatføres. Når grunnlaget for en nedskrivning ikke lenger er til stede foretas reversering av nedskrivningen. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke.

Kontantstrømgenererende enhet defineres som det laveste nivå hvor uavhengige kontantstrømmer kan måles. For NorgesGruppen vil kontantstrømgenererende enhet normalt være på selskapsnivå, da de underliggende enheter i selskapene styres samlet og anses ikke å ha uavhengige kontantstrømmer.

Note 8 redegjør nærmere for metode og forutsetninger som er benyttet i nedskrivningsvurderingene.

Varer

Konsernets varebeholdning består i all vesentlighet av innkjøpte ferdigvarer for videresalg. Varer regnskapsføres til laveste verdi av anskaffelseskost og netto salgsverdi. Anskaffelseskost beregnes etter FIFO-metoden. Anskaffelseskost inkluderer utgifter ved anskaffelsen av varene, fratrullet bonuser og rabatter. Felles markedsføringsavtaler innregnes som reduksjon av varekost med unntak av tjenestelementer som er separate og distinkte fra de kjøpte varene. Disse innregnes i andre driftsinntekter eller som reduksjon av andre driftskostnader. Netto salgsverdi er estimert salgsvederlag fratrullet salgskostnader. Konsernets varebeholdning består hovedsakelig av dagligvarer med høy omløpshastighet. Eventuelle ukurante eller utgåtte varer fjernes og resultatføres løpende. Det vil derfor normalt ikke være ukurans i beholdningen.

Kundefordringer

Kundefordringer balanseføres til amortisert kost fratrullet forventede kredittap. Forventet kredittap er estimerte forventede tap over kundefordringenes levetid. Forventet

kredittap innregnes når kredittsalgstransaksjonen gjennomføres. Se note 12.

Inntektsskatt

Skattekostnaden i konsernets resultatregnskap består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skattekostnad knyttet til egenkapitaltransaksjoner er ført direkte mot egenkapitalen.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og forpliktelser, samt fremførbare underskudd. Utsatt skatt er beregnet med skattesatsen som gjelder fra og med neste regnskapsår. Det beregnes ikke utsatt skatt på ikke skattemessig fradragsberettiget goodwill. Utsatt skattefordel balanseføres kun i den grad det forventes at denne kan utnyttes ved fratrekk i annen skattemessig inntekt.

Ytelser til ansatte

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Pensjonsforpliktelser knyttet til ytelsesplaner er vurdert til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene som er opptjent på balansedagen. Fremtidige pensjonsytelser er beregnet med utgangspunkt i forventet lønn på pensjonstidspunktet. Pensjonsforpliktelser balanseføres som langsiktige forpliktelser. Aktuarielle gevinster eller tap (estimataavvik) føres over totalresultatet. Periodens netto pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger periodiseres i henhold til sammenstillingsprinsippet ved at pensjonspremien resultatføres når den påløper.

Avtalefestet pensjon

Avtalefestet pensjon (AFP) er en ytelsesbasert flerforetaksordning. Da denne ikke er målbar, regnskapsføres denne som en innskuddsordning med full resultatføring av pensjonspremien når den påløper.

Finansielle instrumenter

Ny standard for finansielle instrumenter, IFRS 9, er implementert fra 1. januar 2018. Se note i 2017 regnskapet

for regnskapsprinsipper for finansielle instrumenter i sammenligningstallene i 2018 konsernregnskapet. Se for øvrig omtale av overgangen til IFRS 9 under.

Finansielle instrumenter regnskapsføres når konsernet blir part i kontraktmessige betingelser knyttet til instrumentet. Finansielle eiendeler og finansiell gjeld klassifiseres på grunnlag av art og formål med instrumentene til kategoriene «finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi over resultatet», «finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat» og «finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost». Førstegangsinnregning er til virkelig verdi for alle kategorier.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultat

Konsernets finansielle derivater føres til virkelig verdi med verdiendring over resultat så sant instrumentene ikke er anskaffet for sikringsformål (regnskapsmessig sikring). Foruten derivater har NorgesGruppen ikke andre finansielle instrumenter hvor denne kategorien er relevant.

Finansielle eiendeler med verdiendring over utvidet resultat

Eiendeler som er klassifisert som eiendeler med verdiendring midlertidig ført mot egenkapitalen, regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat frem til eiendelen avhendes eller nedskrives. Nedskrivninger og gevinster eller tap ved avhendelse resultatføres. Kategorien inneholder utelukkende aksjer i selskaper hvor NorgesGruppen hverken har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse. NorgesGruppen har ikke aksjer holdt for spekulasjonsformål. Nedskrivninger foretas ved verdifall som vurderes som vesentlig eller varig. Verdifall utover 20 % vurderes alltid som vesentlig.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Eiendeler og gjeld klassifiseres i denne kategorien dersom kontantstrømmene fra instrumentet i hovedsak gjelder renter og hovedstol, samt at konsernets intensjon er å holde instrumentet til forfall. Forpliktelser klassifiseres i denne kategorien med mindre instrumentet er holdt for handelsformål. For både eiendeler og forpliktelser måles instrumentene i etterfølgende perioder til amortisert kost ved

å bruke effektiv rentes metode. Effektiv rente blir lik over hele instrumentets levetid.

Avdrag på langsiktige fordringer og gjeld som forfaller innen 12 måneder er klassifisert som henholdsvis omløpsmidler og kortsiktig gjeld. På transaksjonstidspunktet innregnes forventet kredittap for de neste 12 månedene på utlån eller langsiktige fordringer. Dersom det ved etterfølgende vurderinger foreligger indikatorer på økt risiko for at mislighold skal inntreffe, innregnes forventet tap over levetiden. Indikatorer kan være endring i motpartens kredittverdighet, betalingsstatus, forretningsmessige, finansielle eller økonomiske betingelser. Tapsavsetningen reduseres ved etterfølgende vurderinger, dersom risikoen for mislighold reduseres.

Sikring

Sikringsforhold som sikringsbokføres dokumenteres ved begynnelsen av sikringsforholdet. Sammenhengen mellom sikringsinstrument og objekt, formål og strategi med sikringsforholdet, samt forventet effektivitet dokumenteres. Sikringseffektivitet måles og dokumenteres løpende i sikringsforholdet.

Kontantstrømsikring

NorgesGruppen benytter kontantstrømsikring i forbindelse med sikring av rente og en andel av konsernets valutaeksponering. Målsettingen for NorgesGruppens finansiering og bruk av renteinstrumenter er primært for å dekke konsernets lånebehov til så forutsigbare og lave lånekostnader over tid som mulig. Sikringsinstrumentene føres i balansen til virkelig verdi. Verdiendring som vurderes å være effektiv sikring føres over totalresultatet, og resirkuleres fortløpende over resultat på tidspunkt for rentebetalinger. Verdiendring som vurderes å ikke være effektiv sikring, resultatføres i perioden den oppstår.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk foretak

Konsernet benytter også sikringsinstrumenter for å sikre valutaeksponering på nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Verdiendringer på sikringsinstrumentene som vurderes å være effektiv sikring føres over totalresultatet, og resirkuleres over resultatet ved avhendelse. Verdiendringer som vurderes å ikke være effektiv sikring resultatføres i perioden de oppstår.

Virkelig verdi sikring

Når konsernet foretar virkelig verdi sikring resultatføres løpende verdiendringer på sikringsinstrument og sikringsobjekt.

Operasjonelle sikringsforhold

NorgesGruppen har også operasjonelle sikringsforhold i hovedsak vedrørende valuta. Det foretas ikke regnskapsmessig sikringsbokføring for disse forholdene. Verdiendringer på instrumentene resultatføres løpende.

Egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres anskaffelseskost inkludert kjøpsomkostninger som reduksjon i konsernets egenkapital. Gevinster eller tap ved salg av egne aksjer føres direkte mot egenkapitalen.

Utbytte

Utbytte til morselskapets aksjonærer balanseføres som en forpliktelse fra det tidspunkt generalforsamlingen har besluttet utbytteutdelingen. Foreslått utbytte for regnskapsåret fremkommer av note 18.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leasing etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører

økonomisk risiko og avkastning av eiendelen til konsernet (finansiell leasing), balanseføres under varige driftsmidler og avskrives planmessig. Ved andre leieavtaler (operasjonell leasing) resultatføres leien lineært over leieperioden som andre driftskostnader. NorgesGruppen har i all vesentlighet operasjonelle leieavtaler.

Segmentinformasjon

Konsernet rapporterer segmentinformasjon iht. IFRS 8. Konsernet har i det vesentlige kun virksomhet i Norge.

Salg av varer eller tjenester mellom segmentene er basert på prinsippet om armlengdes avstand, det vil si at slike transaksjoner prises som transaksjoner med eksterne parter.

Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en juridisk bindende eller selvpålagt forpliktelse som følge av en tidligere hendelse. Det er også en forutsetning for regnskapsføring at det er sannsynlig at forpliktelsen vil føre til en utbetaling og at forpliktelsen er målbar. Avsetninger regnskapsføres til beste estimat. Dersom det gir vesentlig effekt er forpliktelsen neddiskontert med en diskonteringsats før skatt som reflekterer markedssituasjon og risiko spesifikt for den aktuelle forpliktelsen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Rentekostnader inngår i netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Følgende nye IFRS-standarder, endringer i standarder og fortolkninger er tatt i bruk i perioden:

IFRS 9	Finansielle instrumenter	Standarden er vurdert å ikke ha vesentlig effekt for NorgesGruppens årsregnskap
IFRS 15	Driftsinntekter fra kontrakter med kunder	Standarden er vurdert å ikke ha vesentlig effekt for NorgesGruppens årsregnskap
Avklaring IFRS 15	Driftsinntekter fra kontrakter med kunder	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap
Forbedringer (diverse standarder og tolkninger)	Årlig forbedringer til IFRS 2014-2016 syklus	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap
Endring i IAS 40	Overføring av investeringseiendom	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap
IFRIC 22	Regnskapsmessig behandling av transaksjoner i utenlandsk valuta	Endringene i standarden er vurdert å ikke ha effekt for NorgesGruppens årsregnskap

Implementering av IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 Finansielle instrumenter ble implementert med effekt 1. januar 2018. NorgesGruppen foretok en analyse av konsernets finansielle instrumenter opp mot den nye standarden. I dette arbeidet ble det ikke identifisert vesentlige effekter av implementeringen av IFRS 9 sammenlignet med tidligere praksis under IAS 39. Derfor er det heller ikke vært behov for å utarbeide oversikt over implementeringseffekter på resultat, utvidet resultat eller balanse. Konsernets finansielle instrumenter har også etter fornyet vurdering etter ny standard blitt liggende i tilsvarende kategorier som før. Den klart dominerende klassen/målemetoden for NorgesGruppen har vært amortisert kost. Alle utlån, kundefordringer og gjeldsforpliktelser som ble målt til amortisert kost tidligere er også etter ny standard målt til amortisert kost. Ny modell for avsetning for forventet kredittap er implementert, men har ikke gitt vesentlige effekter sammenlignet med tidligere tapsmodell.

Implementering av IFRS 15 Inntekter

IFRS 15 Inntekter ble implementert med effekt 1. januar 2018. NorgesGruppen foretok en analyse av konsernets inntektsstrømmer opp mot den nye standarden. Som følge av arten av inntektene, jf. beskrivelse over, og en konkret vurdering av inntektsføringsmodellen i IFRS 15 konkluderte NorgesGruppen med at den nye standarden medførte uvesentlige endringer av inntektsføringen i konsernet. Dette har ledet til at beslutninger om bruk av overgangsregler for implementering og derav tabellarisk oversikt over implementeringseffekter i regnskapet, ikke har vært relevant.

Nedenfor vises en oversikt over nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger som er offentliggjort, men som konsernet har valgt å ikke ta i bruk i årsregnskapet for 2018. Disse standardene er ikke obligatoriske for regnskapsåret 2018.

Nye standarder

IFRS 16	Leieavtaler	Effektiv dato
		1. januar 2019

Endringer av standarder

IFRS 9 endring	Førtidig tilbakebetalingsklausul med negativ kompensasjon	1. januar 2019
Endring i IAS 28	Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	1. januar 2019
Forbedringer	Årlige forbedringer til IFRS 2015–2017 syklus	1. januar 2019
Endring IAS 19	Avkorting, oppgjør eller endring av pensjonsplan	1. januar 2019
Endringer i det konseptuelle rammeverk i IFRS-standarder ¹⁾	Endringer i referanser i det konseptuelle rammeverket i IFRS-standarder	1. januar 2020
IFRS 3 endring ¹⁾	Virksomhetssammenslutninger	1. januar 2020
IAS 1 og IAS 8 ¹⁾	Definisjonen av vesentlighetsbegrepet	1. januar 2020

1) På tidspunkt for avleggelse av årsregnskapet var ikke disse standardene eller fortolkningene vedtatt av EU.

IFRS 16 Leieavtaler

IASB vedtok i 2016 ny standard for leasing, med implementering fra 1. januar 2019. Hovedregelen i den nye standarden er at leietaker skal innarbeide alle leieavtaler i balansen. Leietaker skal innarbeide forpliktelse til å betale leie samt tilhørende «rett til bruk av eiendel» for bruk av underliggende eiendel over leieperioden. I prosessen for å identifisere om en kontrakt inneholder en leieavtale, er det vurdert om kontrakten overfører alle økonomiske fordeler ved bruken i leieperioden, rett til å kontrollere bruken og om det er en identifisert eiendel som leverandøren ikke har noen reell rett til å erstatte. NorgesGruppen har et betydelig omfang av husleieavtaler i tillegg til leiekontrakter knyttet til biler og produksjonsanlegg. Ved førstegangsinnregning av IFRS 16 bruker konsernet modifisert retrospektiv metode, hvilket innebærer at sammenligningstall ikke omarbeides. «Rett til bruk» eiendelen innregnes til et beløp tilsvarende leieforpliktelsen, men som følge av forskuddsbetaling vil forpliktelsen på innregningstidspunktet være noe lavere enn eiendelen. Resultatoppstillingen vil påvirkes i form av at leiekostnadene flyttes fra andre driftskostnader til avskrivninger og finanskostnader i resultatoppstillingen. Forenklet kontantstrøm (EBITDA) vil øke betydelig som følge av at leiekostnadene tas bort og blir erstattet av avskrivninger på «rett til bruk» eiendelen og rentekostnader som treffer resultatlinjene lenger ned i resultatoppstillingen. Driftsresultatet vil dermed også øke, mens resultat før skatt blir det mindre endring på. I de første årene blir resultat før skatt noe lavere enn hva det ville vært uten IFRS 16 effektene. Årsaken til dette er at renteelementet på leieforpliktelsen er høy i starten av leieperioden. I senere leieperioder faller rentekostnadene i takt med at leieforpliktelsen reduseres. IFRS 16 påvirker i tillegg kontantstrømoppstillingen da leiebetalinger som representerer tilbakebetaling av hovedstolen klassifiseres som kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

NorgesGruppen har valgt å ikke foreta nye vurderinger av om en eksisterende avtale inneholder en leieavtale. Det betyr at gammel vurdering etter reglene i IAS 17 og IFRIC 4 opprettholdes, men at regnskapsføringen av disse avtalene omarbeides etter IFRS 16.

Konsernet har videre valgt å ikke innregne kortsiktige leieavtaler (under 12 mnd.) eller eiendeler med lav verdi etter hovedregelen i IFRS 16. Eiendeler med lav verdi knytter seg i all hovedsak til diverse kontorutstyr. Leiebetalinger for slike leieavtaler resultatføres lineært over leieperioden.

I vurderingene av leieperioden inkluderes alltid den uoppsigelige perioden av leieavtalen. Det gjøres i tillegg en vurdering av om det er rimelig sikkert at eventuelle opsjoner blir benyttet. NorgesGruppen vurderer om opsjonen(e) skal innregnes basert på en helhetsvurdering, veiledningen i standarden og tidligere erfaring med hensyn på utnyttelse av tilsvarende opsjoner. Opsjonene, som er fremtidige rettigheter og ikke en plikt, gir gode forretningsmuligheter på lengre sikt.

Diskonteringsrenten som skal benyttes i beregningen av leieforpliktelsen skal være leieavtalens implisitte rente eller, dersom denne ikke lett kan fastsettes, leietakers marginale lånerente for lån med tilsvarende risiko. Den implisitte renten i leieavtalene er

lite tilgjengelig. NorgesGruppen har i tillegg valgt å bruke modifisert retrospektiv metode, som medfører at konsernet må bruke en marginal lånerente ved førstegangsinnregning av eiendelen og forpliktelsen. Det er besluttet at det vil være tilstrekkelig å benytte intervaller på diskonteringsrentene basert på både risiko og vesentlighet. Basert på leieavtalene konsernet innehar vil de mest hensiktsmessige intervallene være en rente som reflekterer en 2–4 års leieperiode, 5–9 års leieperiode og 10–20 års leieperiode. Tilhørende rente er 3, 5 og 10 års diskonteringsrente. Diskonteringsrentene er fastsatt med utgangspunkt i konsernets lånerenter med et tillegg på 1- eller 3 prosentpoeng for å hensynta selskap/leiespesifikk risiko. Tillegget for 3 prosentpoeng gjelder bare leieavtaler på eiendom med usentral beliggenhet.

NorgesGruppen har også et visst omfang av utleievirksomhet og fremleievirksomhet. Standarden får ingen betydelig effekt på regnskapsføringen av utleievirksomheten. For fremleievirksomheten vil det innregnes en fordring istedenfor en «rett til bruk» eiendel, samt at andre driftsinntekter vil bli noe redusert, mens finansinntekter vil øke.

Balanseføring av leieforpliktelse og bruksrett for overnevnte leieavtaler, vil føre til en vesentlig økning i totale eiendeler og forpliktelser på anslagsvis 18 mrd.

Se note 21 til konsernregnskapet for nåværende regnskapsføring av leieavtaler i henhold til IAS 17. Differansen mellom fremtidig minsteleie opplyst i note 21 og beregnet forpliktelse pr. 1. januar 2019 kan i all hovedsak forklares med innregning av opsjonsperioder.

De øvrige ikke implementerte standarder i tabellen ovenfor forventes ikke å ha vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.

NOTE 2 • ESTIMATUSIKKERHET

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen må foreta estimater og skjønnsmessige vurderinger. Estimaten er foretatt basert på de opplysningene som foreligger samt erfaringer og andre forventninger. Estimaten blir løpende gjennomgått og vurdert. Endringer i estimater og vurderinger i senere perioder kan påvirke konsernets regnskap. Konsernets mest vesentlige estimater er knyttet til følgende poster:

Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser er beregnet av aktuar og bygger på aktuarielle og økonomiske forutsetninger som for eksempel forutsetning om diskonteringsrente, fremtidig årlig lønnsvekst, turnover og sannsynlig dødelighet. Forutsetningene har vesentlig betydning for pensjonskostnad og balanseførte pensjonsforpliktelser. Se note 11 for ytterligere opplysninger. Følgende tabell viser sensitiviteten ved endring i forutsetningene ved beregning av pensjonsforpliktelsen:

(Alle beløp i 1000 kroner)	Diskonterings- rente		Årlig lønns- og G-vekst		Pensjons- regulering		Frivillig avgang	
Økning (+)/reduksjon (-) i	+ 1 %	- 1 %	+ 1 %	- 1 %	+ 1 %	- 1 %	+ 1 %	- 1 %
Periodens pensjonskostnad	1 230	(1 357)	391	(364)	1 877	(1 476)	85	(78)
Pensjonsforpliktelsen 31.12.2018	(44 159)	50 495	8 448	(7 219)	49 189	(36 402)	1 344	(1 229)

Varige driftsmidler, investeringseiendom og immaterielle eiendeler, herunder goodwill
Det er benyttet skjønn ved vurdering av balanseførte verdier og avskrivningsperiode for driftsmidler, investeringseiendom og immaterielle eiendeler. Goodwill vurderes minst årlig og ved indikasjon på varig verdifall. Disse vurderingene er basert på estimater av fremtidige kontantstrømmer for de tilhørende kontantstrømgenererende enhetene. Estimaten baserer seg på ledelsens vurderinger av fremtidig utvikling i lokale konkurranseforhold og lignende. NorgesGruppen har i 2018 nedskrevet goodwill med totalt MNOK 15,2. Ved en økning i WACC på 1 % ville totale goodwillnedskrivninger i 2018 økt med MNOK 21,3. En reduksjon i WACC på 1 % ville ikke hatt noen påvirkning på goodwillnedskrivningene i 2018. En økning i EBIT på 0,5 % ville ikke påvirket goodwillnedskrivningene. En reduksjon i EBIT på 0,5 % ville medført en økning i goodwillnedskrivninger på MNOK 49,5.

Forpliktelser og betingede forpliktelser

Vurdering av hvorvidt det foreligger forpliktelser som skal balanseføres og hvilke beløpsmessige forpliktelser som foreligger baserer seg på ledelsens konkrete vurderinger og estimater.

Avsetninger og periodiseringer i regnskapet

Det er liten bruk av avsetninger for kostnader og inntekter og periodiseringer av regnskapsposter i NorgesGruppens konsernregnskap. Innkjøpskostnadene til NorgesGruppen er i stor grad påvirket av fremforhandlede rabatter, bonuser og markedsstøtte. Avtalene med leverandørene er kortsiktige og rabatter, bonuser og markedsstøtte gjøres hovedsakelig opp månedlig og kvartalsvis. Tilsvarende inngår NorgesGruppen kortsiktige bonus- og rabattavtaler med kundegrupper. Avtalte rabatter, bonuser og markedsstøtte er i hovedsak gjort opp før avleggelsen av årsregnskapet. Det er derfor begrenset gjenværende estimatusikkerhet knyttet til disse ytelsene når årsregnskapet avlegges. Det er utviklet gode IT-løsninger for å sikre riktig behandling av rabatter og bonuser, se omtale av risikoforhold og risikostyring i årsberetningen.

Følgende regnskapsposter er i størst grad avhengig av estimater (alle beløp i 1000 kroner):

Regnskapspost	Note	Forutsetninger	Balanseført verdi
Netto pensjonsforpliktelser	11	Aktuarielle og økonomiske forutsetninger	560 462
Varige driftsmidler og investerings- eiendom	6	Estimert levetid og nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	16 871 816
Goodwill	7	Nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	4 703 886
Andre immaterielle eiendeler	7	Estimert levetid og nåverdier av fremtidige kontantstrømmer	169 184

NOTE 3 • KONSERNETS SAMMENSETNING

NorgesGruppen består av morselskapet NorgesGruppen ASA og i alt 313 datterselskaper. All vesentlig virksomhet er basert i Norge. De fleste datterselskapene er 100 % eid. I noen selskaper er det minoritetsinteresser, men disse anses ikke å være vesentlige.

De mest vesentlige enhetene innenfor hvert virksomhetsområde i konsernet er listet opp under. Eierandelen som er oppgitt er konsernets direkte eller indirekte eierandel. Eierandel og stemmeandel er lik. Se note 4 for økonomisk informasjon om virksomhetsområdene.

Virksomhetsområdet Detalj:

Virksomhetsområdet består av totalt 60 selskaper.

Datterselskap	Eiendeler	
Kiwi Norge AS	100 %	Lier
Kiwi Minidrift AS	100 %	Lier
NG Kiwi Agder AS	100 %	Lier
NG Kiwi Buskerud AS	100 %	Lier
NG Kiwi Innland AS	100 %	Lillehammer
NG Kiwi Midt-Norge AS	100 %	Lier
NG Kiwi Nord AS	100 %	Lier
NG Kiwi Oslo Akershus AS	100 %	Lier
NG Kiwi Rogaland AS	100 %	Lier
NG Kiwi Romsdal og Nordmøre AS	100 %	Lier
NG Kiwi Vest AS	100 %	Lier
NG Kiwi Vestfold Telemark AS	100 %	Lier
NG Kiwi Øst AS	100 %	Lier
NG Kiwi Møre AS	50 %	Lier
Oslofjordmat AS	51 %	Lier
Kjøpmannshuset Norge AS	100 %	Oslo
NG Joker Drift AS	100 %	Oslo
NG Spar Buskerud AS	100 %	Oslo
NG Spar Innland AS	100 %	Oslo
NG Spar Nord AS	100 %	Oslo
NG Spar Rogaland AS	100 %	Oslo
NG Spar Romsdal og Nordmøre AS	100 %	Oslo
NG Spar Sør AS	100 %	Oslo
NG Spar Vest AS	100 %	Oslo
NG Spar Vestfold Telemark AS	100 %	Oslo
NG Spar Øst AS	100 %	Oslo
NG Spar Møre AS	50 %	Herøy

Kjøpmannspartner AS	100 %	Oslo
NorgesGruppen Spar Midt-Norge AS	100 %	Oslo
Meny AS	100 %	Oslo
NG Meny Buskerud AS	100 %	Oslo
NG Meny Midt-Norge AS	100 %	Oslo
NG Meny Sør AS	100 %	Oslo
NG Meny Vest AS	100 %	Oslo
NG Meny Vestfold Telemark AS	100 %	Oslo
NG Meny Øst AS	100 %	Oslo
NG Meny Østfold AS	100 %	Oslo
NG Meny Østlandet AS	100 %	Oslo
Helgø Meny Rogaland AS	60 %	Stavanger
NG Meny Møre AS	50 %	Oslo

Virksomhetsområdet Engros:

Virksomhetsområdet består av totalt 23 selskaper.

Datterselskap	Eiendeler	
ASKO Norge AS	100 %	Oslo
ASKO Agder AS	100 %	Lillesand
ASKO Drammen AS	100 %	Lier
ASKO Hedmark AS	100 %	Ringsaker
ASKO Midt-Norge AS	100 %	Trondheim
ASKO Molde AS	100 %	Molde
ASKO Nord AS	100 %	Tromsø
ASKO Oppland AS	100 %	Nord-Aurdal
ASKO Rogaland AS	100 %	Gjesdal
ASKO Sentrallager AS	100 %	Vestby
ASKO Sentrallager Kjø AS	100 %	Vestby
ASKO Vest AS	100 %	Bergen
ASKO Vestfold Telemark AS	100 %	Larvik
ASKO Øst AS	100 %	Vestby
STORCASH NORGE AS	100 %	Oslo

Virksomhetsområdet Eiendom:

Virksomhetsområdet består av totalt 165 selskaper.

Virksomhetsområdet eier i hovedsak eiendom for utleie til dagligvarevirksomhet.

Virksomhetsområdet Merkevarer:

Virksomhetsområdet består av totalt 15 selskaper.

Datterselskap	Eierandel	
Bakehuset AS	100 %	Oslo
Joh. Johannson Kaffe AS	100 %	Oslo
Solberg & Hansen AS	100 %	Oslo
Matbørsen AS	100 %	Stokke
Unil AS	100 %	Oslo

Øvrige selskaper:

Datterselskap	Eierandel	
Tiger AS	100 %	Oslo
Kaffebrønneriet AS	50 %	Oslo

NOTE 4 • SEGMENTINFORMASJON

Pr. 31. desember 2018 har konsernet virksomhetsområdene engros, detalj, merkevare, eiendom og annet. Virksomhetsområdene inkluderer datterselskaper og tilknyttede selskaper.

Virksomhetsområdet engros innbefatter engrosselskapene og storcash. Engrosvirksomheten omsetter varer til egeneid og kjøpmannseid butikkvirksomhet, kiosk- og servicehandel, servering og storhusholdning.

Virksomhetsområdet detalj består av egeneid butikkvirksomhet innen dagligvare gjennom konseptene MENY, Jacobs, EUROSPAR, SPAR, Joker, CC Dagligvare og KIWI, samt profilhusene som driver konseptene for både egeneide og kjøpmannseide butikker.

Virksomhetsområdet merkevare er definert å omfatte i hovedsak Unil (egne merkevarer), samt Bakehuset, Matbørsen og Joh. Johannson Kaffe.

Eiendomsområdet består av detalj- og produksjonseiendom, i den grad disse er skilt ut i egne selskaper.

Andre aktiviteter består av blant annet servicehandel, utenlandske tilknyttede selskaper og administrative selskaper. Omfanget av andre aktiviteter er vist samlet.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Segmentresultat 2018	Engros	Detalj	Merkevare	Eiendom	Andre aktiviteter/ eliminering	Konsern
Totale segmentinntekter	66 955 287	51 325 593	11 147 981	419 047	3 213 117	133 061 025
Inntekter mellom segmentene	(33 879 694)	-	(10 129 460)	(303 474)	(935 679)	(45 248 307)
Sum driftsinntekter	33 075 593	51 325 593	1 018 521	115 573	2 277 438	87 812 718
Av- og nedskrivninger	(460 484)	(1 103 431)	(114 501)	(171 865)	(301 134)	(2 151 414)
Driftsresultat	930 164	1 485 411	520 842	183 484	20 437	3 140 337
Netto finansresultat	(54 790)	6 485	(217)	(34 324)	(583)	(83 429)
Resultat før skatt	875 374	1 491 895	520 625	149 160	19 854	3 056 908
Segmentresultat 2017	Engros	Detalj	Merkevare	Eiendom	Andre aktiviteter/ eliminering	Konsern
Totale segmentinntekter	64 901 153	49 292 728	10 606 838	715 592	3 411 426	128 927 737
Inntekter mellom segmentene	(32 355 404)	-	(9 558 567)	(409 438)	(972 739)	(43 296 149)
Sum driftsinntekter	32 545 749	49 292 728	1 048 271	306 153	2 438 687	85 631 589
Av- og nedskrivninger	(425 838)	(1 108 250)	(105 190)	(184 965)	(292 230)	(2 116 473)
Driftsresultat	1 012 101	1 424 966	558 691	462 577	(405 915)	3 052 420
Netto finansresultat	(40 273)	(23 520)	(5 649)	(47 975)	(157 076)	(274 494)
Resultat før skatt	971 827	1 401 446	553 043	414 602	(562 991)	2 777 927

NOTE 5 • LØNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

(Alle beløp i tabellen er i 1000 kroner)

	2018	2017
Lønninger	8 267 993	8 015 064
Folketrygdavgift	1 197 551	1 179 839
Pensjonskostnad (note 11)	364 216	357 509
Andre ytelser	471 271	496 695
Sum	10 301 031	10 049 107
Antall årsverk sysselsatt	14 846	15 396

Lån til ansatte

Lån til ansatte utgjør TNOK 18 981 i konsernet (TNOK 21 274 pr. 31.12.2017).

(Alle tall i hele kroner)

Ytelser til konsernsjef	Utbetalt lønn	Utbetalt bonus	Utbetalt andre ytelser	Opptjent pensjon (ikke utbetalt)
Runar Hollevik	2018 7 031 799	3 218 000	339 839	2 948 495
	2017 6 748 103	1 875 000	322 982	2 764 437

Runar Hollevik er tilknyttet selskapets innskuddsbaserte pensjonsordning for lønn over 12 G og har rett til pensjon fra fylte 62 år. Konsernsjefen er berettiget et sluttvederlag på 24 måneder dersom selskapet bringer ansettelsesforholdet til opphør før fylte 62 år.

Ytelser til ledende personer 2018	Utbetalt lønn	Utbetalt bonus	Utbetalt andre ytelser	Opptjent pensjon (ikke utbetalt)
Øyvind Andersen	4 895 675	2 225 576	273 325	2 461 829
Mette Lier ¹⁾	3 485 137	972 500	222 021	860 372
Per Roskifte	3 341 876	1 495 320	276 431	89 209
Johan Johannson	3 854 017	910 892	201 754	1 082 611

1) NorgesGruppen har gitt lån til Mette Lier. Lånesaldo er 165 578 kr. pr. 31.12.2018. (229 178 kr pr. 31.12.2017).

Ytelser til ledende personer 2017	Utbetalt lønn	Utbetalt bonus	Utbetalt andre ytelser	Opptjent pensjon (ikke utbetalt)
Øyvind Andersen	4 774 861	2 176 550	280 692	2 649 381
Mette Lier ¹⁾	2 693 113	952 500	144 110	694 277
Per Roskifte	3 156 983	1 466 000	169 606	2 355 419
Johan Johannson	3 764 541	888 675	179 143	997 473

Det er etablert retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i NorgesGruppen ASA. Godtgjørelsene omfatter i det vesentlige fast lønn som normalt reguleres en gang pr. år etter individuell vurdering. Ledende ansatte har bilordning etter konsernets retningslinjer. Bonus til konsernsjefen og ledende personer består av en langsiktig bonusordning. Bonusordningen har til hensikt å ivareta fokuset mot den langsiktige verdiskapningen i konsernet. Ordningen er knyttet opp til oppnåelse av definerte nøkkeltall i forhold til avkastning. Ordningen er ikke tidsbestemt og har en maksimal uttelling på 6 månedslønner pr. år. Ordningen er besluttet av styret og løper inntil styret beslutter å endre ordningen. Det er i regnskapet for 2018 avsatt maksimalt bonusinnskudd for de ledende ansatte i den langsiktige bonusordningen. Spesifisert bonus i oppstillingen overfor er utbetalinger i det enkelte regnskapsår, opptjent året før. Det foreligger ikke programmer for opsjoner eller utdeling av aksjer til ansatte i NorgesGruppen ASA.

NorgesGruppen har innskuddsbasert tjenstepensjon. Enkelte ledende personer har rett til pensjon fra fylte 62 år hvorav noen med avtale for pensjon over drift tilsvarende 60 % av lønn.

Erklæring som omhandler ytelser til ledende ansatte vil bli behandlet på ordinær generalforsamling 7. mai 2019. For 2018 har fastsettelsen av lønn og godtgjørelser for ledende ansatte blitt gjennomført i tråd med den avgitte erklæringen for det året.

Utbetalt honorar til medlemmer i styret, valgkomité, revisjonsutvalg, kompensasjonsutvalg og observatører i styret i 2018

	Ordinært styrehonorar	Valgkomité	Kompensasjons- utvalg	Revisjons- utvalg	Totalt
Knut Hartvig Johannson ¹⁾	513 750	45 000	40 000		598 750
Hilde Vatne	279 750		30 000	80 000	389 750
Sverre Lorentzen	282 250				282 250
Jan Magne Borgen	281 000			80 000	361 000
Lise Hanne Midtgaard	282 250				282 250
Guri Størvold	282 250				282 250
Gisele Marchand ²⁾	281 000			130 000	411 000
Ørjan Svanevik	281 000		30 000		311 000
Hanne Beathe Halvorsen	282 250				282 250
Mats Gunnar Knudsen	282 250				282 250
Stian Kvalvaag	141 125				141 125
Cecilie Blindern Myhre	141 125				141 125
Morten Corneliusen		35 000			35 000
Knut Hage		35 000			35 000
Odd Sverre Larsen		35 000			35 000
	3 330 000	150 000	100 000	290 000	3 870 000

1) Styreleder og leder for kompensasjonsutvalget.

2) Leder for revisjonsutvalget.

Godtgjørelser til revisor

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2018	2017
Lovpålagt revisjon Deloitte AS	11 039	10 972
Andre attestasjonstjenester	980	488
Andre tjenester utenfor revisjonen	1 105	1 117

Deloitte Advokater DA, et samarbeidende selskap med Deloitte AS, har i tillegg levert tjenester for TNOK 273 i 2018 (TNOK 864 i 2017).

NOTE 6 • VARIGE DRIFTSMIDLER OG INVESTERINGSEIENDOM

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Tomter og bygninger	Driftsløsøre og inventar	Sum varige driftsmidler	Investerings- eiendom
Regnskapsåret 2018				
Anskaffelseskost 01.01.18	10 668 661	19 923 402	30 592 063	1 156 440
Tilgang nye konsernselskaper	39 936	39 194	79 130	29 334
Tilgang	1 282 695	1 686 199	2 968 895	13 225
Avgang	(131 908)	(1 028 768)	(1 160 676)	(98 658)
Reklassifiseringer	(7 919)	30 587	22 668	(22 668)
Anskaffelseskost 31.12.18	11 851 466	20 650 614	32 502 079	1 077 672
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.18	2 539 962	12 647 589	15 187 551	458 738
Akkumulerte av- og nedskrivninger i nye konsernselskaper	-	32 296	32 296	4 937
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(70 103)	(971 549)	(1 041 652)	(36 846)
Reklassifiseringer akkumulerte av- og nedskrivninger	10 911	1 774	12 685	(12 685)
Årets avskrivninger	307 422	1 642 150	1 949 572	40 858
Årets nedskrivninger	39 371	73 110	112 482	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.18	2 827 563	13 425 370	16 252 933	455 002
Balanseført verdi 31.12.18	9 023 903	7 225 243	16 249 146	622 670

	Tomter og bygninger	Driftsløsøre og inventar	Sum varige driftsmidler	Investerings-eiendom
Regnskapsåret 2017				
Anskaffelseskost 01.01.17	10 819 824	18 101 649	28 921 473	1 061 111
Tilgang nye konsernselskaper	212 601	41 100	253 701	62 967
Tilgang	903 859	1 656 401	2 560 260	53 626
Avgang	(478 206)	(461 806)	(940 012)	(224 623)
Reklassifiseringer	(789 417)	586 058	(203 359)	203 359
Anskaffelseskost 31.12.17	10 668 661	19 923 402	30 592 063	1 156 440
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.17	2 359 298	11 405 109	13 764 407	439 931
Akkumulerte av- og nedskrivninger i nye konsernselskaper	8 654	27 838	36 492	2 465
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(132 390)	(398 321)	(530 711)	(85 231)
Reklassifiseringer akkumulerte av- og nedskrivninger	(53 130)	(215)	(53 345)	53 345
Årets avskrivninger	286 978	1 565 864	1 852 842	41 827
Årets nedskrivninger	70 552	47 314	117 866	6 402
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.17	2 539 962	12 647 589	15 187 551	458 738
Balanseført verdi 31.12.17	8 128 699	7 275 813	15 404 511	697 702
Økonomisk levetid	50–100 år	3–20 år		50–100 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		Lineær
	Tomter avskrives ikke			

Leieavtaler er omtalt i note 21.

Balanseført verdi av tomter og bygninger som er pantsatt som sikkerhet for lån fra finansinstitusjoner (note 13) er TNOK 107 577 pr. 31.12.2018 (TNOK 114 946 pr. 31.12.2017).

Virkelig verdi av konsernets investeringseiendom er estimert til MNOK 1 600 pr. 31.12.2018 (MNOK 1 525 pr. 31.12.2017). Det er ikke benyttet uavhengig takstmann ved verdsettelsen av investeringseiendom. Verdsettelsen er basert på ikke observerbare markedsdata (Nivå 3). Virkelig verdi er beregnet ved hjelp av fremtidig forventede kontantstrømmer for hver enkelt eiendom, fratrukket direkte eierkostnader, neddiskontert med individuelle risikojusterte avkastningskrav. Avkastningskravene som er benyttet ligger mellom 5,5 % og 13,2 %. Inntektsførte leieinntekter fra investeringseiendom i 2018 er MNOK 97,0 (MNOK 99,7 i 2017). Direkte kostnader knyttet til investeringseiendommene har i 2018 vært MNOK 14,5 (MNOK 15,0 i 2017).

NOTE 7 • IMMATERIELLE EIENDELER

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Sum immaterielle eiendeler
Regnskapsåret 2018			
Anskaffelseskost 01.01.18	7 223 128	566 139	7 789 267
Tilgang nye konsernselskaper	-	50	50
Tilgang	85 574	15 087	100 661
Avgang	(122 648)	(37 828)	(160 476)
Anskaffelseskost 31.12.18	7 186 054	543 448	7 729 502
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.18	2 590 837	366 566	2 957 403
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(123 865)	(25 608)	(149 472)
Årets avskrivninger	-	33 306	33 306
Årets nedskrivninger	15 196	-	15 196
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.18	2 482 168	374 264	2 856 432
Balanseført verdi 31.12.18	4 703 886	169 184	4 873 070
Regnskapsåret 2017			
Anskaffelseskost 01.01.17	7 192 241	564 610	7 756 851
Tilgang	32 526	1 530	34 056
Avgang	(1 640)	-	(1 640)
Anskaffelseskost 31.12.17	7 223 128	566 139	7 789 267
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.17	2 536 695	324 800	2 861 496
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(1 629)	-	(1 629)
Årets avskrivninger	-	33 816	33 816
Årets nedskrivninger	55 770	7 950	63 720
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.17	2 590 837	366 566	2 957 403
Balanseført verdi 31.12.17	4 632 291	199 573	4 831 864
Økonomisk levetid		5–20 år	
Avskrivningsplan	Ingen	Lineær	

Goodwill spesifisert på virksomhetsområder:	Balanseført 31.12.2018	Balanseført 31.12.2017*
Engrosvirksomhet	338 181	338 181
Detaljvirksomhet	3 617 723	3 544 743
Merkevare	666 086	666 086
Eiendom	2 377	3 761
Annet	79 519	79 519
Sum	4 703 886	4 632 291

* Tallene for 2017 er justert mellom virksomhetsområdene, sett mot årsregnskapet for 2017.

Se note 8 for informasjon om nedskrivningsvurderinger og goodwill pr. kontantstrømgenererende enhet.

NOTE 8 • NEDSKRIVNINGSVURDERINGER

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men skal årlig testes for mulig verdifall, og ved indikasjoner på verdifall. NorgesGruppen gjennomfører sine årlige tester for verdifall i fjerde kvartal. NorgesGruppen har per 31.12.2018 ingen immaterielle eiendeler med ubestemt levetid. Goodwill ervervet ved virksomhetssammenslutninger er allokert til individuelle kontantgenererende enheter (CGUer).

Testingen av verdifall gjennomføres ved at gjenvinnbart beløp per CGU estimeres og sammenliknes med bokført verdi av enhetens netto eiendeler. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og, hvor relevant, netto salgsverdi.

Bruksverdi er beregnet ut fra diskonterte kontantstrømmodeller. De estimerte kontantstrømmene reflekterer NorgesGruppens økonomiske prognoser, budsjetter og strategiplaner over en periode på fem år.

Nøkkelforutsetningene som NorgesGruppen benytter i sine beregninger av bruksverdier er EBITDA, vekstrater, driftsmessige investeringer og diskonteringsrenter.

EBITDA representerer driftsmarginene før avskrivninger og amortiseringer, og fastsettes ut i fra historiske og nåværende marginer, prognoser og budsjetter, samt forventet fremtidig markedsutvikling per CGU.

De benyttede vekstratene reflekterer en normalisering av de kontantgenererende enhetenes virksomhet ved at disse gjennom prognoseperioden konvergerer fra dagens og budsjettete

vekstrater mot det langsiktige vekstnivået i markedet virksomhetene drives i. Vekstratene i prognoseperioden baserer seg på fastsatte prognoser og budsjetter, ledelsens erfaringer, samt forventninger til markedsutviklingen der virksomheten drives. Etter den eksplisitte prognoseperioden på fem år, er kontantstrømmen for terminalverdien ekstrapolert med en konstant nominell vekstrate på 2,0 %, tilsvarende estimatet på forventet langsiktig inflasjon i Norge.

Kontantstrømmene skal fastsettes med utgangspunkt i den tilstand CGUene er i og bruken av disse. Følgelig er ikke investeringer som vesentlig forbedrer CGUenes ytelse hensyntatt i de estimerte kontantstrømmene. I en normal driftssituasjon forutsettes det at reinvesteringsbehovet tilsvarer gjennomsnittlig vedlikeholdsinvesteringer for CGUene, og dermed et normalisert forhold mellom investeringer og driftsinntekter på lang sikt. For CGUer som er i en vekstfase er investeringsnivået individuelt fastsatt frem til normaliseringsperioden, hvilket påvirker det fremtidige forholdet mellom investeringer og inntekter.

Diskonteringssatsene som benyttes er basert på en vektet kapitalkostnadsmodell (WACC), som reflekterer kapitalkostnadene til egenkapital og gjeld. Kapitalkostnadene til egenkapitalen er utledet ved bruk av kapitalverdimodellen (CAPM). Diskonteringsrenter estimeres for de forskjellige virksomhetsområdene, og ligger i intervallet 7,1 til 13,4 prosent (2017: 9,0 til 12,2 prosent) før skatt.

NorgesGruppen har benyttet forventede kontantstrømmer og diskonteringsrenter etter skatt i sine vurderinger. Konklusjonene ville ikke ha endret seg om kontantstrømmer og diskonteringsrenter før skatt var benyttet. Diskonteringsrenter før skatt er beregnet ved hjelp av en iterativ metode.

Vi viser til note 2 for opplysninger om sensitivitetsanalysen knyttet til endringer i forutsetningene for nedskrivningsvurderingen.

I 2018 er det foretatt nedskrivninger med totalt MNOK 127,7 (MNOK 188,1 i 2017). Dette er fordelt på goodwill med MNOK 15,2 (MNOK 55,8 i 2017), andre immaterielle eiendeler med MNOK 0,0 (MNOK 8,0 i 2017) og driftsmidler med MNOK 112,5 (MNOK 124,3 i 2017). Nedskrivningene fordeler seg på flere CGUer og er i hovedsak innenfor virksomhetsområdet detalj med MNOK 74,5 (MNOK 103,3 i 2017) og eiendom med MNOK 37,2 (MNOK 9,2 i 2017).

Det er ingen spesielle enkelthendelser som er årsak til nedskrivningene.

De største goodwillpostene er knyttet til følgende kontantstrømgenererende enheter:

	2018	2017
NG Meny Øst AS	585 084	585 084
NG Meny Østlandet AS	465 415	465 415
Joh. Johansson Kaffe AS	403 774	403 774
NG Kiwi Oslo Akershus AS	351 339	349 839
Helgø Meny Rogaland AS	244 769	244 769
NorgesGruppen Vest AS	197 497	197 497
Matbørsen AS	190 962	190 962
NG Meny Vest AS	178 679	178 679
NG Kiwi Rogaland AS	172 856	160 720
NG Kiwi Innland AS	171 972	171 972
NG Kiwi Vest AS	168 668	168 668
NG Meny Vestfold Telemark AS	151 057	144 057
ASKO Norge AS	145 641	145 641
Kiwi Minidrift AS	117 653	117 653
Øvrige	1 158 519	1 107 560
Sum	4 703 886	4 632 291

NOTE 9 • KJØP AV VIRKSOMHET

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2018	2017
Anskaffelseskost		
Vederlag	121 928	35 065
Sum anskaffelseskost	121 928	35 065
Balanseført verdi på kjøpstidspunktet		
Immaterielle eiendeler	79	-
Varige driftsmidler	8 911	7 760
Andre anleggsmidler	246	50
Varelager	17 178	6 970
Andre omløpsmidler	38 282	6 892
Egenkapital	36 354	1 085
Langsiktig gjeld	4 364	8 852
Kortsiktig gjeld	24 546	11 735
Mer-/mindreverdi ved oppkjøp		
Andre immaterielle eiendeler	-	1 454
Goodwill	85 574	32 526
Sum mer-/mindreverdi	85 574	33 980

I 2018 og i 2017 er det gjennomført en rekke mindre oppkjøp, i hovedsak knyttet til detaljvirksomheten. Oppkjøpene er hver for seg ansett som så uvesentlige at de er presentert samlet. I noten spesifiseres kjøp av virksomhet i henhold til IFRS 3.

Allokering av merverdi til goodwill er begrunnet med forventning om fremtidig inntjening i oppkjøpt virksomhet.

NOTE 10 • INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER

(Alle beløp i 1000 kroner)

NorgesGruppen har investeringer i en rekke tilknyttede selskap. Basert på en vurdering av virksomhetens størrelse og strategisk viktighet for NorgesGruppen, er BAMA Gruppen AS og Mahia 17 ApS (tidligere Dagrofa ApS) spesifisert nærmere nedenfor. Alle de tilknyttede selskapene har sin virksomhet i Norge, med unntak av Mahia 17 ApS, Pisiffik A/S og NAX AB som har sin virksomhet i henholdsvis Danmark, Grønland og Sverige. Ingen av NorgesGruppens tilknyttede selskaper er børsnoterte eller omsettes i et annet likvid marked.

2018	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS	Andre	Sum
Balanseført verdi 1.1	911 725	-	2 130 581	3 042 306
Andel av resultat	162 617	(32 968)	170 569	300 218
Tilgang/avgang tilknyttede selskaper	-	32 968	352 726	385 694
Mottatt utbytte	(109 307)	-	(146 504)	(255 811)
Omregningsdifferanser	-	-	(3 678)	(3 678)
Andre endringer i det tilknyttede selskapets egenkapital	(33 972)	-	861	(33 111)
Balanseført verdi 31.12	931 063	-	2 504 555	3 435 617

	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS
Sted	Oslo	Ringsted, DK
Eierandel	45,5 %	48,9 %
Anleggsmidler	2 600 000	2 069 077
Omløpsmidler	2 500 000	3 389 818
Langsiktig gjeld	800 000	1 406 041
Kortsiktig gjeld	2 600 000	3 978 086
Driftsinntekter	17 600 000	23 089 110
Resultat etter skatt	337 000	(310 748)
Andre inntekter og kostnader	-	(238 273)
Totalresultat	337 000	(549 021)

Enkeltstående større investeringer i andre tilknyttede selskaper omfatter Scala Eiendom AS, H I Giørtz Sønner AS, NAX AB og Pisiffik A/S.

2017	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS	Andre	Sum
Balanseført verdi 1.1	780 411	173 075	1 897 347	2 850 833
Andel av resultat	220 864	(483 961)	193 646	(69 451)
Tilgang/avgang tilknyttede selskaper	-	316 500	185 104	501 604
Mottatt utbytte	(113 861)	-	(152 490)	(266 351)
Omregningsdifferanser	-	(6 873)	17 100	10 227
Andre endringer i det tilknyttede selskapets egenkapital	24 311	1 260	(10 128)	15 443
Balanseført verdi 31.12	911 725	-	2 130 581	3 042 306

	BAMA Gruppen AS	Mahia 17 ApS
Sted	Oslo	Ringsted, DK
Eierandel	45,5 %	48,9 %
Anleggsmidler	2 600 000	2 218 275
Omløpsmidler	2 700 000	3 766 266
Langsiktig gjeld	900 000	785 933
Kortsiktig gjeld	2 800 000	4 537 875
Driftsinntekter	16 922 800	22 100 930
Resultat etter skatt	403 900	(651 487)
Andre inntekter og kostnader	-	6 644
Totalresultat	403 900	(644 842)

I konsernregnskapet til NorgesGruppen er tallene for BAMA Gruppen og Mahia 17 ApS omarbeidet etter IFRS. I tabellen for avstemming av endringene fra inngående balanse til utgående balanse er tallene for de to selskapene i henhold til IFRS. I tabellen som viser eiendeler, forpliktelser og resultatposter for BAMA Gruppen og Mahia 17 ApS er tallene på 100 % basis og er i henhold til lokale regnskapsprinsipper, henholdsvis norske regnskapsprinsipper og danske regnskapsprinsipper. Forskjellen mellom IFRS og de lokale regnskapsprinsippene knytter seg i hovedsak til avskrivning av goodwill for begge selskapene og i tillegg ikke innregnet estimatavvik i pensjonsforpliktelsen i BAMA. Goodwillavskrivninger i 2018 utgjør 69,5 MNOK for BAMA Gruppen og 31,9 MNOK for Mahia 17 ApS. Ikke innregnet estimatavvik (tap) i BAMA Gruppen er pr. 31.12.18 på 128,9 MNOK. Oppstillingene er basert på foreløpige regnskaper fra de to selskapene, da endelige regnskaper ikke er ferdigstilt ved avleggelse av NorgesGruppens konsernregnskap. Regnskapstall for Mahia 17 ApS er omregnet til norske kroner.

Investeringer i tilknyttede selskaper pr. 31.12.2018 inkluderer goodwill og andre merverdier med TNOK 69 729 (TNOK 92 652 pr. 31.12.2017).

Ikke innregnet tap på tilknyttede selskap pr. 31.12.2018 er TNOK 204 603 (TNOK 52 568 pr. 31.12.2017).

BAMA Gruppen AS er det ledende selskapet i Norge innen fersk frukt, grønnsaker, bær og poteter og er NorgesGruppens leverandør av frukt og grønt. I tillegg har selskapet en voksende posisjon innen omsetning av blomster. Selskapet er en av landets eldste private handelsbedrifter. Hovedkontoret ligger i Oslo. BAMA Gruppen AS er eiet av AS Banan (33,66 %), Rema Industrier AS (19,80 %) og Macase AS (0,99 %) i tillegg til NorgesGruppen (45,54 %). Selskapet har levert stabilt gode resultater de siste årene.

Mahia 17 ApS er et dansk dagligvarekonsern. Virksomheten består av engrosvirksomhet, detaljhandel og storhusholdning. Selskapets detaljvirksomhet drives hovedsakelig gjennom profilene MENY, Min Købmand, SPAR og Let-Køb i en kombinasjon av egneide og kjøpmannseide butikker. Det ble i 2017 besluttet å gjennomføre strukturelle endringer for å sikre fremtidig lønnsomhet. Endringen innebærer at Mahia 17 styrker MENY og Foodservice Danmark og at den danske KIWI-kjeden er avviklet. Mahia 17 ApS hovedkontor ligger i Ringsted. Konsernet eies med 48,9 % av NorgesGruppen, 41,5 % av KFI Erhvervsdrivende Fond og 9,3 % av kjøpmenn.

NOTE 11 • PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Selskapene i konsernet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i denne loven.

Konsernets selskaper har i all hovedsak en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Selskapene betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapene har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddet utgjør fra 3 til 8 % av den ansattes lønn. 21 516 ansatte (21 126 pr. 2017) omfattes av ordningene. Kostnadsført tilskudd inngår i lønnskostnaden og utgjør TNOK 252 481 i 2018 (TNOK 248 438 i 2017).

Morselskapet og noen datterselskaper har pr. 31.12.2018 ytelsesbaserte driftspensjonsordninger for enkelte ansatte og pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Pensjonsforpliktelsene er ikke sikret gjennom innbetaling av midler til livsselskap. Antall aktive og pensjonister i ordningen er henholdsvis 131 og 145 (141 og 149 i 2017).

Konsernet har en usikret ordning over drift som inkluderer alle ansatte med lønn over 12 G. Ordningen gir årlig opptjening på 15 % av overskytende lønn over 12 G. I tillegg kommer enkelte individuelt avtalte satser. Regnskapsmessig virkning av dette fremkommer nedenfor. Balanseførte forpliktelser og årets kostnad er inkludert i oppstillingen nedenfor.

Avtalefestet pensjon (AFP)

Flere av selskapene i konsernet har en avtalefestet pensjonsordning for sine ansatte. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon for å muliggjøre innregning av forpliktelse knyttet til ny AFP-ordning. Balanseførte forpliktelser og årets kostnad for AFP-pensjon er inkludert i oppstillingen nedenfor.

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	104 205	101 533
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	7 530	7 538
Netto pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	111 735	109 071
Pensjonskostnad innskuddsbasert pensjonsordning	252 481	248 438
Netto pensjonskostnad totalt (inngår i lønnskostnaden)	364 216	357 509

Endring i pensjonsforpliktelse	2018	2017
Pensjonsforpliktelse 1.1	521 221	481 089
Årets pensjonsopptjening	104 205	101 533
Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	7 530	7 538
Estimatavvik:		
Estimatavvik knyttet til endring i finansielle forutsetninger	32 251	4 199
Estimatavvik knyttet til erfaringsavvik	(5 543)	24 792
Sum estimatavvik	26 707	28 991
Utbetalte pensjoner sikrede og usikrede ordninger	(18 808)	(16 481)
Annet	(80 393)	(81 449)
Pensjonsforpliktelse 31.12	560 462	521 221
Estimatavvik ført over totalresultatet	(26 707)	(28 991)

Forutsetninger for beregning av pensjonsforpliktelser	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,50 %	2,25 %
Frivillig avgang/turnover	2,29 %	2,29 %
Benyttet uføretariff	KU	KU
Benyttet demografisk tariff	K2013BE	K2013BE

Se note 2 for informasjon om estimatusikkerhet knyttet til pensjonsforutsetningene.

NOTE 12 • FINANSIELL RISIKOSTYRING

NorgesGruppens risiko på finansielle instrumenter er relativt begrenset. Selskapet benytter seg ikke av finansielle instrumenter, herunder finansielle derivater, for spekulasjonsformål. De viktigste finansielle risikoene selskapet er utsatt for er knyttet til renterisiko, likviditetsrisiko og valutarisiko. Selskapets ledelse har en løpende vurdering og oppfølging av disse risikoene og fastsetter retningslinjer for hvordan disse skal håndteres. Finansiell policy følges opp av den sentrale finansavdelingen i samarbeid med de enkelte driftsenhetene.

Kapitalstyring

NorgesGruppen har kontinuerlig fokus på at egenkapitalen skal tilpasses virksomhetens målsetting og risikoprofil. Finansiell policy omhandler krav til finansieringsstrategi og egenkapitalandel for konsernet, morselskapet og datterselskapene. Konsernets egenkapitalandel pr. 31.12.2018 utgjør 50,7 % (48,1 % pr. 31.12.2017). Styret vurderer at egenkapitalen er tilstrekkelig. Konsernets finansiering består i hovedsak av obligasjonslån, trekkfasiliteter i ulike banker og sertifikatlån tatt opp av morselskapet. I henhold til avtaler med eksterne långivere har NorgesGruppen avgitt erklæring om negativ pant med definerte unntak. I henhold til noen av avtalene med eksterne långivere er NorgesGruppen pålagt ulike kapitalkrav knyttet til egenkapital-, gjelds- og rentedekningsgrad. De strengeste kravene er egenkapitalgrad på minimum 24 %, netto rentebærende gjeld / EBITDA på maksimum 3,5 og rentedekningsgrad på minimum 3. Kravene følges opp løpende av konsernets finansavdeling basert på regnskapsmessige tall og rapporteres kvartalsvis. Kapitalkravene er overholdt i perioden.

Likviditetsrisiko

For å sikre en sterk finansiell handlefrihet er det nødvendig å holde en solid likviditetsreserve. NorgesGruppen har som målsetting til enhver tid å opprettholde en sterk finansiell handlefrihet, gjennom en høy reell og bokført egenkapitalandel samt solid likviditetsreserve. Konsernets virksomhet gir løpende fysiske inntekter hver dag kombinert med en høy omsetning, slik at behovet for å tilfredsstille kravet til finansiell handlefrihet begrenser behovet for en prosentmessig høy likviditetsreserve. Konsernet har et minimumsmål på likviditetsreserve i forhold til driftsinntekter. Likviditetsreserven består av bankinnskudd og ubenyttede kommitterte bankfasiliteter, fratrasket sertifikatlån, kortsiktige rentebærende trekk og trekk på kassekreditter.

Plassering av overskuddslikviditet skal, utover plassering hos konsernets relasjonsbanker, kun gjøres til institusjoner og bedrifter hvor styret i NorgesGruppen har godkjent beløps- og tidsrammen.

Den sentrale finansavdelingen følger daglig opp konsernets likviditet og tilpasser bruken av de forskjellige finansieringskildene til svingninger i konsernets likviditetsbehov på kort og lang sikt i samarbeid med de forskjellige forretningsområdene.

Oppstillingene nedenfor viser konsernets kontraktsfestede forpliktelser ved første mulige forfallstidspunkt. Beløpene er udiskonterte. Renter er beregnet i henhold til forward-kurven på balansedagen. Konsernet kan trekke opp ubenyttede trekkrammer ved behov. I tabellen er disse fordelt på forfallstidspunkt. Kortsiktige ukommitterte trekkrammer kommer i tillegg.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Finansiering 31.12.2018						
Forfall	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Langsiktig gjeld (se note 13)	-	-	1 237 169	2 650 709	445 347	4 333 225
Sertifikatlån (se note 14)	700 000	-	-	-	-	700 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 14)	250	1 281 114	-	-	-	1 281 364
Trekk på kassekreditt (se note 14)	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld (se note 14)	2 487 376	871 456	-	-	-	3 358 832
Beregnete renter	38 979	113 296	116 919	168 622	17 591	455 407
Leverandørgjeld	5 438 069	-	-	-	-	5 438 069
Nettooppgjorte derivater	-	-	6 008	45 456	6 141	57 605
Sum	8 664 674	2 265 866	1 360 096	2 864 787	469 079	15 624 502
Ubenyttede langsiktige trekkrammer	500 000	800 000	436 865	1 791 816	-	3 528 681

Finansiering 31.12.2017						
Forfall	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Langsiktig gjeld (se note 13)	-	-	988 275	2 719 925	952 741	4 660 942
Sertifikatlån (se note 14)	500 000	-	-	-	-	500 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 14)	15 636	864 727	-	-	-	880 364
Annen kortsiktig gjeld (se note 14)	2 305 397	848 771	-	-	-	3 154 168
Beregnete renter	36 446	111 412	138 092	246 620	52 756	585 326
Leverandørgjeld	6 094 734	-	-	-	-	6 094 734
Nettooppgjorte derivater	-	3 960	14 944	71 956	9 169	100 029
Bruttooppgjorte derivater	109 848	-	-	-	-	109 848
Sum	9 062 061	1 828 870	1 141 311	3 038 501	1 014 666	16 085 410
Ubenyttede langsiktige trekkrammer	-	1 500 000	1 700 000	2 283 870	-	5 483 870

Derivater er vist fordelt på bruttooppgjorte og nettooppgjorte derivater. Nettooppgjorte derivater inneholder forpliktelser knyttet til renteinstrumenter. For nettooppgjorte derivater presenteres

netto kontantstrømmer. Derivater med positiv verdi på rapporteringsdato (finansielle eiendeler) er ikke tatt med i analysen over.

Bruttooppgjorte instrumenter består av valutaterminer på kjøp av valuta og brutto forpliktelser knyttet til utstedte salgsopsjoner på aksjer.

Markedsrisiko

Valuta

NorgesGruppen er i hovedsak eksponert for valuta på varestrøm, investeringer og tjenester. Konsernet har følgende bokført verdi på eiendeler (bankinnskudd og kundefordringer) og forpliktelser (leverandørgjeld og annen gjeld) i utenlandsk valuta, oppgitt i norske kroner:

	31.12.2018		31.12.2017	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Euro	21	322 174	1 290	185 759
Dollar	2 245	29 238	1 505	33 397
SEK	-	8 237	1 486	18 622
DKK	304 424	503 823	21 871	201 936
Annet	52	3 036	-	6 599

Konsernet benytter valutainstrumenter for å begrense effekten som følge av svingninger i valutakurser. Det benyttes opsjoner og terminer. Instrumentene er balanseført til virkelig verdi. Verdien på instrumentene påvirkes av endringer i valutakursene. Basert på historiske standardavvik for gjennomsnittlige valutakurser, hentet fra daglige midtkurser fra Norges Bank de siste 7 årene, vil en økning eller reduksjon på 10 % i valutakursen være et hensiktsmessig mål for et rimelig mulighetsområde for sensitivitetsanalyse av konsernets valutainstrumenter og pengeposter i utenlandsk valuta. Følgende oppstilling viser hvordan en økning eller en reduksjon i valutakursen for relevante valutaer i markedet ville øke eller redusere konsernets valutainstrumenter og pengeposter i utenlandsk valuta 31.12 og tilsvarende endre konsernets egenkapital og resultat eller totalresultat:

	2018		2017	
	10 % økning	10 % reduksjon	10 % økning	10 % reduksjon
Euro	21 150	(21 294)	31 355	(32 903)
Dollar	(2 050)	2 050	(1 064)	1 217
SEK	(634)	634	(1 302)	1 302
DKK	(15 341)	15 341	(13 685)	13 685

Rente

Konsernet er utsatt for konsekvenser i rentemarkedene. Rentebetingelser på langsiktig gjeld er i stor grad flytende rente basert på NIBOR med tillegg av margin. NorgesGruppen har en relativt lav rentebindingsportefølje. Dette sees i forhold til den operative virksomheten som ikke anses å være spesielt renteutsatt. Lønnsomheten i virksomheten påvirkes i begrenset grad ved en endring i rentenivået.

NorgesGruppen skal ha en moderat risikoprofil tilpasset den operasjonelle risiko. Dette gir en viss fleksibilitet til å utnytte markedsmuligheter. Hovedfokus skal være å identifisere i hvilken grad renteendringer vil påvirke selskapets inntjening og finansielle stilling, samt eventuelt redusere påvirkningen. NorgesGruppen har som målsetning å ligge på den generelle utviklingen i pengemarkedsrentene. Samtidig foretas det disponeringer for å dempe effektene av kortsiktige svingninger i rentemarkedene. Gjeldsporteføljens rentebindingsprofil dannes gjennom valg av rentestruktur på selskapets lån og gjennom å benytte rentederivater som rentebytteavtaler og FRAer, samt ved opptak av fastrentelån. Det blir løpende målt durasjon på renteinstrumentene sammen med de langsiktige lånene. Renteinstrumenter i konsernet inngås av morselskapet.

Retningslinjer for bruk av finansielle renteinstrumenter er vedtatt av styret og følges opp av en sentral finansavdeling i samarbeid med de enkelte driftsenhetene.

Oppstillingen nedenfor viser konsernets netto rentebærende gjeld og gjennomsnittlig lånerente som følge av finansiering på balansedagen:

Netto rentebærende gjeld	31.12.2018	31.12.2017
Rentebærende gjeld (se note 13 og 14)	6 605 263	6 111 207
Rentebærende fordringer (se note 23)	(1 079 295)	(933 396)
Bankinnskudd og kontanter	(1 778 162)	(1 089 616)
Netto kursverdi rentesikringsinstrumenter, rentebærende (se note 16)	43 604	89 168
Netto rentebærende gjeld	3 791 410	4 177 363
Gjennomsnittlig lånerente finansiering 31.12 – konsern	3,07 %	3,16 %

Obligasjons- og sertifikatlån:

Alle obligasjons- og sertifikatlån i konsernet er tatt opp av morselskapet og er inkludert i rentebærende gjeld i oppstillingen ovenfor.

	ISIN	Rente	Løpetid	Beløp
Børsnoterte obligasjonslån pr. 31.12.2018	NO 001 0663651	4,43%	2012/2019	500 000
	NO 001 0695109	3,80%	2013/2020	650 000
	NO 001 0709512	Flytende	2014/2021	700 000
	NO 001 0758477	Flytende	2016/2022	500 000
	NO 001 0787823	Flytende	2017/2023	300 000
	NO 001 0720683	3,25 %	2014/2024	300 000
Sum utstedte obligasjoner				2 950 000
Obligasjoner eid av NorgesGruppen				(10 000)
Sum balanseført				2 940 000
Børsnoterte sertifikatlån pr. 31.12.2018	NO 0010839723	1,65%	14.12.2018 – 31.01.2019	400 000
	NO 0010840234	1,55%	21.12.2018 – 14.01.2019	300 000
Sum				700 000

Flytende rente på deler av låneporteføljen er kontantstrømsikret ved hjelp av renteswapper. Den løpende effekten av sikringsforholdene er ført mot finanskostnad i den enkelte periode.

Oppstillingen nedenfor viser nominelle beløp for renteinstrumentene fordelt på forfallstidspunkt. Instrumentene løper og renteeffekten av forholdet kan påvirke konsernets finanskostnader frem til forfall. Kursverdi renteinstrumenter indikerer den verdien ved under-/overkurs som ville oppstå om renteinstrumentene ble realisert ved årsskiftet.

Forfallsår for renteinstrumentene	< 3 mnd	3–12 mnd	1–2 år	2–5 år	> 5 år	Sum
Nominelt beløp 31.12.2018	-	300 000	300 000	700 000	400 000	1 700 000
Nominelt beløp 31.12.2017	-	100 000	300 000	900 000	500 000	1 800 000
				2018		2017
Netto kursverdi rentesikringsinstrumenter				(43 604)		(89 168)
Beløp etter skatt innregnet i egenkapitalen i perioden				34 649		18 561
Effekten av sikringsforhold har økt (redusert) finanskostnaden i perioden				38 008		48 104

Kursverdi renteinstrumenter viser den verdien ved under-/ overkurs som ville oppstå om fastrenteposisjonene ble realisert ved årsskiftet.

Sensitivitet ved endring av rente

Basert på en analyse av endring fra året før for 3 måneders NIBOR siste 7 år, vil en økning eller reduksjon i 3 måneders NIBOR på 1 % og 3 % være et hensiktsmessig mål for et rimelig mulighetsområde for sensitivitetsanalyse av verdien av konsernets renteinstrumenter og av rentekostnader knyttet til langsiktige lån. Følgende oppstillinger viser hvordan en økning eller reduksjon i renten i markedet ville øke eller redusere verdien av konsernets renteinstrumenter og rentekostnaden knyttet til langsiktige lån pr. 31.12 etter skatt:

Renteinstrumenter pr. 31.12	2018	2017
Endring i egenkapital ved 1 % endring av renten	113 806	102 603
Endring i egenkapital ved 3 % endring av renten	341 418	307 808

Endring i verdi på renteinstrumenter føres over totalresultatet.

Langsiktig gjeld pr. 31.12	2018	2017
Endring i rentekostnad ved 1 % endring av renten	34 921	21 412
Endring i rentekostnad ved 3 % endring av renten	104 762	64 237

Effekten av sikring for sikret langsiktig gjeld er medtatt i tabellen ovenfor.

Kraft

Konsernet benytter ikke kraftinstrumenter for å redusere svingningene i kostnadene som følge av endringer i kraftpriser. En økning eller reduksjon i kraftprisen i markedet vil påvirke konsernets kraftkostnader

Kredittrisiko

Konsernets potensielle kredittrisiko på balansedagen er knyttet til utlån, kundefordringer og derivatkontrakter. Maksimal kredittrisikoeksponering tilsvarer bokført verdi.

Utlån

Konsernet har noe utlån til tilknyttede selskap og kunder. Lånene administreres i eget datterselskap i samarbeid med driftsenhetene. Det gjøres en vurdering av låntakeres finansielle stilling, historikk og andre relevante faktorer. For tilknyttede selskaper gjøres vurdering, beslutning og oppfølging i samsvar med den øvrige investeringen i de enkelte tilknyttede selskap. For utlån til engroskunder gjøres kredittvurdering og løpende vurdering av de enkelte engrosselskap. Det blir gjort avsetning på transaksjonstidspunktet for eventuelle forventede tap for de neste 12 månedene på utlån til tilknyttede selskap og kunder, i de enkelte forretningsområdene. Etter førstegangsinnregning vurderes utlånene løpende. Dersom det foreligger indikatorer på økt risiko for at mislighold skal inntreffe innregnes forventet tap over levetiden. Tapsavsetningen reduseres ved etterfølgende vurderinger, dersom risikoen for mislighold reduseres. Indikatorer kan være endring i motpartens kredittverdighet, betalingsstatus, forretningsmessige, finansielle eller økonomiske betingelser.

Kundefordringer

Salg til detaljkunder foregår i hovedsak mot kontant betaling. Kundefordringer er i hovedsak knyttet til konsernets engrosvirksomhet. Det gjennomføres en vurdering av nye kunder med hensyn på kredittverdigheten. Det benyttes ofte kontantsalg eller bankgaranti ved første ordre. Forfalte poster purres og følges tett opp. NorgesGruppen har historisk meget lave realiserte tap på kundefordringer. Det innregnes forventet kreditttap på tidspunktet for når kredittsalgstransaksjonen gjennomføres. Forventet kreditttap er estimerte forventede tap over kundefordringenes levetid. Estimerte forventede tap beregnes ut fra statistikk på tap for ulike tidsintervaller i aldersfordelt kundereskontro. Overgangen til IFRS 9 har ikke medført vesentlige endringer i tapsavsetningen.

Konsernet har følgende aldersfordeling på forfalte kundefordringer pr. 31.12:

	Kundefordringer til pålydende	herav ikke forfalt	0–30 dager	30–90 dager	over 90 dager
31.12.2018	2 087 807	1 595 844	416 638	29 110	46 215
31.12.2017	2 431 542	2 150 283	199 294	33 422	48 543

Kundefordringer fordeler seg på pålydende og med nedskrivninger for tap på fordringer som følger:

	2018	2017
Kundefordringer til pålydende	2 087 807	2 431 542
Nedskrivninger for tap på fordringer	(36 286)	(33 101)
Balanseført verdi kundefordringer	2 051 521	2 398 441
	2018	2017
Nedskrivninger for tap på kundefordringer 1.1	(33 101)	(33 137)
Avsetning for nedskrivning av fordringer i året	(10 062)	(16 694)
Realiserte tap, tidligere avsatt	4 351	11 753
Tilbakeførte tidligere nedskrivninger i løpet av året	2 526	4 977
Nedskrivninger for tap på kundefordringer 31.12	(36 286)	(33 101)

Netto nedskrivninger for tap på kundefordringer er inkludert i andre driftskostnader.

Derivatkontrakter

NorgesGruppen bruker finansinstitusjoner som regnes å ha høy kredittverdighet som motparter ved derivatkontrakter og finansieringsplasseringer. Motpartens kredittverdighet vurderes løpende. Rammer for finansplasseringene er vedtatt av styret. Kredittrisiko knyttet til disse kontraktene vurderes som lav.

NOTE 13 • LANGSIKTIGE LÅN, PANTSTILLELSE OG GARANTIANSVAR

(Alle beløp i 1000 kroner)

Langsiktig gjeld	2018	2017
Obligasjonslån	2 440 000	2 940 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 882 277	1 709 620
Annen langsiktig gjeld	10 948	11 322
Sum	4 333 225	4 660 942
Herav rentebærende	4 322 277	4 649 620
1. års avdrag på langsiktige gjeld klassifisert som kortsiktig gjeld	2018	2017
Obligasjonslån	500 000	800 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	781 364	80 364
Sum	1 281 364	880 364
Pantesikret gjeld og forpliktelser		
Annen langsiktig gjeld	2 356	3 672
Øvrige forpliktelser (inkl.finansiell leasing)	30 000	30 000
Sum	32 356	33 672
Balanseført verdi av pantsatte eiendeler		
Tomter og bygninger	107 577	114 946
Driftsløsøre og inventar	7 016	-
Sum balanseførte verdier	114 593	114 946
Garantiansvar		
Lån/gjeldsbrev/kassekreditter	201 816	41 994
Annet	32 498	41 706
Sum	234 314	83 700

Langsiktige finansiering og kreditter i konsernkontosystemene er avgitt mot erklæring om negativ pant med definerte unntak.

Det er stillet bankgaranti for skyldig skattetrekk i konsernet.

NOTE 14 • ANNEN KORTSIKTIG GJELD

(Alle beløp er i 1000 kroner)

	2018	2017
Sertifikatlån (se note 12)	700 000	500 000
1. års avdrag av langsiktig gjeld (se note 13)	1 281 364	880 364
Skyldige offentlige avgifter	892 914	833 596
Periodiserte kostnader	1 151 403	1 199 139
Annen kortsiktig gjeld	3 358 832	3 154 441
Sum annen kortsiktig gjeld	7 384 513	6 567 540
Herav rentebærende	2 282 986	1 461 587

Annen kortsiktig gjeld inkluderer en rekke ulike poster herunder feriepenger, skattetrekk og Trumf-bonus.

NOTE 15 • FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Finansinntekter	2018	2017
Aksjeutbytte	18 181	13 528
Renteinntekter	51 869	54 457
Positiv verdiutvikling med verdiendring over resultat (se note 16)	338	596
Andre finansinntekter	51 679	50 769
Sum finansinntekter	122 067	119 350
Finanskostnader	2018	2017
Rentekostnader	141 039	179 662
Negativ verdiutvikling med verdiendring over resultat (se note 16)	1 202	9 573
Andre finanskostnader	63 255	204 609
Sum finanskostnader	205 496	393 844

NOTE 16 • FINANSIELLE INVESTERINGER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Balanseført verdi av konsernets finansielle poster:

2018	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer til amortisert kost	Over utvidet resultat	Forpliktelser til amortisert kost	Ikke-finansielle poster	Sum balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
Anleggsmidler								
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-	96 525	-	-	96 525	96 525
Andre langsiktige fordringer	-	-	1 105 455	-	-	-	1 105 455	1 105 455
Omløpsmidler								
Kundefordringer og andre fordringer	-	-	3 584 879	-	-	1 132 774	4 717 653	4 717 653
Andre finansielle eiendeler	144	20 557	-	-	-	-	20 701	20 701
Bankinnskudd og kontanter	-	-	1 778 162	-	-	-	1 778 162	1 778 162
Sum eiendeler	144	20 557	6 468 496	96 525	-	1 132 774	7 718 496	7 718 496
Forpliktelser								
Langsiktig gjeld								
Langsiktig gjeld	-	-	-	-	4 333 225	-	4 333 225	4 394 990
Andre finansielle forpliktelser	-	43 604	-	-	-	-	43 604	43 604
Kortsiktig gjeld								
Leverandørgjeld	-	-	-	-	5 438 069	-	5 438 069	5 438 069
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	-	7 384 513	-	7 384 513	7 384 513
Sum forpliktelser	-	43 604	-	-	17 155 808	-	17 199 412	17 261 216

2017	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer til amortisert kost	Over utvidet resultat	Forpliktelser til amortisert kost	Ikke-finansielle poster	Sum balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
Anleggsmidler								
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-	97 708	-	-	97 708	97 708
Andre langsiktige fordringer	-	-	776 464	-	-	-	776 464	776 464
Omløpsmidler								
Kundefordringer og andre fordringer	-	-	3 726 187	-	-	1 398 760	5 124 947	5 124 947
Andre finansielle eiendeler	1 008	22 399	-	-	-	-	23 407	23 407
Bankinnskudd og kontanter	-	-	1 089 616	-	-	-	1 089 616	1 089 616
Sum eiendeler	1 008	22 399	5 592 267	97 708	-	1 398 760	7 112 142	7 112 142
Forpliktelser								
Langsiktig gjeld								
Langsiktig gjeld	-	-	-	-	4 660 942	-	4 660 942	4 784 522
Andre finansielle forpliktelser	-	89 168	-	-	-	-	89 168	89 168
Kortsiktig gjeld								
Leverandørgjeld	-	-	-	-	6 094 734	-	6 094 734	6 094 734
Annen kortsiktig gjeld	-	-	-	-	6 567 540	-	6 567 540	6 567 540
Sum forpliktelser	-	89 168	-	-	17 323 216	-	17 412 384	17 535 964

Verdivurderingsmetoder:

Aksjer med verdiendring over utvidet resultat:

Gruppen inneholder utelukkende aksjer som ikke er notert på børs eller i annet aktivt marked. Virkelig verdi er fastsatt basert på verdivurderingsmodeller og er verdsatt av uavhengige verdsetterne (Nivå 3 i verdsettelseshierarkiet). Verdsettelsen er basert på tilgjengelig informasjon om investeringsobjektene og forventet fremtidig inntjening. På grunn av investeringenes størrelse vil endringer i verdsettelsesforutsetningene ha liten konsekvens for NorgesGruppens samlede resultater og finansielle stilling.

Rente- og valutainstrumenter:

Verdsettes av eksterne parter utelukkende basert på objektiv markedsinformasjon i aktive markeder (Nivå 2 i verdsettelseshierarkiet).

Langsiktig gjeld:

Langsiktige lån er fast- og flytende-rentelån inngått på markedsmessige vilkår. Virkelig verdi på lån som omsettes i aktive markeder er basert på objektiv markedsinformasjon. Første års avdrag av langsiktig gjeld er klassifisert i gruppen annen kortsiktig gjeld.

Leverandørgjeld, kundefordringer, andre fordringer og annen kortsiktig gjeld:

Balanseført verdi anses som et godt estimat på virkelig verdi.

Netto gevinst og tap innregnet i perioden før skatt:

2018	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer til amortisert kost	Over utvidet resultat	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Resultatført						
Finansiell inntekt	338	-	51 869	18 181	-	70 388
Finansiell kostnad	(1 202)	(38 008)	-	-	(103 031)	(142 241)
Sum resultatført	(864)	(38 008)	51 869	18 181	(103 031)	(71 853)
Gevinst/tap ført over totalresultat	-	26 247	-	-	-	26 247
2017	Virkelig verdi over resultat	Sikrings-instrumenter	Lån og fordringer til amortisert kost	Over utvidet resultat	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Resultatført						
Finansiell inntekt	596	-	54 457	13 528	-	68 581
Finansiell kostnad	(9 573)	(53 941)	-	-	(125 721)	(189 235)
Sum resultatført	(8 977)	(53 941)	54 457	13 528	(125 721)	(120 654)
Gevinst/tap ført over totalresultat	-	24 529	-	-	-	24 529

Instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultat er klassifisert som kortsiktige eiendeler eller forpliktelser. Instrumenter som er en del av et sikringsforhold balanseføres i sin helhet som langsiktig dersom gjenværende løpetid for sikringsobjektet er mer enn 12 måneder fra balansedagen, og som kortsiktig dersom gjenværende løpetid for instrumentet er kortere enn 12 måneder fra balansedagen.

Den maksimale kredittrisiko knyttet til NorgesGruppens derivater er virkelig verdi av de instrumenter som er klassifisert som eiendel på balansedagen.

Sikringsforholdene er i hovedsak 100 % effektive i perioden. Finansiell kostnad for sikringsinstrumenter er den effekten sikringsforholdet har hatt for konsernets finanskostnad i perioden.

Valutainstrumenter og kaffeinstrumenter som ikke er bokført som sikringsforhold er definert til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Finansiell inntekt for instrumenter med verdiendring over utvidet resultat er mottatt utbytte i perioden.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi fordelt på verdsettelsesnivå	Virkelig verdi	Priser i aktive markeder (Nivå 1)	Basert på observerbare markedsdata (Nivå 2)	Ikke basert på observer- bare markedsdata (Nivå 3)
Eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultat	144	144	-	-
Finansielle eiendeler med verdiendring over utvidet resultat	96 525	-	-	96 525
Sikringsinstrumenter til virkelig verdi	20 557	20 557	-	-
Sum	117 226	20 701	-	96 525

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi fordelt på verdsettelsesnivå	Virkelig verdi	Priser i aktive markeder	Basert på observerbare markedsdata	Ikke basert på observer- bare markedsdata
Sikringsinstrumenter til virkelig verdi	43 604	-	43 604	-
Sum	43 604	-	43 604	-

Instrumenter basert på observerbare markedsdata er valutainstrumenter (til virkelig verdi over resultat), samt rente- og valutasikringsinstrumenter. Instrumenter basert på ikke observerbare markedsdata er opsjoner på unoterte aksjer og aksjer midlertidig ført mot egenkapitalen (unoterte aksjer). Det har ikke vært noen overføringer mellom kategoriene i løpet av året.

I all vesentlighet er verdien som knytter seg til eiendeler basert på ikke observerbare markedsdata (Nivå 3) relatert til aksjer midlertidig ført mot egenkapitalen (unoterte aksjer). Følgende tabell viser bevegelsen i perioden for eiendelene som er definert i nivå 3:

	2018
Balanseført verdi 1.1	97 708
Tilgang	13 237
Avgang	(15 080)
Totale gevinster/tap:	
Ført mot resultat	660
Ført mot totalresultat	-
Overførsel ut av/inn til nivå 3	-
Balanseført verdi 31.12	96 525

NOTE 17 • SKATT

(Alle beløp i 1000 kroner)

Spesifikasjon av skattekostnad i resultatregnskapet	2017	2016
Betalbar skatt	647 497	704 482
Endring i utsatt skatt	3 010	12 990
Virkning av endring av skattesats	(24 487)	(24 553)
Andre poster	20 584	(4 729)
Skattekostnad årets resultat	646 605	688 190
	2018	2017
Resultat før skattekostnad	3 056 908	2 777 927
Beregnet skattekostnad etter nominell skattesats	703 089	666 702
Ikke skattepliktige inntekter/ikke fradragsberettigede kostnader	36 570	27 836
Virkning av endring av skattesats	(24 487)	(24 553)
Andre poster	(68 567)	18 205
Sum skattekostnad	646 605	688 190

Gjennomsnittlig skattesats for 2018 er 21,2 % (24,8 % i 2017).

Endringen skyldes i hovedsak endring i permanente forskjeller og virkningen av endret skattesats fra 2017 til 2018.

Ikke skattepliktige inntekter/ikke fradragsberettigede kostnader er i hovedsak mottatt utbytte og ikke skattepliktige-/fradragsberettigede aksjegevinster eller -tap.

Alle NorgesGruppens vesentlige datterselskaper er hjemmehørende i Norge. Det er derfor benyttet en nominell skattesats på 23 % for 2018 (24 % for 2017).

Midlertidige forskjeller	2018	2017
Anleggsmidler	3 515 535	3 470 503
Omløpsmidler	(33 003)	(28 539)
Gevinst- og tapskonto	41 522	68 368
Netto pensjonsforpliktelse	(560 462)	(521 221)
Andre midlertidige forskjeller	(449 894)	(400 985)
Fremførbart underskudd og rentefradrag	(199 835)	(161 556)
Netto midlertidige forskjeller	2 313 863	2 426 570
Netto utsatt skatteforpliktelse	509 050	558 111
Ikke balanseført utsatt skattefordel	35 918	6 610
Netto utsatt skatteforpliktelse i balansen	544 968	564 722
Balanseført utsatt skattefordel	376 482	340 651
Balanseført utsatt skatteforpliktelse	921 450	905 373

Netto utsatt skatt	2018	2017
Balanseført verdi 1.1	564 722	578 352
Innregnet mot egenkapitalen	1 722	(2 068)
Innregnet mot resultatet	(21 476)	(11 563)
Balanseført verdi 31.12	544 968	564 722

Konsernet balansefører bare utsatt skattefordel i den grad det forventes at denne kan utnyttes ved fratrekk i annen skattemessig inntekt. Fremførbare underskudd er kun i norske selskaper og kan fremføres i ubegrenset tid. Fremført rentefradrag er ikke balanseført.

Spesifikasjon av skatteeffekter til hver komponent av utvidet resultat i totalresultatoppstillingen:

	2018	2017
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjonsordninger	(6 143)	6 668
Kontantstrømssikring	7 840	(7 327)
Andre totalresultatposter	25	(1 408)
Sum skatteeffekt av utvidet resultat	1 722	(2 068)

NOTE 18 • AKSJEKAPITAL OG AKSJONÆRINFORMASJON

Aksjekapitalen består av 40 000 000 aksjer à kr. 10 pr. 31.12.2018 (40 000 000 pr. 31.12.2017).

Pr. 31.12.2018 eide morselskapet 903 001 egne aksjer, 2,3 % av aksjekapitalen (888 725 pr. 31.12.2017).

Eierstruktur pr. 31.12.2018	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Joh. Johannson Handel I AS	29 760 242	74,40 %	74,40 %
Brødrene Lorentzen AS	3 600 000	9,00 %	9,00 %
PETT Kjede og Servicekontor AS	2 529 965	6,32 %	6,32 %
Butikkdrift AS	722 133	1,81 %	1,81 %
Drageset AS	451 663	1,13 %	1,13 %
Kråtun AS	421 306	1,05 %	1,05 %
Sum > 1% eierandel	37 485 309	93,71 %	93,71 %
Sum øvrige aksjonærer og egne aksjer	2 514 691	6,29 %	6,29 %
Totalt antall aksjer	40 000 000	100,00 %	100,00 %

Aksjer kontrollert direkte og indirekte av styrets medlemmer og konsernsjef	Verv	Antall aksjer
Knut Hartvig Johannson	Styrets leder	29 760 242
Sverre Lorentzen	Styremedlem	3 600 000
Jan Magne Borgen	Styremedlem	983
Runar Hollevik	Konsernsjef	0

Styret har frem til generalforsamlingen i 2019 en fullmakt datert 8. mai 2018 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nyttegning av aksjer med samlet pålydende inntil kr. 20 000 000 fordelt på inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende kroner 10, uten fortrinnsrett for eksisterende aksjonærer.

Generalforsamlingen besluttet 8. mai 2018 å fornye styrets fullmakt til å erverve egne aksjer i NorgesGruppen ASA begrenset til 4 000 000 aksjer, som løper til 7. mai 2020.

NorgesGruppen ASA har forkjøpsrett til aksjer som omsettes. Se erklæring om eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten for nærmere beskrivelse.

NorgesGruppen ASA har i perioden ervervet egne aksjer med det formål å benytte disse etter vedtektenes § 11, 7. ledd: «Aksjer som selskapet erverver etter denne bestemmelsen skal

alene kunne disponeres som vederlag ved fusjoner, oppkjøp, kapitalnedsettelse eller andre forretningsmessige disposisjoner i selskapets interesse».

Foreslått utbytte for 2018 til morselskapets aksjonærer er NOK 16,00 pr. aksje (NOK 16,00 for 2017), til sammen TNOK 640 000 (TNOK 640 000 for 2017). Det er i 2018 utbetalt utbytte for 2017 til morselskapets aksjonærer og minoritetsaksjonærer i datterselskaper i konsernet på til sammen TNOK 652 998.

Se oppstilling over endring i egenkapitalen for spesifikasjon av bokført egenkapital.

NOTE 19 • RESULTAT PR. AKSJE

	Aksjer	Egne aksjer	Utestående
Antall aksjer 01.01.	40 000 000	(888 725)	39 111 275
Kjøp/salg av egne aksjer	-	(14 276)	(14 276)
Antall aksjer 31.12.	40 000 000	(903 001)	39 096 999

	2018	2017
Majoritetens andel av årsresultat (TNOK)	2 390 656	2 048 650
Gjennomsnittlig antall utestående aksjer	39 104 137	39 148 744
Resultat pr. utestående aksje (NOK)	61,14	52,33

NorgesGruppen har ingen utestående opsjoner eller lignende som gir utvanning av resultat pr. aksje.

NOTE 20 • NÆRSTÅENDE PARTER

NorgesGruppen ASA og datterselskaper har, direkte og indirekte, mange forretningsmessige relasjoner til flere av personene som anses å være nærstående parter. Med nærstående parter legges til grunn styremedlemmer og ledende ansatte, slik dette er definert i IAS 24.

Alle forhold som gjelder nærstående parter blir behandlet basert på prinsippet om armlengdes

avstand. Selskapet har rutiner for oppdatering av nærstående parters forretningsmessige relasjoner til konsernet.

De forhold som dette i stor grad gjelder er kjøp av varer og tjenester, leie av eiendommer, felleseide selskaper og transaksjoner hvor nærstående parter er involvert.

Nærstående part	Posisjon	Involvert selskap	Tjeneste/forbindelse
Knut Hartvig Johannson	Styreleder i NorgesGruppen ASA	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Sverre Lorentzen	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Brødrene Lorentzen AS	Leveranser
Guri Størvold	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Zync Communication AS	Konsulenttjenester
Jan Magne Borgen	Styremedlem i NorgesGruppen ASA	Ransvikskogen Eiendom AS	Utleie av eiendom
Torbjørn Johannson	Styreleder i ASKO Norge AS	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Johan Johannson	Konserndirektør, NorgesGruppen ASA	Joh. Johannson AS / Joh. Johannson Eiendom AS	Utleie av eiendommer
Egil Giørtz	Regionsdirektør i NG Møre AS	H.I. Giørtz Sønner AS	Felleseid selskap
Herleif Bergh Nilsen	Regionsdirektør i NG Vestfold/Telemark AS	Kvelde Eiendom AS	Utleie av eiendom
Leif Petter Tunold	Kategoridirektør i NorgesGruppen ASA	Tunold Eiendom AS	Utleie av eiendom
Dag Freddy Henriksen	Adm. dir. i Matbørsen AS	Lilleåsen Eiendom AS	Utleie av eiendom
Terje Navjord	Økonomidirektør i Kiwi Norge AS	Pett Kjede og Servicekontor AS	Utleie av eiendom
Tor Kirkeng	Etableringsdirektør i Kiwi Norge AS	Pett Kjede og Servicekontor AS	Utleie av eiendom
Knut Hage	Medlem av valgkomiteen i NorgesGruppen ASA og styremedlem i Kiwi Norge AS	CC Dagligvare AS	Felleseid selskap
Ivar Jørgen Bjoner	Styremedlem i Meny AS	Magnolia System AS	Felleseid selskap
Bjørn Bendiksen	Styremedlem i Kjøpmannshuset AS	DagligvareGruppen Tromsø AS	Felleseid selskap
Steinar Paulsrud	Styremedlem i Kaffebrenneriet	Kaffebrenneriet AS	Felleseid selskap
Thomas Frank Pulpan	Daglig leder i Kaffebrenneriet	Kaffebrenneriet AS	Felleseid selskap

I tillegg til de forhold som er nevnt har NorgesGruppen forretningsmessige forhold til selskaper som konsernet eier andeler i, bl.a. BAMA Gruppen AS, som ikke inngår i konsernet.

Ytelser til ledende ansatte og styret er omtalt i note 5.

NOTE 21 • OPERASJONELLE LEIEAVTALER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Leieavtaler hvor NorgesGruppen er leietaker:

Konsernets minimum leieforpliktelser knyttet til uoppsigelige husleieavtaler, har forfall i følgende perioder:

	2018	2017
Leieforpliktelser med forfall innen ett år	2 218 546	2 068 231
Leieforpliktelser med forfall i løpet av ett til fem år	6 867 182	6 644 919
Leieforpliktelser med forfall senere enn fem år	5 210 782	4 682 405
Sum leieforpliktelser	14 296 510	13 395 554

Leie- og fremleiebetalingar innregnet i perioden:

	2018	2017
Kostnadsført minimumsleie	2 025 240	2 049 551
Kostnadsført variabel leie	51 343	124 393
Inntektsført fremleie	(262 793)	(268 872)
Netto leiekostnad	1 813 790	1 905 072

Minimum forventede fremleieinntekter som forventes mottatt for ikke kanselerbare fremleiekontrakter er TNOK 1 168 970.

Andre operasjonelle leiekontrakter enn lokalleie er ansett å være av mindre karakter for konsernet og spesifiseres derfor ikke nærmere.

Leieavtaler hvor NorgesGruppen er utleier:

Konsernets minimum leieinntekter knyttet til uoppsigelige husleieavtaler, har forfall i følgende perioder:

	2018	2017
Leieinntekter med forfall innen ett år	332 200	342 913
Leieinntekter med forfall i løpet av ett til fem år	949 958	931 516
Leieinntekter med forfall senere enn fem år	488 428	470 593
Sum leieinntekter	1 770 586	1 745 022
Inntektsført variabel leie i perioden	46 963	43 765

Leieforhold består av minimumsleie og/eller en prosent av den årlige salgsinntekt eksklusive merverdiavgift som leietaker oppnår i leieobjektet. Minimumsleien er knyttet til konsumprisindeksen og reguleres pr. år. Normal kontraktsperiode er 5–10 år med mulighet for utøvelse av opsjon for forlengelse av leieforholdet. Opsjonene gir mulighet for å forlenge kontraktsperioden med en eller flere perioder med en varslingsfrist på normalt 6–12 måneder før utløpet av inneværende kontraktsperiode. Opsjonene er basert på ordinær justering av konsumprisindeksen eller reforhandling etter markedsvilkår.

NOTE 22 • ANDRE DRIFTSINNTEKTER

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2018	2017
Leieinntekter	456 442	463 851
Provisjonsinntekter	314 412	316 572
Gevinst ved realisasjon av anleggsmidler	55 249	217 911
Andre inntekter	2 336 823	2 325 087
Sum andre driftsinntekter	3 162 926	3 323 421

NOTE 23 • LANGSIKTIGE FORDRINGER, KUNDEFORDRINGER OG ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Langsiktige fordringer	2018	2017
Lån til tilknyttede selskaper	720 335	350 182
Langsiktige kundelån	210 533	262 657
Andre langsiktige fordringer	174 587	163 626
Sum langsiktige fordringer	1 105 455	776 464

Herav rentebærende	996 227	654 605
--------------------	---------	---------

Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	2018	2017
Kundefordringer (se note 12)	2 051 521	2 398 441
Kundelån	9 135	10 385
Andre kortsiktige fordringer	2 656 997	2 716 121
Sum kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	4 717 653	5 124 947
Herav rentebærende	83 068	278 791

NOTE 24 • SPESIFIKASJON AV UTVIDET RESULTAT

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	Opptjent egenkapital			Minoritetsinteresser	Sum
		Annen egenkapital	Valutaomregningsdifferanser	Verdijusteringer og sikring		
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjon	11	(20 564)	-	-	-	(20 564)
Sikring	12	-	-	26 247	-	26 247
Omregningsdifferanser valuta		-	(3 391)	-	-	(3 391)
Egenkapitaleffekt tilknyttede selskaper		(33 111)	-	-	-	(33 111)
Andre utvidede resultatposter		(14 772)	-	-	14 855	83
Sum utvidet resultat 31.12.2018		(68 448)	(3 391)	26 247	14 855	(30 737)
Aktuarmessige gevinster og tap på pensjon	11	(22 323)	-	-	-	(22 323)
Sikring	12	-	-	24 528	-	24 528
Omregningsdifferanser valuta		-	11 461	-	-	11 461
Egenkapitaleffekt tilknyttede selskaper		15 443	-	-	-	15 443
Andre utvidede resultatposter		3 377	-	-	1 780	5 157
Sum utvidet resultat 31.12.2017		(3 502)	11 461	24 528	1 780	34 266

NOTE 25 • HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Det har etter balansedagen ikke inntruffet hendelser av vesentlig betydning for det avlagte regnskapet.

NorgesGruppen ASA

Resultatregnskap – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
Andre driftsinntekter	13	280 432	298 095
Sum driftsinntekter		280 432	298 095
Lønnskostnader	3	(213 000)	(202 751)
Andre driftskostnader		(223 694)	(184 774)
Av- og nedskrivninger	5	(8 218)	(8 206)
Sum driftskostnader		(444 912)	(395 731)
Driftsresultat		(164 480)	(97 636)
Inntekt på investering i datterselskap	2	1 400 000	1 620 000
Inntekt på investering i tilknyttede selskap	6	112 974	113 861
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	13	423 439	358 642
Finansinntekter		75 634	126 149
Finanskostnader		(519 851)	(545 582)
Netto finansresultat		1 492 196	1 673 071
Resultat før skattekostnad		1 327 715	1 575 435
Skattekostnad	11	(242 931)	(149 911)
ÅRSRESULTAT		1 084 784	1 425 524
Avsatt utbytte		625 552	625 780
Avsatt til annen egenkapital		459 233	799 745
Sum overføringer		1 084 784	1 425 524

NorgesGruppen ASA

Balanse 31. desember – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	11	75 223	69 857
Goodwill	5	3 408	5 862
Andre immaterielle eiendeler	5	45 225	50 857
Sum immaterielle eiendeler		123 855	126 577
Varige driftsmidler			
Driftsløsøre og inventar	5	1 730	101
Sum varige driftsmidler		1 730	101
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	2	20 184 868	17 606 768
Lån til foretak i samme konsern	4	6 855 257	4 757 239
Investeringer i tilknyttede selskaper	6	117 074	117 074
Lån til tilknyttede selskap		-	328 059
Investeringer i aksjer og andeler		1 726	1 726
Andre fordringer		14 057	261 588
Sum finansielle anleggsmidler		27 172 982	23 072 454
Sum anleggsmidler		27 298 567	23 199 132
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	4	7 009	304 215
Andre fordringer	4	1 878 156	2 958 905
Sum fordringer		1 885 165	3 263 119
Bankinnskudd og kontanter		22 988	658 299
Sum omløpsmidler		1 908 153	3 921 418
SUM EIENDELER		29 206 720	27 120 550

NorgesGruppen ASA

Balanse 31. desember – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Note	2018	2017
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	12	400 000	400 000
Egne aksjer	12	(9 030)	(8 887)
Overkurs	12	1 434 239	1 434 239
Sum innskutt egenkapital		1 825 209	1 825 352
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	12	10 148 708	9 722 638
Sum opptjent egenkapital		10 148 708	9 722 638
Sum egenkapital		11 973 917	11 547 990
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	7	351 619	319 578
Sum avsetning for forpliktelser		351 619	319 578
Annen langsiktig gjeld			
Obligasjonslån	8	2 440 000	2 940 000
Gjeld til kredittinstitusjoner	8/10	1 880 916	1 705 948
Sum annen langsiktig gjeld		4 320 916	4 645 948
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	8/10	1 280 364	880 364
Sertifikatlån	8/10	700 000	500 000
Leverandørgjeld	4	37 828	116 679
Betalbar skatt	11	242 132	156 091
Skyldige offentlige avgifter		32 382	17 153
Avsatt utbytte	12	625 552	625 780
Annen kortsiktig gjeld	4/8	9 642 009	8 310 968
Sum kortsiktig gjeld		12 560 268	10 607 034
Sum gjeld		17 232 804	15 572 560
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		29 206 720	27 120 550

NorgesGruppen ASA

Kontantstrømoppstilling – morselskap

(Alle beløp i 1000 kroner)

	2018	2017
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Resultat før skattekostnad	1 327 715	1 575 435
Periodens betalte skatt	(156 091)	(82 519)
Avskrivninger	8 218	8 206
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	4 018	9 993
Tap/gevinst ved salg av driftsmidler og finansielle eiendeler	-	18 925
Utbytte uten kontanteffekt	(1 400 000)	(1 500 000)
Endring i kundefordringer	297 206	(263 723)
Endring i leverandørgjeld	(78 851)	13 504
Endring i andre tidsavgrensningsposter	270 214	(12 177)
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	272 429	(232 355)
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	(1 759)	-
Innbetalinger ved salg av finansielle anleggsmidler	-	142 130
Utbetalinger ved kjøp av finansielle anleggsmidler/kapitalutvidelser	(2 578 100)	(999 056)
Endring i lån til tilknyttede selskaper	328 059	242 114
Endring i andre langsiktige fordringer	(2 098 018)	(8 705)
Endring i langsiktige utlån til konsernselskap	247 531	602 495
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(4 102 287)	(21 022)
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Netto innbetaling/utbetaling ved opptak/nedbetaling av langsiktig gjeld	758 812	(1 341 019)
Endring i kortsiktig gjeld	1 572 963	2 332 955
Endring av egne aksjer	(11 454)	(56 060)
Utbetalinger av utbytte	(625 774)	(626 914)
Inn- og utbetalinger av konsernbidrag	1 500 000	600 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	3 194 547	908 962
Netto endring i bankinnskudd og kontanter	(635 310)	655 586
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 01.01	658 299	2 713
Beholdning av bankinnskudd og kontanter pr. 31.12.	22 988	658 299

NorgesGruppen ASA

Noter til årsregnskapet – morselskap

NOTE 1 • REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Inntekter

Inntekter resultatføres når de er opptjent, det vil si når både risiko og kontroll hovedsakelig er overført til kunden. Inntektsføring skjer normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer eller tjenester.

Kostnader

Kostnader sammenstilles med og resultatføres samtidig med tilhørende inntekt.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi. Kortsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp og består av avsatte skyldig bonuser, periodiserte kostnader og annen kortsiktig gjeld hvor av en mindre andel er rentebærende.

Anleggsmidler og langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk for virksomheten. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler føres opp i balansen til anskaffelseskost og avskrives lineært over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Nedskrivning på anleggsmidler er vurdert i henhold til Foreløpig Norsk Regnskapsstandard om nedskrivning av anleggsmidler. Dette innebærer at det ved indikasjon på verdifall foretas en vurdering av gjenvinnbart beløp av anleggsmidlene. Dersom gjenvinnbart beløp er mindre enn regnskapsført

verdi foretas nedskrivning. Reversering (ikke goodwill) foretas dersom forutsetningene for nedskrivning ikke lenger er til stede. Gjeld som forfaller til betaling senere enn ett år etter balansedagen er klassifisert som langsiktig gjeld. 1. års avdrag av langsiktig gjeld er klassifisert som kortsiktig gjeld. Langsiktig gjeld er vurdert til pålydende beløp.

Immaterielle eiendeler

Goodwill er oppført i balansen til historisk anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger. Goodwill avskrives over antatt levetid som er sannsynliggjort ved kalkyler i forbindelse med oppkjøpet. Nedskrivning på anleggsmidler er vurdert i henhold til Foreløpig Norsk Regnskapsstandard for nedskrivning av anleggsmidler. Dette innebærer at det ved indikasjon på verdifall foretas en vurdering av gjenvinnbart beløp av anleggsmidlene. Dersom gjenvinnbart beløp er mindre enn balanseført verdi foretas nedskrivning.

Finansielle derivater

Rentederivater som rentebytteavtaler og FRAer er inngått for å sikre fremtidig rentekostnader og er regnskapsmessig behandlet som sikring. Urealisert gevinst/tap på fastrenteposisjoner som er knyttet til rentebærende balanseposter regnskapsføres ikke.

Aksjer i datterselskaper

Datterselskaper er selskaper hvor man har bestemmende innflytelse. Datterselskaper er behandlet etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Nedskrivninger foretas dersom antatt virkelig verdi er lavere enn kostpris og dette ikke er av forbigående art.

Andre aksjer og aksjer i tilknyttede selskaper

Investeringer tilknyttede selskaper og i andre selskaper er klassifisert som anleggsmidler og er bokført til opprinnelig kostpris. Nedskrivninger foretas enkeltvis dersom antatt

virkelig verdi er lavere enn kostpris og dette ikke er av forbigående art. Mottatte utbytter inntektsføres som finansinntekt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Pensjoner

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger regnskapsføres i henhold til IAS 19, i tråd med NRS 6. Forpliktelsen knyttet til selskapets usikrede driftspensjonsordning avsettes på grunnlag av avtalte beløpsmessige opptjente rettigheter. Avsatte forpliktelser er et mål på nåverdien av fremtidige pensjonsytelser. Pensjonsforpliktelsen balanseføres som langsiktig forpliktelse. Periodens pensjonskostnad inngår i lønnskostnader.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbaserte pensjonsordninger periodiseres i henhold til sammenstillingsprinsippet ved at pensjonspremien resultatføres når den påløper.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt som blir utlignet og forfaller til betaling i neste regnskapsår og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av skattereduserende og skatteøkende midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner er ført direkte mot egenkapitalen.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leasing etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risiko og avkastning av eiendelen til selskapet (finansiell leasing), balanseføres under varige driftsmidler og avskrives planmessig. Ved andre leieavtaler (operasjonell leasing) resultatføres leien lineært over leieperioden som andre driftskostnader. NorgesGruppen ASA har pr. 31. desember 2018 kun operasjonelle leieavtaler.

NOTE 2 • DATTERSELSKAP

(Alle beløp er i 1000 kroner)

Datterselskap av NorgesGruppen ASA	Forretnings-kontor	Eier-/stemmeandel	Resultat	Egenkapital
ASKO Norge AS	Oslo	100%	267 870	1 360 431
Kiwi Butikkdrift AS	Lier	100%	(21)	4 943 399
Meny Butikkdrift AS	Oslo	100%	(365 874)	2 570 618
NorgesGruppen Merkevare AS	Oslo	100%	1 119	1 587 725
NorgesGruppen Eiendom Holding AS	Oslo	100%	395	4 059 803
Kiwi Norge AS	Lier	100%	60 277	525 536
Kjøpmannshuset Norge AS	Oslo	100%	4 789	118 226
Meny AS	Oslo	100%	(5 471)	37 372
Kjøpmannshuset Butikkdrift AS	Oslo	100%	(12 558)	246 433
NorgesGruppen Detalj AS	Oslo	100%	(38 771)	1 927 521
Kiwi Minidrift AS	Lier	100%	205 901	282 526
NorgesGruppen Forbrukerservice AS	Oslo	100%	5 913	122 731
NorgesGruppen Servicehandel AS	Oslo	100%	12 745	234 933
NorgesGruppen KonsernAnskaffelser AS	Oslo	100%	29 726	98 759
NorgesGruppen Retail AS	Oslo	100%	39 109	1 735 719
NorgesGruppen Fellestjenester AS	Oslo	100%	(1 919)	14 230
NorgesGruppen Finans Holding	Oslo	100%	(221)	2 578 100

Inntekt på investeringer i datterselskap gjelder konsernbidrag fra døtre.

NOTE 3 • LØNNSKOSTNADER, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE M.M.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Lønnskostnader	2018	2017
Lønninger	156 146	144 700
Folketrygdavgift	24 117	25 884
Pensjonskostnad (note 7)	23 447	23 250
Andre ytelser	9 291	8 917
Sum	213 000	202 751
Antall årsverk sysselsatt	104	105

Lån til ansatte

Lån til ansatte utgjør TNOK 574.

For informasjon om ytelser til ledende ansatte og honorarer til styret, revisjonsutvalg mv. se note 5 til konsernregnskapet.

Godtgjørelser til revisor	2018	2017
Lovpålagt revisjon Deloitte AS	888	948
Andre attestasjonstjenester	20	25
Andre tjenester utenfor revisjonen	103	40

Deloitte Advokater DA, et samarbeidende selskap med Deloitte AS, har i tillegg levert tjenester for TNOK 256 i 2018.

NOTE 4 • MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Kundefordringer		Andre kortsiktige fordringer		Lån til foretak i samme konsern	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Mellomværende med konsernselskap	7 009	304 215	1 744 400	2 534 202	6 855 257	4 757 239

	Leverandørgjeld		Annen kortsiktig gjeld	
	2018	2017	2018	2017
Mellomværende med konsernselskap	13 669	85 085	9 226 128	8 153 165

Andre kortsiktige fordringer knytter seg til mellomværende i konsernkontoordningen, konsernbidrag og 1. års avdrag langsiktige fordringer.

Annen kortsiktig gjeld knytter seg til mellomværende i konsernkontoordningen.

NOTE 5 • VARIGE DRIFTSMIDLER, GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER

(Alle beløp i 1000 kroner)

Regnskapsåret 2018	Driftsløsøre og inventar	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 01.01.18	1 079	84 092	90 157
Tilgang	1 759	-	-
Avgang	(573)	-	-
Anskaffelseskost 31.12.18	2 265	84 092	90 157
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.18	977	78 230	39 299
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	(573)	-	-
Årets avskrivninger	130	2 454	5 633
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.18	534	80 684	44 932
Balanseført verdi 31.12.18	1 730	3 408	45 225
Økonomisk levetid	3–20 år	10–20 år	10–20 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær

Andre immaterielle eiendeler består av varemerker.

Forventet økonomisk levetid for goodwill

Selskapet har gjennom fusjoner og oppkjøp ervervet goodwill som er av strategisk betydning for å bevare og styrke konsernets strategiske markedsposisjon både i engros- og detaljvirksomheten. Den økonomiske levetiden for selskapets goodwill er således vurdert til å overstige 5 år.

NOTE 6 • INVESTERING I TILKNYTTETE SELSKAP

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Forretnings- kontor	Eier/ stemmeandel	Resultat	Egenkapital	Balanseført verdi
BAMA Gruppen AS	Oslo	45,5 %	337 000	1 700 000	116 852
Andre					222
Sum					117 074

Inntekt på investering i tilknyttede selskap gjelder mottatt utbytte.

NOTE 7 • PENSJONSKOSTNADER OG -FORPLIKTELSE

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i denne loven.

Selskapet har etablert en innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Selskapet betaler faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Tilskuddet utgjør fra 3 til 8 % av pensjonsgrunnlaget. 110 ansatte omfattes av ordningene. Kostnadsført tilskudd inngår i lønnskostnaden og utgjør kr. 5 236 722 i 2018.

Selskapet har en usikret ordning som dekker pensjonsgrunnlaget over 12 G. Årets kostnad knyttet til usikret driftspensjonsordning for ansatte med lønn over 12 G utgjør kr. 7 264 084.

(Alle beløp i 1000 kroner)	2018	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	5 507	5 053
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	5 467	5 354
Kostnadsført tilskudd til innskuddsordningen	5 236	5 097
Årets kostnad usikret driftspensjonsordning	7 264	7 746
Netto pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	23 474	23 250

Brutto pensjonsforpliktelse	2018	2017
Brutto pensjonsforpliktelse	351 619	319 578
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	351 619	319 578

Estimatavvik ført mot egenkapitalen 31.12	(28 023)	(23 169)
--	-----------------	-----------------

Ordningene omfatter	2018	2017
Aktive	110	106
Pensjonister	4	3

Forutsetninger	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Årlig lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
Årlig G-regulering	2,50 %	2,25 %
Frivillig avgang/turnover	2,29 %	2,29 %
Benyttet uføretariff	KU	KU
Benyttet demografisk tariff	K2013BE	K2013BE

NOTE 8 • FINANSIERING

(Alle beløp i 1000 kroner)

Noten viser hvorledes selskapets rentebærende gjeld er finansiert. I tabellen er gjelden fordelt på finansieringstyper og forfallsår. I tillegg vises de langsiktige ubenyttede trekkrammer som selskapet kan trekke opp ved behov samt forfallsår for disse.

Finansiering 31.12.2018

Forfall	< 3 mnd	3-12 mnd	1-2 år	2-5 år	> 5 år	Sum
Obligasjonslån	-	500 000	640 000	1 800 000	-	2 940 000
Trukne trekkrammer hos kredittinstitusjoner	-	780 364	594 408	1 143 508	143 000	2 661 280
Sum	-	1 280 364	1 234 408	2 943 508	143 000	5 601 280

Langsiktige ubenyttede trekkrammer	500 000	800 000	436 865	1 791 816	-	3 528 681
------------------------------------	---------	---------	---------	-----------	---	-----------

Kortsiktige ubenyttede trekkrammer kommer i tillegg.

	ISIN	Rente	Løpetid	Beløp
Børsnoterte obligasjonslån pr. 31.12.2017				
	NO 001 0663651	4,43%	2012/2019	500 000
	NO 001 0695109	3,80%	2013/2020	650 000
	NO 001 0709512	Flytende	2014/2021	700 000
	NO 001 0758477	Flytende	2016/2022	500 000
	NO 001 0787823	Flytende	2017/2023	300 000
	NO 001 0720683	3,25%	2017/2024	300 000
Sum				2 950 000
Obligasjoner eid av NorgesGruppen				(10 000)
Sum balanseført				2 940 000
Herav 1. års avdrag klassifisert som kortsiktig gjeld.				500 000

	ISIN	Rente	Løpetid	Beløp
Børsnoterte sertifikatlån pr. 31.12.2018				
	NO 001 0839723	1,65 %	14.12.2018-31.01.2019	400 000 000
	NO 001 0840234	1,55 %	21.12.2018-14.01.2019	300 000 000
Sum				700 000 000

Finanskostnader består hovedsakelig av rentekostnader knyttet til konsernkontoordningen og rentekostnader på lån.

NOTE 9 • FINANSIELL RISIKO

NorgesGruppen har som målsetning å følge den generelle utviklingen i pengemarkedsrentene. Samtidig foretas det disponeringer for å dempe effektene av kortsiktige svingninger i rentemarkedene. Gjeldsporteføljens rentebindingsprofil dannes gjennom valg av rentestruktur på selskapets lån og gjennom å benytte rentederivater som rentebytteavtaler og FRAer. Det blir løpende målt durasjon på renteinstrumentene sammen med de langsiktige lånene. Renteinstrumentene i konsernet er inngått av morselskapet.

(Alle beløp i 1000 kroner)

Forfallsår for renteinstrumentene	3-12 mnd	1-2 år	2-5 år	> 5 år	Sum
Nominelt beløp 31.12.2018	300 000	300 000	700 000	400 000	1 700 000
				2018	2017
Kursverdi renteinstrumenter				(43 604)	(89 168)

Urealisert gevinst/tap på fastrenteposisjoner viser den verdien ved under-/overkurs som ville oppstått om fastrenteposisjonene ble realisert ved årsskiftet. Urealisert gevinst/tap på fastrenteposisjoner (se tabell) er ikke regnskapsført da de knytter seg til underliggende balanseposter og periodiseres tilsvarende.

NOTE 10 • PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

(Alle beløp i 1000 kroner)

Langsiktige trekkrammer i bank, obligasjonslån, sertifikatlån og kreditter i konsernkontosystemene er avgitt mot negativ pantsettelseserklæring. Selskapets eiendeler er ikke stillet som sikkerhet for gjeld og forpliktelser.

Garantiansvar	2018	2017
Lån/gjeldsbrev/kassekreditter	2 500	41 994
Annet	515 087	244 102
Sum	517 587	286 096

Morselskapet står sammen med øvrige deltagende selskaper i konsernet solidarisk ansvarlig for trekk knyttet til konsernkontoavtaler, og gir i noen tilfeller understøttelseserklæringer for de samme selskapene. Langsiktige trekkrammer i bank og kreditter i konsernkontosystemene er avgitt mot negativ pantsettelseserklæring. Det er stillet bankgaranti for skyldig skattetrekk.

NOTE 11 • SKATT

(Alle beløp i 1000 kroner)

Spesifikasjon av skattekostnad i resultatregnskapet	2018	2017
Betalbar skatt	242 132	156 091
Endring i utsatt skatt	(2 620)	(9 578)
Virkning av endring av skattesats	3 419	3 037
Andre poster	-	361
Skattekostnad årets resultat	242 931	149 911

Beregning av årets skattegrunnlag	2018	2017
Regnskapsmessig resultat før skatt	1 327 715	1 575 435
Endring i midlertidige forskjeller	39 695	63 611
Permanente forskjeller	(1 535 983)	(1 725 843)
Mottatt konsernbidrag med skattemessig virkning	1 221 321	737 176
Årets skattegrunnlag	1 052 748	650 379
Betalbar skatt	242 132	156 091
Balanseført betalbar skatt	242 132	156 091

Permanente forskjeller består i 2018 i hovedsak av tilbakeføring av resultatført konsernbidrag, gevinst/tap ved realisasjon av aksjer og mottatt utbytte.

Midlertidige forskjeller	2018	2017
Anleggsmidler	8 010	14 866
Gevinst- og tapskonto	3 189	3 987
Netto pensjonsforpliktelse	(351 619)	(319 578)
Andre midlertidige forskjeller	(1 500)	(3 000)
Netto midlertidige forskjeller	(341 920)	(303 725)
Netto utsatt skatteforpliktelse i balansen	(75 223)	(69 857)

Endringer i utsatt skatt	2018	2017
Balanseført verdi 1.1.	(69 857)	(57 987)
Innregnet mot egenkapitalen	(6 165)	(5 329)
Innregnet mot resultatet	799	(6 540)
Balanseført verdi 31.12.	(75 223)	(69 857)

NOTE 12 • EGENKAPITAL

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Aksje- kapital	Egne aksjer	Overkurs	Annen egen- kapital	Annen egenkapital egne aksjer	Sum
Egenkapital 31.12.17	400 000	(8 887)	1 434 239	10 141 364	(418 726)	11 547 990
Endring egne aksjer	-	(143)	-	-	(11 311)	(11 454)
Aktuarmessige gevinster og tap	-	-	-	(21 858)	-	(21 858)
Avsatt utbytte	-	-	-	(625 552)	-	(625 552)
Andre endringer	-	-	-	6	-	6
Årets resultat	-	-	-	1 084 784	-	1 084 784
Egenkapital 31.12.18	400 000	(9 030)	1 434 239	10 578 744	(430 037)	11 973 917

Styret har frem til generalforsamlingen i 2019 en fullmakt datert 8. mai 2018 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med samlet pålydende inntil kr. 20 000 000 fordelt på inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende kroner 10, uten fortrinnsrett for eksisterende aksjonærer.

Generalforsamlingen besluttet 8. mai 2018 å fornye styrets fullmakt til å erverve egne aksjer i NorgesGruppen ASA begrenset til 4 000 000 aksjer, som løper til 7. mai 2020.

For informasjon om NorgesGruppen ASAs aksjekapital og aksjonærinformasjon, henvises det til note 18 til konsernregnskapet.

NOTE 13 • NÆRSTÅENDE PARTER

Selskapet har i løpet av 2018 hatt transaksjoner med konsernselskaper. Inntektene fordeler seg hovedsakelig på medlemsavgifter, royaltyinntekter og renteinntekter. Medlemsavgiftene relaterer seg til avgifter fra butikkene og disse beløper seg til TNOK 49 922 for 2018. Royaltyinntekter og renteinntekter på utlån til konsernselskaper var i 2018 på henholdsvis TNOK 99 190 og TNOK 194 929.

Kostnader til konsernselskaper fordeler seg på leiekostnader, tjenester fra tjenesteytende virksomhet, andre varekjøp og rentekostnader. Selskapets leiekostnader til konsernselskaper beløper seg til TNOK 17 220. Tjenester fra tjenesteytende virksomhet er på totalt TNOK 110 100 og varekjøp i 2018 er på totalt TNOK 148. Rentekostnader til konsernselskaper utgjør TNOK 383.

Alternative resultatmål

I henhold til ESMA's retningslinjer vedrørende alternative resultatmål (APM eller «alternative performance measures»), er APM ment som et finansielt måltall for historiske eller framtidige økonomiske resultater, balanse, eller kontantstrøm, til forskjell fra et økonomisk måltall som er definert eller spesifisert i det anvendte rammeverket for finansiell rapportering. NorgesGruppen benytter nøkkeltall og resultatmål i sin markedskommunikasjon som er utledet direkte fra det rapporterte årsregnskapet etter IFRS. Det er ikke vurdert hensiktsmessig å foreta justeringer av regnskapsmessig rapporterte tall i beregningen av nøkkeltall eller resultatstørrelser (APM'er). Dette fordi regnskapsmessig rapporterte størrelser for NorgesGruppen etter selskapets oppfatning fremstiller den underliggende driften på en god og balansert måte for regnskapsbrukerne. Det er ingen avstemmingsposter mellom regnskapsmessige størrelser og APM'er. Oversikten under viser de APM'er NorgesGruppen har benyttet og definisjonene av disse. APM'ene er definert og beregnet basert på regnskapsmessige størrelser slik de kan leses direkte ut fra årsregnskapet med tilhørende noter. De benyttede APM'er er brukt konsistent over tid.

NorgesGruppen benytter følgende APM'er:

- Forenklet kontantstrøm EBITDA – Driftsresultat før Av- og nedskrivninger og Inntekt på investering i tilknyttede selskaper
- Driftsresultat EBIT – resultat før finansposter. Inkluderer inntekt på investering i tilknyttede selskaper
- Driftsmargin EBIT – EBIT / Sum driftsinntekter
- Driftsmargin EBITDA – EBITDA / Sum driftsinntekter
- Resultatmargin – Resultat før skatt / Sum driftsinntekter
- Avkastning på anvendt kapital – Resultat før finanskostnader / gjennomsnittlig egenkapital og rentebærende gjeld
- Netto rentebærende gjeld – Rentebærende gjeld fratrukket rentebærende fordringer og bankinnskudd/kontantbeholdning, se note 12.

De benyttede nøkkeltallene og resultatmålene NorgesGruppen benytter i markedskommunikasjonen gir et godt bilde av den løpende driften og finansielle måloppnåelsen for konsernet. De benyttede måltallene representerer viktigste finansielle nøkkeltall som ledelsen styrer etter.

Erklæring fra styrets medlemmer og konsernsjef

Vi erklærer etter beste overbevisning at:

- konsernregnskapet for 2018 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med de krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven.
- årsregnskapet for morselskapet for 2018 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.
- regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.
- årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Oslo 27. mars 2019
I styret for NorgesGruppen ASA

Knut Hartvig Johannson
Styrets leder

Sverre Lorentzen

Hilde Vatne

Guri Størvold

Ørjan Svanevik

Gisele Marchand

Jan Magne Borgen

Lise Hanne Midtgaard

Mats Gunnar Knudsen

Hanne Beathe Halvorsen

Runar Hollevik
Konsernsjef

Revisjonsberetning

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i NorgesGruppen ASA

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert NorgesGruppen ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, totalresultatoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til NorgesGruppen ASA per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet NorgesGruppen ASA per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. De sentrale forholdene vi har identifisert i revisjonen er:

- IT-systemer i varekretslopet
- Bonuser, rabatter og markedsstøtte fra leverandører
- Verdsettelse av goodwill

Deloitte.

side 2
Uavhengig revisors beretning –
NorgesGruppen ASA

IT-systemer i varekretslopet

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
NorgesGruppens IT-systemer er både egenutviklede og standardiserte, med ulik grad av tilpasninger og er sentrale for registrering av transaksjoner og regnskapsføring av disse. Det vises til nærmere omtale av utvikling, forvaltning og drift av IT-systemene i styrets årsberetning.	Vi opparbeidet forståelse for IT-kontrollmiljøet i konsernet og testet på utvalgsbasis: • Endringshåndtering og tilgangsstyring for de sentrale systemene som genererer finansiell informasjon, herunder NorgesGruppens prosesser og kontroller for oppfølging av serviceleverandør. Våre revisjonshandlinger på dette området involverte bruk av egne IT-spesialister. • At relevante applikasjonskontroller har virket etter intensjonen gjennom året, gjennom direkte testing og analyser av fulle populasjoner. • Manuelle kontroller og avstemminger som NorgesGruppen gjennomfører for å påse at overføringene mellom ulike systemer er skjedd på en fullstendig, nøyaktig og pålitelig måte. Videre vurderte vi om enkeltstående og isolert sett ubetydelige feil i den finansielle rapporteringen kunne skyldes systematiske feil eller mangler i konsernets IT-systemer.

Bonuser, rabatter og markedsstøtte fra leverandører

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
NorgesGruppen inngår avtaler med en rekke leverandører på vegne av alle enhetene i konsernet og de eksterne medlemmene av NorgesGruppens butikkjeder. Avtalene inneholder blant annet betingelser om priser og rabatter. I tillegg gjøres det avtaler om markedsstøtte med leverandørene. NorgesGruppen fordeler mottatte bonuser, rabatter og markedsstøtte til butikkene som inngår i butikkjedene (egeneide og kjøpmanseide) og øvrige kundegrupper, basert på inngåtte avtaler.	Vi opparbeidet forståelse for konsernets avtalestrukturer og avtaleelementer, samt etablerte prosesser og kontroller knyttet til bonuser, rabatter og markedsstøtte. Vi har også: • Testet utforming og effektivitet på et utvalg av selskapets relevante kontroller (automatiske og manuelle) som skal sikre at bonuser, rabatter og markedsstøtte blir mottatt og fordelt i henhold til avtaler. • Innhentet et utvalg av avtaler med leverandørene og testet at bonuser, rabatter og markedsstøtte er mottatt i henhold til avtale. • Testet at mottatte bonuser, rabatter og markedsstøtte er viderefordelt i henhold til kjedeavtaler og øvrige inngåtte avtaler. Vi utførte analytiske substanshandlinger omkring marginutvikling i egneide butikker og grossistledd i forhold til forventning.

Det vises til omtale i årsberetningen og note 2 til konsernregnskapet.

Omfanget av avtaler om bonuser, rabatter og markedsstøtte er betydelig og er derfor et sentralt forhold i vår revisjon.

Verdsettelse av goodwill

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
Det vises til omtale av verdsettelse av goodwill i note 2 og 8 til konsernregnskapet.	Vi opparbeidet forståelse for konsernets prosesser og internkontroll knyttet til verdsettelse av goodwill. Handlingene inkluderte:
Konsernet har balanseført goodwill på 4,7 milliarder kroner per 31. desember 2018. Goodwill knytter seg til kjøp av virksomheter over mange år. Konsernet har vurdert den enkelte virksomhet som kontantgenererende enhet.	- Vurdering av metodisk tilnærming mot kravene i regnskapsstandarden IAS 36 <i>Verdifall på eiendeler</i>. - Bruk av intern verdsettelsesekspert for kontroll av matematisk nøyaktighet i de anvendte verdsettelsesmodellene. - Vi opparbeidet forståelse for og testet de viktigste forutsetningene om forventede fremtidige kontantstrømmer og grunnlaget for disse, herunder forventet marginbilde og vekstrate. - Bruk av intern verdsettelsesekspert for å vurdere anvendt diskonteringsrente, samt sammenligning mot uavhengige kilder. - Vi foretok etterfølgende analyse av tidligere års forventede fremtidige kontantstrømmer mot faktisk oppnådde kontantstrømmer for å vurdere påliteligheten av ledelsens estimat. - Vi vurderte innholdet i note 2 og 8 i konsernregnskapet vedrørende verdsettelse av goodwill.
Goodwill vurderes minst årlig for varig verdifall per kontantgenererende enhet. Ledelsen estimerer i denne sammenheng gjennvinnbart beløp av den enkelte kontantgenererende enhet. Slike verdiberegninger er basert på ledelsens skjønn om viktige forutsetninger, som fremtidige kontantstrømmer og relevant diskonteringsrente. Verdsettelse av goodwill har derfor vært et sentralt forhold i revisjonen.	

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilberlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at

virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

side 5
Uavhengig revisors beretning –
NorgesGruppen ASA

Av de sakene vi har kommunisert med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser for foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 27. mars 2019
Deloitte AS

Reidar Ludvigsen
statsautorisert revisor

Erklæring om eierstyring og selskapsledelse

NorgesGruppen følger den til enhver tid gjeldende norske anbefaling for eierstyring og selskapsledelse og regnskapslovens § 3-3b. Fullstendig anbefaling er tilgjengelig på www.nues.no. Nedenfor beskrives hovedtrekkene i NorgesGruppens prinsipper i henhold til de 15 punktene i anbefalingen. Erklæringen er avgitt av styret i NorgesGruppen.

PKT 1: REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

NorgesGruppen er opptatt av god virksomhetsstyring som skal bidra til å gi tillit til konsernet, godt omdømme og høy verdiskapning over tid. Integritet og etisk standard i alle ledd av konsernets virksomhet er av vesentlig betydning for opprettholdelse av konsernets tillit og omdømme. Styret er ansvarlig for konsernets eierstyring og selskapsledelse.

NorgesGruppen ASAs prinsipper for eierstyring og selskapsledelse samsvarer i all hovedsak med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018. Avvik fra anbefalingen omtales under hvert punkt.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 2: VIRKSOMHET

Vedtektene for NorgesGruppen har følgende formålsparagraf:

«Selskapets virksomhet er å drive forretningsvirksomhet med hovedvekt på strømlinjeforming av engros- og detaljfunksjonen, samt relevant produksjonsvirksomhet, med sikte på å bedre konkurransekraften både på innkjøps-, markedsførings- og varestrømssiden, samt alt som står i forbindelse med dette. Herunder investering i fast eiendom, aksjer og andre selskaper, nasjonale og utenlandske, i den grad dette inngår i realiseringen av ovennevnte formål». Vedtektene finnes i sin helhet på www.norgesgruppen.no.

Styret utarbeider klare mål, strategier og risikoprofil for virksomheten, slik at selskapet skal skape verdier for aksjonærene. Mål, strategier og risikoprofil evalueres årlig.

Konsernets visjon og verdigrunnlag er presentert i årsrapporten. Det er også utarbeidet felles etiske retningslinjer for NorgesGruppen, tilgjengelig på www.norgesgruppen.no, samt etiske retningslinjer for leverandører til NorgesGruppen som fast vedlegg til kontrakter for varekjøp. NorgesGruppen krever ærlighet, integritet, lojalitet og redelighet i alle forhold som angår vår forretningsvirksomhet. Alle ansatte og tillitsvalgte i NorgesGruppen skal i sitt virke fremme konsernets grunnleggende verdier og operere innen rammene av de etiske retningslinjene. Opptreden i strid med de etiske retningslinjene kan få store konsekvenser for NorgesGruppen og overtredelser vil derfor bli fulgt opp.

NorgesGruppen skal være et ansvarlig og bærekraftig konsern. Helse og sunnhet, klima og miljø, mennesker og distrikt er definerte hovedområder. En bærekraftig verdikjede utgjør fundamentet i alt arbeidet vi gjør.

NorgesGruppen jobber systematisk mot målene som er satt innen bærekraft. Vår ambisjon er «bærekraftig og klimanøytral» hvor bærekraft er definert som; «Bærekraft innebærer at vi tar sosiale, etiske og miljømessige hensyn, og at vi har lønnsomhet».

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 3: SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Selskapskapital

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2018 var MNOK 19 843, noe som gir en egenkapitalandel på 50,7 %. Selskapet har kontinuerlig fokus på at egenkapitalen, sammen med øvrig finansieringsstruktur, skal tilpasses virksomhetens målsetting, strategi og risikoprofil. Etter styrets vurdering er selskapets egenkapital og øvrig finansieringsstruktur tilstrekkelig til å virkeliggjøre de nåværende mål og strategier,

og er tilpasset den ønskede soliditets- og sikkerhetsprofil for driften.

Utbyttepolitikk

NorgesGruppens aksjonærer skal over tid ta del i selskapets verdiskapning ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på sine aksjer gjennom utvikling i reell egenkapital og utbytte. Det er et mål at minimum 25 prosent av fortjeneste per aksje utdeles i utbytte, så lenge selskapets fremtidige kapitalbehov er tilfredsstillende dekket.

Kapitalforhøyelser

Generalforsamlingen har gitt styret fullmakt til å kunne øke selskapets aksjekapital med inntil 2 000 000 aksjer, hver pålydende NOK 10. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2019. Fullmakten omfatter i tillegg til innskudd i kontanter også innskudd i form av eierandeler i selskaper, og kontrakter med økonomisk fordel i selskapets favør og andre tingsinnskudd etter styrets nærmere beslutning. Aksjonærenes fortrinnsrett til tegning kan fravikes etter styrets nærmere beslutning. Styrefullmakten er begrenset til definerte formål.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen har også gitt styret fullmakt til å erverve egne aksjer med pålydende verdi av inntil 10 prosent av den registrerte aksjekapitalen i selskapet. Fullmakten gjelder til 7. mai 2019. Aksjer som selskapet erverver kan etter selskapets vedtekter kun disponeres som vederlag ved fusjoner, oppkjøp, kapitalnedsettelse eller andre forretningsmessige disposisjoner i selskapets interesse. NorgesGruppen ASAs beholdning av egne aksjer per 31. desember 2018 var 903.001 aksjer og utgjorde 2,3 prosent av aksjekapitalen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 4: LIKEBEHANDLING AV AKSJEEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Likebehandling av aksjeeiere

Selskapet har kun én aksjeklasse. Hver aksje har én stemme på selskapets generalforsamling. Emisjoner skal som hovedregel gjennomføres som fortrinnsrettsemisjoner. Som det fremgår av styrets fullmakt, som er omtalt ovenfor, har generalforsamlingen gitt adgang til å fravike eksisterende aksjeeieres fortrinnsrett ved tegning av nye aksjer. Dette skal sikre fleksibilitet i eventuelle transaksjoner med andre selskaper eller personer som styret mener kan bidra til å skape konkurransedyktig avkastning for aksjonærene i NorgesGruppen.

Selskapets handel i egne aksjer skal ivareta likebehandlingsprinsippet. NorgesGruppen er ikke børsnotert. Kravet til likebehandling ved kjøp av egne aksjer ivaretas ved at verdien på NorgesGruppen-aksjen fastsettes av styret basert på ekstern verdsettelse to ganger pr. år. Denne verdien benyttes som utgangspunkt ved kjøp av egne aksjer.

Transaksjoner med nærstående

Transaksjoner med nærstående skal gjennomføres til markedsverdi. Vesentlige transaksjoner med nærstående parter behandles av revisjonsutvalget. Vesentlige transaksjoner med nærstående omtales i note til konsernregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 5: AKSJER OG OMSETTELIGHET

Selskapets vedtekter inneholder bestemmelser som begrenser aksjens omsettelighet. NorgesGruppen ASA har forkjøpsrett til aksjer som omsettes. NorgesGruppens aksjer er ikke notert på børs. NUES' anbefaling om fri omsettelighet for aksjene anses derfor ikke relevant for NorgesGruppen.

Avvik fra anbefalingen: Anses ikke relevant.

PKT 6: GENERALFORSAMLING

Innkalling

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni. Alle aksjonærer med kjent adresse mottar skriftlig innkalling pr. post. Innkalling sendes aksjonærene og er tilgjengelig på selskapets internettside senest 21 dager før

generalforsamlingen. I henhold til allmennaksjelovens § 5-11a sender selskapet kun ut selve innkallingen til generalforsamlingen. Øvrige saksdokumenter, valgkomiteens innstilling og vedlegg er å finne på selskapets internettside eller sendes aksjeeierne pr. post etter anmodning. Saksdokumentene skal inneholde all nødvendig informasjon slik at aksjeeierne kan ta stilling til de saker som skal behandles på generalforsamlingen. Frist for påmelding til generalforsamling legges så nærme møtedagen som praktisk mulig.

Deltagelse

Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Styret vil legge til rette for at flest mulig aksjeeiere kan delta på selskapets generalforsamling. I innkallingen redegjøres det for prosedyren aksjeeierne må følge for å kunne delta og å kunne stemme på generalforsamlingen, prosedyre for å møte med fullmektig og aksjeeiernes rett til å fremme forslag til saker for generalforsamlingen. Selskapet oppnevner en person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig. Aksjonærene kan binde fullmakten i hver enkelt sak.

Gjennomføring

Generalforsamlingen åpnes av styrets leder. Generalforsamlingen velger møteleder. Selskapet har ikke som krav at hele styret og valgkomiteen er til stede på generalforsamlingen. Selskapets revisor er til stede på generalforsamlingen. Protokoll fra generalforsamlingen gjøres tilgjengelig på selskapets nettside.

Avvik fra anbefalingen: Det er ikke satt krav om at alle styremedlemmer og valgkomiteen er til stede på selskapets generalforsamling

PKT 7: VALGKOMITÉ

I henhold til selskapets vedtekter § 8 skal generalforsamlingen velge en valgkomité som skal ha fra to til seks medlemmer. Generalforsamlingen velger lederen i valgkomiteen og fastsetter instruks for valgkomiteen så vel som godtgjørelse til valgkomiteens medlemmer. Medlemmene i valgkomiteen skal være aksjonærer eller representanter for aksjonærer og velges slik at brede aksjonærinteresser blir representert. Styreleder skal være medlem av valgkomiteen. Når styrets leder stiller til gjenvalg er dette et avvik fra anbefalingen om at eventuelle styremedlemmer i valgkomiteen ikke skal stille til gjenvalg

til styret. Konsernsjef eller andre ledende ansatte er ikke medlemmer av komiteen. Valgkomiteen skal avgi innstilling om valg av aksjonærvalgte medlemmer og fremme forslag til godtgjørelse for styrets medlemmer til generalforsamlingen. Medlemmene av valgkomiteen er nevnt i egen oppstilling. Frist for å fremme forslag for komiteen er 1. februar hvert år.

Avvik fra anbefalingen: Styrets leder er medlem av valgkomiteen uavhengig om denne stiller til gjenvalg til styret eller ikke.

PKT 8: STYRET – SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Bestemmelser om sammensetningen av styret er inntatt i selskapets vedtekter. Styret har til sammen åtte aksjonærvalgte medlemmer, to ansattevalgte representanter og to ansattevalgte observatører. Styremedlemmer velges for en periode på to år. Styreleder velges av generalforsamlingen for ett år av gangen. Nærmere opplysninger om de enkelte styremedlemmers erfaringsbakgrunn finnes i årsrapporten.

Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. NorgesGruppens etiske retningslinjer inneholder bestemmelser om håndtering av inhabilitet og interessekonflikter. Hovedaksjonær er ansatt i konsernet (se note 20 til konsernregnskapet). Representanter fra den daglige ledelsen sitter ikke i styret.

Avvik fra anbefalingen: Flere av styrets medlemmer har forretningsmessige forbindelser til NorgesGruppen utenom styrevervet. Det opplyses ikke i årsrapporten om deltagelse på styremøter.

PKT 9: STYRETS ARBEID

Styrets arbeid

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av selskapet. Styret skal bl.a.:

- Sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, fastsette planer og budsjetter for virksomheten og påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll
- Ansette konsernsjef og fastsette hans/hennes godtgjørelse

- Godkjenne den overordnede organiseringen av selskapet
- Godkjenne selskapets forretningsplan, investeringsrammer og finansieringsplan, herunder resultat og balanseoppstilling
- Avlegge og rapportere perioderegnskap, samt avgi årsberetning
- Fastsette kurs for kjøp av egne aksjer

Vedtatt styreinstruks gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling innenfor rammene av allmennaksjeloven og selskapets vedtekter. Styreinstruksen fastsetter også konsernsjefens arbeidsoppgaver og plikter overfor styret.

Styret fastsetter årlig en plan for det kommende års arbeid. Styret skal årlig foreta evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse.

Styret overvåker og påser at selskapets interne kontroll er betryggende.

Styret fastsetter lønn og annen godtgjørelse til selskapets konsernsjef og har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse til andre ledende ansatte.

Det er i 2018 avholdt totalt 8 styremøter, samt en strategisamling med konsernets ledelse.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer, hvorav ett medlem representerer kjøpmenn. Revisjonsutvalget møtes minst tre ganger i året, og har som mandat å:

- Forberede styrets behandling av den finansielle rapportering.
- Gjennomgå selskapets interne kontroll, selskapets risikovurderingssystemer.
- Ha løpende kontakt med selskapets valgte revisor angående revisjonen av selskapets årsregnskap/konsernregnskap.
- Gjennomgå med revisor og overvåke revisor/revisjons-selskapets uavhengighet, herunder andre tjenester enn revisjon som er levert fra revisor/revisjonsselskapet.
- Forhåndsgodkjenne revisors faste honorar.
- Gjennomgå transaksjoner og forpliktelser knyttet til aksjonærer, ledende ansatte og disses nærstående, jfr. allmennaksjeloven § 1-5 (1).

- Gjennomgå forslag til kurs ved kjøp av egne aksjer og fremme anbefaling til vedtak for styret.
- Godkjenne aksjetransaksjoner i NorgesGruppen ASA i henhold til styrefullmakt og treffe beslutning om eventuell bruk av selskapets forkjøpsrett, jfr. vedtektens § 11.

Utvalget har ingen selvstendig beslutningsmyndighet med unntak av det som tildeles særskilt av styret.

Revisjonsutvalgets medlemmer er uavhengige av selskapets daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser, og har ikke aksjeopsjoner eller lån i selskapet.

Kompensasjonsutvalg

Kompensasjonsutvalget består av tre medlemmer valgt av og blant styrets medlemmer. Styreleder leder kompensasjonsutvalgets arbeid. Utvalget har som mandat å:

- Fremsette forslag til styret til lønn og øvrige betingelser for selskapets konsernsjef.
- Anbefale retningslinjer for godtgjørelse til andre ledende ansatte.

Utvalget har ingen selvstendig beslutningsmyndighet med unntak av det som tildeles særskilt av styret.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 10: RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

Generelt

Risikostyring og gode kontrollsystemer er helt sentralt for NorgesGruppens virksomhet. Risikostyring i NorgesGruppen bygger på COSO Enterprise Risk Management rammeverk. NorgesGruppens intern kontroll-rutiner skal gjøre det mulig å identifisere og håndtere risiko, sikre effektiv og målrettet styring av virksomhet samt sikre god kvalitet på konsernets eksterne og interne finansielle rapportering. Forbedring av intern kontroll-rutinene i NorgesGruppen er en kontinuerlig prosess.

Det er styrets ansvar å påse at virksomheten har tilfredsstillende kontrollrutiner og -systemer for risikostyring i forhold til omfang og art av den virksomhet foretaket driver. I den forbindelse foretar styret årlig en gjennomgang av selskapets

viktigste risikoområder og de interne kontrollrutiner, herunder retningslinjer, prosesser og adferd som:

- legger til rette for målrettet og effektiv virksomhet i selskapet og som gjør det mulig å håndtere forretningsrisiko, operasjonell risiko, risiko for overtredelse av lover og forskrifter samt annen risiko som er av betydning for oppnåelse av selskapets forretningsmål
- bidrar til å sikre kvaliteten på intern og ekstern rapportering
- bidrar til å sikre at selskapet opererer i samsvar med relevante lover og forskrifter, og interne retningslinjer for virksomheten, herunder selskapets etiske retningslinjer og verdier

Finansiell rapportering

NorgesGruppen avlegger sitt konsernregnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS), mens morselskapets regnskap er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge.

Konsernet har besluttet felles ensartede regnskapsprinsipper uavhengig av virksomhetsområde. Regnskapsprinsippene er dokumentert. Innenfor virksomhetsområdet Engros er det felles ERP-system tilpasset logistikkvirksomheten, mens de aller fleste andre virksomhetsområdene benytter et annet felles ERP-system. Det er felles kontoplan innenfor systemene. Det er stor grad av integrering mellom ERP-systemene og underliggende forsystemer som for eksempel system for lønn, fakturaflyt, logistikk og eiendom. NorgesGruppen har felles revisor for alle vesentlige konsernenheter, noe som er med på å sikre konsistent bruk av konsernets regnskapsprinsipper.

Konsernets finansielle rapportering er organisert med arbeidsdeling mellom konsernøkonomi, regnskapssentre og virksomhetsområdene. Konsernøkonomi beslutter og følger opp felles regnskapsprinsipper, mottar rapportering og foretar konsolidering. Regnskapssentrene fører regnskap og rapporterer regnskapsinformasjon til konsernøkonomi, mens virksomhetsområdene utarbeider skriftlige månedlige rapporter med kommentarer.

Regnskapsenhetene er i hovedsak organisert i større felles regnskapssentre, med spesialkompetanse innenfor sine respektive fagområder. Regnskapsenhetene arbeider kontinuerlig med kvalitetskontroll, effektiviseringer og utvikling av kompetanse. Det avholdes for eksempel regelmessig interne

kurs for regnskapsenhetene innenfor blant annet regnskap, herunder bokføringsreglene, skatt og merverdiavgift.

Rapportering av regnskapsinformasjon for konsolidering skjer pr. enhet. Kontroll av rapportert regnskapsinformasjon og konsolidering foretas av konsernøkonomi. Rapportering skjer via konsernets felles konsolideringsverktøy, i hovedsak basert på innlesning fra enhetenes ERP-systemer. Virksomhetsområdene utarbeider månedlige skriftlige rapporter med kommentarer til konsernøkonomi.

Det utarbeides månedlige konsoliderte regnskaper for konsernet til konsernledelsen, revisjonsutvalget og styret. Hvert kvartal utarbeides det fullstendige balanseoppstillinger for konsernet med kommentarer og analyser, som Revisjonsutvalget får en detaljert gjennomgang av.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 11: GODTGJØRELSE TIL STYRET

Valgkomiteen fremmer forslag til godtgjørelse til styrets medlemmer til generalforsamlingen. Generalforsamlingen fastsetter honoraret til styrets medlemmer. Godtgjørelse til styrets medlemmer er ikke resultatavhengig. Det er ingen aksjeopsjonsordninger for styremedlemmer eller andre i NorgesGruppen.

For 2018 har godtgjørelse til medlemmer av styret, valgkomité, kompensasjonsutvalg og revisjonsutvalg vært som følger:

	Styre-honorar	Valg-komité	Kompensa-sjonsutvalg	Revisjons-utvalg
Leder	570 000	45 000	40 000	130 000
Medlem	285 000	35 000	30 000	80 000

Bortsett fra styrearbeid og komite- og utvalgsarbeid har ikke styret tatt på seg vesentlige særskilte oppgaver for NorgesGruppen. Det er ikke utbetalt honorar for andre oppgaver. Honorarer for særskilte oppgaver skal godkjennes av styret og spesifiseres i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 12: GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret utarbeider retningslinjer for ytelser til ledende ansatte, som fremlegges generalforsamlingen årlig.

Kompensasjon og avlønning av ledende ansatte i NorgesGruppen skal reflektere den enkelte ansattes ansvar og innsats, samtidig som ordningen skal bidra til langsiktig verdiskapning for alle selskapets aksjonærer. Det er videre et mål at NorgesGruppens ledelse har en sammensetning som sikrer kompetanse gjennom erfaring og mangfold, noe som medfører at NorgesGruppen må ha en lønnspolitikk slik at selskapet er attraktivt, tiltrekker seg og beholder kompetent arbeidskraft i et konkurranseutsatt marked.

Godtgjørelse til ledende ansatte i NorgesGruppen omfatter i det vesentligste fast lønn som normalt reguleres en gang pr. år etter individuell vurdering. Bonus til konsernsjefen og ledende personer består av en årlig prestasjonsbonus og/eller en langsiktig bonusordning. Den langsiktige bonusordningen er etablert for å ivareta fokuset mot den langsiktige verdiskapningen i konsernet. Maksimal uttelling er på 6 månedslønner pr. år. Ordningen er knyttet opp til oppnåelse av definerte nøkkeltall i forhold til konsernets avkastning.

Det foreligger ikke programmer for opsjoner eller utdeling av aksjer til ansatte i NorgesGruppen.

Ytelser til konsernledelse er spesifisert og tallfestet i note til konsernregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

PKT 13: INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Ved kommunikasjon av finansiell- og annen kurssensitiv informasjon følger NorgesGruppen de krav som følger av regnskapsloven, verdipapirhandelsloven og børsregelverket og baserer seg på prinsippet om åpenhet og likebehandling av aksjonærer og obligasjonseiere.

Informasjon publiseres på selskapets internettside www.norgesgruppen.no, samtidig som informasjonen offentliggjøres via Oslo Børs' informasjonstjeneste og/eller sendes aksjeeierne. Det offentliggjøres årlig en oversikt over datoer for avleggelse av års- og delårsregnskaper.

Avvik fra anbefalingen: Selskapet har ikke børsnoterte aksjer. Det er derfor ikke ansett å være behov for å fastsette retningslinjer for selskapets kontakt med aksjeeiere utenfor generalforsamlingen.

PKT 14: SELSKAPSOVERTAKELSE

Styret i NorgesGruppen har foreløpig ikke funnet det nødvendig å utarbeide hovedprinsipper for hvordan det vil opptre ved eventuelle overtakelsestilbud. Styret vil ved et eventuelt overtakelsestilbud arbeide for likebehandling av aksjonærer og for øvrig følge anbefalingen.

Avvik fra anbefalingen: Styret i NorgesGruppen har foreløpig ikke funnet det nødvendig å utarbeide hovedprinsipper for hvordan det vil opptre ved eventuelle overtakelsestilbud.

PKT 15: REVISOR

NorgesGruppens revisor presenterer årlig hovedtrekkene i planen for revisjonsarbeidet overfor revisjonsutvalget. Revisor deltar ved behandlingen av årsregnskapet i revisjonsutvalget og styret. Revisor presenterer eventuelle endringer i regnskapsprinsipper, sentrale forhold ved revisjonen, vurdering av vesentlige regnskapsestimer og vesentlige forhold hvor det har vært uenighet mellom revisor og administrasjonen. Revisor gjennomgår minst en gang i året konsernets interne kontroll, hvor eventuelle svakheter blir presentert med forslag til forbedringer.

Revisor har årlig møte med styret uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede.

Revisor gir styret årlig en skriftlig bekreftelse på at revisor oppfyller uavhengighetskravene. Revisor utfører tilleggstjenester, avtalt med lokal ledelse, som årlig blir presentert for revisjonsutvalget. Det opplyses i noter til regnskapet hvordan revisors honorar fordeler seg på ordinær revisjon og forskjellige tilleggstjenester.

Avvik fra anbefalingen: Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte andre tjenester fra revisor, men revisor oppsummerer årlig hvilke tjenester som er levert i tillegg til ordinær revisjon.

Aksjonærforhold og ledelse

Eierstruktur pr. 31.12.2018 (representant i styret i parentes)	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Joh. Johannson Handel I AS (Knut Hartvig Johannson)	29 760 242	74,40 %	74,40 %
Brødrene Lorentzen AS (Sverre Lorentzen)	3 600 000	9,00 %	9,00 %
PETT Kjede og Servicekontor AS	2 529 965	6,32 %	6,32 %
Butikkdrift AS	722 133	1,81 %	1,81 %
Drageset AS	451 663	1,13 %	1,13 %
Kråtun AS	421 306	1,05 %	1,05 %
Sum > 1 % eierandel	37 485 309	93,71 %	93,71 %
Sum øvrige og egne aksjer	2 514 691	6,29 %	6,29 %
Totalt	40 000 000	100,00 %	100,00 %

Valgkomiteen består av	Knut Hartvig Johannson	Morten Corneliusen
	Knut Hage	Odd Sverre Larsen

Organisasjon pr 21. mars 2018

Runar Hollevik (1968)	Konsernsjef
Konsernstab	
Johan Johannson (1967)	Konserndirektør, region, detalj og eiendom
Per Roskifte (1956)	Konserndirektør, kommunikasjon og samfunnskontakt
Mette Lier (1963)	Konserndirektør, finans og økonomi
Øyvind Andersen (1967)	Konserndirektør, innkjøp og kategoriutvikling
Dina R. Thune (1968)	Konserndirektør, HR
Virksomheter	
Vegard Kjuus (1972)	Adm. direktør, Meny AS
Marianne Ødegaard Ribe (1968)	Adm. direktør, NorgesGruppen Servicehandel AS
Jan Paul Bjørkøy (1955)	Adm. direktør, Kiwi Norge AS
Tore Bekken (1966)	Adm. direktør, ASKO Norge AS
Ole Christian Fjeldheim (1972)	Adm. direktør, Kjøpmannshuset Norge AS
Torbjørn Johannson (1948)	Styreleder i ASKO Norge AS
Øvrig virksomhet	
Espen Kjensberg (1962)	Adm. direktør, NorgesGruppen Data AS

Aksjonærforhold pr. 31.12.2018	
Aksjekapital	NOK 400 000 000
Antall aksjer	40 000 000
Aksjens pålydende	NOK 10
Antall aksjonærer	825

Aksjeklasser og stemmerett

Det er én aksjeklasse i NorgesGruppen.
Hver aksje har én stemme i selskapets generalforsamling.

Verdipapirnummer

Aksjene er registrert i Verdipapirsentralen (VPS) med DNB som kontofører/utsteder.

Aksjene har verdipapirnummer ISIN NO 000-4527607.

For nærmere informasjon om NorgesGruppen-aksjen, gå inn på
www.norgesgruppen.no/finans/norgesgruppen-aksjen/aksjonaroversikt/

NORGESGRUPPEN

www.norgesgruppen.no

NorgesGruppen ASA

Karenslyst allé 12-14
Postboks 300 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 31 00
Telefaks: +47 24 11 31 01
www.norgesgruppen.no
NO 819 731 322

ASKO NORGE AS

Nedre Kalbakkvei 22
Postboks 130 Sentrum
NO-0102 OSLO
Telefon: +47 22 16 90 00
www.asko.no

KIWI Norge AS

Ringeriksveien 4 b
Postboks 551
NO-3412 Lierstranda
Telefon: +47 32 24 40 00
www.kiwi.no

Meny AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 330 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 21 61 20 00
www.meny.no
www.jacobs.no

Kjøpmannshuset Norge AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 380 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 33 30
www.kjopmannshuset.no
www.spar.no
www.joker.no

NorgesGruppen Servicehandel AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 300 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 31 00

Unil AS

Karenslyst allé 12-14
Postboks 290 Skøyen
NO-0213 OSLO
Telefon: +47 24 11 35 35
www.unil.no
kundeservice@unil.no